

Hem>Rättsliga åtgärder>Var och hur?>Hur väcker man talan vid domstol?

Hur väcker man talan vid domstol?

Vad händer sedan, när det är klart vilken domstol i vilken medlemsstat som är behörig att pröva ett fall?

Om du vill väcka talan vid domstol bör du komma ihåg att det finns vissa nationella förfaranderegler som måste följas. Reglerna varierar beroende på hur talan väcks, men huvudsyftet är att hjälpa dig att presentera de relevanta sakliga och rättsliga omständigheterna tillräckligt klart och fullständigt för att domstolen ska kunna bedöma om fallet kan prövas och om ansökan är välgrundad.

Talan väcks på olika sätt i olika medlemsstater. Det förekommer också variationer inom en medlemsstat på grund av ansökans art och omständigheterna kring den samt beroende på vilken typ av domstol det är fråga om. Vissa domstolar kräver i vissa typer av ärenden att man fyller i ett formulär eller sammanställer alla handlingar i ärendet. I vissa fall kan det göras muntligt.

Variationerna förklaras av att också de tvister som tas till domstol kan vara av väldigt olika slag och det kan vara lätt eller svårt att lösa dem. Det är mycket viktigt att se till att ingenting saknas. Det underlättar domarens arbete och ger motparten möjlighet att försvara sig och garanterar att hela förfarandet förlöper smidigt.

Om du vill läsa fördjupad information från ett visst land väljer du det landets flagga.

Om du är invecklad i en rättstvist där inte alla omständigheter avser samma land bör du kontrollera [vilken lag som kommer att tillämpas](#) av domstolen när den fattar sitt beslut.

Senaste uppdatering: 18/01/2019

Den här sidan sköts av Europeiska kommissionen. Informationen på denna sida avspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens officiella ståndpunkt. Kommissionen påtar sig inte något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. Vänligen läs den rättsliga informationen för upplysningar om upphovsrätten till EU-sidor.

Vi håller på att uppdatera en del av innehållet på webbplatsen med anledning av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [fr](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Hur man går till väga? - Belgien

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Alternativa system för tvistlösning kunde utnyttjas bättre (se relevant faktablad).

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Preskriptionstiden för att väcka talan vid domstol varierar beroende på vilken typ av ärende det är frågan om. Frågor om preskriptionstiden kan besvaras av en advokat eller en konsumentrådgivare.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Se faktabladet om domstolars [behörighet](#).

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Se faktabladet om domstolars [behörighet – Belgien](#).

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se faktabladet om domstolars [behörighet – Belgien](#).

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

I princip ska parterna inställa sig personligen eller företrädas av advokat (artikel 728.1 i processlagen (*Gerechtig Wetboek/Code judiciaire*)).

Parterna får inställa sig personligen och föra sin egen talan i alla domstolar utom i kassationsdomstolen, artiklarna 478 och 1080 i processlagen). Domstolen får dock förbjuda en part att utöva denna rättighet, om den anser att starka känslor eller oerfarenhet hindrar en part från att föra talan med tillräcklig taktfullhet och skärpa (artikel 758 i processlagen).

Parter som beslutar att inte själv föra sin talan kan anlita en advokat.

Juridiska personer som handelsföretag, får endast företrädas inför domstol personligen (dvs. genom sin firmatecknare eller motsvarande) eller kan låta sig företrädas av en advokat. De kan inte använda sig av undantaget i artikel 728.2 i processlagen (se nedan).

Advokaterna har enligt processlagen i princip ensamrätt som ombud för parterna i domstol. Enligt artikel 440 i processlagen innebär advokatmonopolet en rätt att föra talan, att närvara och att försvaras av en tredje part. Advokatsamfundets medlemmar har också ensamma rätt att underteckna en ensidig ansökan, om inte lagen föreskriver annat (artikel 1026.5 i processlagen).

I kassationsdomstolen (*Hof van Cassatie/Cour de cassation*) får endast särskilt auktoriserade advokater föra talan enligt lagen. Denna bestämmelse gäller inte för civilrättsliga anspråk i samband med brottmål (artikel 478 i processlagen).

Lagen föreskriver dock ett antal undantag från huvudregeln i artikel 728 i processlagen om att parterna ska inställa sig personligen eller företrädas av en advokat när talan väcks eller senare (artikel 728.1 och 728.2 i processlagen).

Rätten att företräda en part i ett mål innebär också rätt att väcka talan.

Inför **fredsdomaren**, handelsdomstolen och arbetsdomstolarna får parterna företrädas inte bara av en advokat, utan också av make, släkting eller annan person. Ombudet ska ha skriftlig fullmakt som godkänts av domstolen (artikel 728.2 i processlagen).

För arbetsdomstolarna (artikel 728.3 i processlagen) gäller följande:

Anställda (arbetstagare eller ansvariga) företräds av en facklig förtroendeman med skriftlig fullmakt. Den fackliga förtroendemannen kan i arbetstagarens namn utföra alla rättegångshandlingar, föra talan och ta emot alla handlingar under handläggningen samt delges domen.

Egenföretagare kan i tvister om rättigheter och förpliktelser till följd av sin verksamhet eller i egenskap av funktionshindrad företrädas av ett ombud från en organisation för egenföretagare.

I tvister om tillämpningen av lagen av den 7 augusti 1974 om existensminimum och om lagen av den 8 juli 1976 om offentliga socialkontor, Centres (*openbare centra voor maatschappelijk welzijn – OCMW/Centre public d'action sociale – CPAS*) kan den berörda parten även biträdas eller företrädas av ett ombud för en intresseorganisation för den grupp som personen tillhör enligt lagstiftningen.

Förutom de undantag som redan nämnts finns ett antal lagstadgade undantag om vårdnad samt bortförande av barn.

De avser närmare bestämt ansökningar grundade på

Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn: ansökningar om återlämnande av barn, om utövande av vårdnads- och umgängesrätt i en annan stat eller om verkställande av umgängesrätt som beviljats i ett annat land, och

Europeiska konventionen av den 20 maj 1980 om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård om barn.

Käranden kan i sådana frågor företrädas av den allmänna åklagarmyndigheten (artikel 1322d i processlagen) om han eller hon har vänt sig till en central myndighet.

Förfarandet för att avgöra om en person kan väcka talan själv eller om det behövs en advokat beskrivs allmänt ovan. Det är också viktigt att skilja mellan de olika sätten för att väcka talan.

Det finns flera olika sätt att väcka talan vid domstol enligt den belgiska lagstiftningen. Talan kan väckas vid domstol genom stämningsansökan, frivillig inställelse, kontradiktorisk ansökan eller ensidig ansökan (jfr nedan). Talan anses ha väckts när ansökan lämnas in, dvs. en rättslig åtgärd som parten vidtar för att försvara sina rättigheter. Det sker i allmänhet genom en handling som delges av en delgivningsman.

Rättegångsförfarandet inleds som regel genom att stämningsansökan delges av en delgivningsman (artikel 700 i processlagen). Undantagsvis kan talan väckas genom frivillig inställelse, kontradiktorisk ansökan eller ensidig ansökan.

De båda tabellerna nedan visar vem som väcker talan och om det krävs advokat eller ej, beroende på vilket sätt talan väcks.

Vem väcker talan?

Sätt att väcka talan

Vem som väcker talan

Stämning (artiklarna 727–730 i processlagen)

Käranden (eller dennes advokat) begär att en delgivningsman ska delge stämningen.

Frivillig inställelse (artikel 706 i processlagen)

Parterna i tvisten (eller deras advokater) inställer sig vid domstolen.

Kontradiktorisk ansökan (artikel 1034a–e i processlagen).

Käranden (eller dennes advokat) vidtar åtgärderna själv.

Ensidig ansökan (artiklarna 1025–1034 i processlagen)

Käranden (eller dennes advokat).

Råder advokattvång?

Sätt att väcka talan

Advokat

Stämning

Advokat får användas, men det är inte obligatoriskt.

Frivillig inställelse

Skriftlig ansökan om invändningar

Ensidig ansökan

Advokat är obligatorisk för att underteckna ansökan^[1]. Ansökan kan bara läggas fram av en advokat, om inte annat föreskrivs i lag (artikel 1027.1 i processlagen).

Vilket sätt att väcka talan ska användas för olika slags mål och ärenden?

Stämning är det vanligaste sättet att väcka talan vid domstol i alla frågor: det finns inga begränsningar av sakfrågan.

Talan kan väckas genom kontradiktorisk ansökan (artikel 1034a–e i processlagen) i vissa bestämda fall som anges i lagen. De viktigaste bestämmelserna finns i artiklarna 704, 813, 1056.2, 1193a, 1320, 1344a, 1371a och 1454.2 i processlagen och artiklarna 228, 331, 331a, 340f, 487b i civillagen (*Burgerlijk Wetboek/Code civile*).

Bestämmelserna handlar särskilt om

frivillig rättsvård,

vissa fastighetsförsäljningar,

underhållsbidrag (ansökan om underhåll och höjning eller minskning av eller befrielse från underhållsskyldighet),

ansökningar om leasing-/hyresavtal,

preliminära beräkningar av avgifter vid utmätning.

Ärendet väcks genom en skriftlig ansökan som lämnas in eller skickas i rekommenderat brev till domstolskansliet. Kansliet kallar parterna till en förhandling vid en tidpunkt som domstolen bestämmer.

Ensidig ansökan (artiklarna 1025–1034 i processlagen) kan bara användas i fall som uttryckligen anges i lagen (artiklarna 584, 585, 588, 594, 606, 708, 1149, 1168, 1177, 1186–1189, 1192 och 1195 i processlagen). Denna typ av ansökan kan också användas när en kontradiktorisk ansökan inte kan göras därför att motparten är frånvarande.

En ensidig ansökan används således främst för ärenden med bara en part, till exempel i brådskande fall.

En ensidig ansökan måste undertecknas av en advokat om inte annat anges i lagen, annars är den ogiltig.

Vid ensidig ansökan om rättsliga åtgärder råder alltså i princip advokattvång.

Om tvisten rör en sak som faller under nedanstående domstolars behörighet kan parterna inställa sig frivilligt vid förstainstansrätt,

arbetsdomstolen,

handelsdomstol,

fredsdomare, eller

polisdomstolen, vid civilrättsliga åtgärder.

Vid frivillig inställelse tar domstolen parternas redogörelse till protokollet, som undertecknas av dem.

Det är möjligt att väcka talan på detta sätt i alla tvistemål vid behörig domstol. Det är ett billigt och snabbt sätt att avgöra tvister.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Den som vill väcka talan vid domstol kan vända sig till domstolens reception eller kansli.

Om talan väcks genom stämning, sköter en delgivningsman delgivningen och begär att domstolskansliet skriver in målet i målregistret mot uppvisande av stämningsansökan i original eller delgiven kopia (artikel 718 i processlagen). Alla mål skrivs in i målregistret, som sköts av domstolens kansli. Inskrivning i

registret måste ske senast dagen före förhandlingen för att vara giltig. Målregistret är offentligt (artikel 719 i processlagen) och svaranden kan kontrollera att målet har skrivits in i registret.

Vid frivillig inställelse begär parterna eller deras advokater att kansliet skriver in målet i registret.

En kontradiktorisk ansökan ska inlämnas till kansliet eller skickas till domstolens kansli av käranden eller dennes advokat i rekommenderat brev i lika många exemplar som det finns parter i målet (artikel 1034d i processlagen).

En ensidig ansökan skickas i dubbla exemplar av advokaten till den domare som ska handlägga ansökan. Den ska också inlämnas till domstolens kansli (artikel 1027 i processlagen).

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Bestämmelser om rättegångsspråk finns i lagen av den 15 juni 1935 om språkanvändning inom rättsväsendet (offentliggjord i Belgiens offentliga kungörelseorgan, *Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*, den 22 juni 1935). Lagen styr språkanvändningen i Belgiens civil- och handelsdomstolar.

I princip bestäms den behöriga domstolens språk av var den ligger. Enligt artikel 42 i lagen finns tre språkområden: franska, nederländska och tyska. Bryssel är tvåspråkigt (franska/nederländska), vilket enligt lagens tillämpning omfattar följande kommuner: Anderlecht, Auderghem, Berchem-Sainte-Agathe, Bryssel, Etterbeek, Evere, Forest, Ganshoren, Ixelles, Jette, Koekelberg, Molenbeek-Saint-Jean, Saint-Gilles, SaintJossetenNoode, Schaerbeek, Uccle, Watermael-Boitsfort, Woluwé-Saint-Lambert och WoluwéSaintPierre.

Under vissa omständigheter kan mål dock hänvisas till en domstol med ett annat rättegångsspråk. På vissa villkor kan man även begära byte av rättegångsspråk, vilket i regel sker i början av förfarandet.

Ansökans form: Stämningsansökan, kontradiktorisk ansökan och ensidig ansökan ska vara skriftliga och uppfylla vissa formkrav. När ett mål skrivs in i domstolens målregister upprättar kansliet en akt. Akten lämnas över till den domare som handlägger ärendet. Om överklagande sker till en domstol i andra instans eller till kassationsdomstolen, lämnas den över till överinstansens kansli.

Talan kan för närvarande inte väckas via fax eller e-post.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

Det finns inga förtryckta blanketter för att väcka talan vid domstol. Ansökan ska dock innehålla vissa uppgifter, annars avvisas den.

Stämningsansökningar, kontradiktoriska ansökningar och ensidiga ansökningar ska uppfylla vissa krav i processlagen, annars är de ogiltiga. De obligatoriska uppgifterna rör främst personuppgifter om parterna, vad saken gäller, vilken domstol som är behörig och datum för förhandling.

Stämningen ska därför innehålla följande uppgifter (artiklarna 43 och 702 i processlagen):

Delgivningsmannens underskrift.

Kärandens namn och adress.

Svarandens namn och folkbokföringsadress eller, om folkbokföringsadress saknas, svarandens aktuella adress.

Vad saken gäller och en kortfattad redogörelse för grunderna för ansökan.

Vilken domstol som ska handlägga målet.

Uppgift om dag, månad, år och plats för delgivning.

Uppgift om plats, dag och tid för förhandling.

En kontradiktorisk ansökan ska innehålla följande (artikel 1034b i processlagen):

Dag, månad, år.

Kärandens namn, yrke, folkbokföringsadress och, i förekommande fall, ställning samt handelsregister- eller hantverksregisternummer.

Svarandens namn, folkbokföringsadress och, i förekommande fall, ställning.

Vad saken gäller och en kortfattad redogörelse för grunderna för ansökan.

Vilken domstol som ska handlägga målet.

Underskrift av parten eller dennes advokat.

En ensidig ansökan ska innehålla följande (artikel 1026 i processlagen):

Dag, månad, år.

Kärandens namn, yrke och folkbokföringsadress och, i förekommande fall, ombudets eller ombudens namn, folkbokföringsadress och ställning.

Vad saken gäller och en kortfattad redogörelse för grunderna för ansökan.

Vilken domstol som ska handlägga målet.

Underskrift av partens advokat, om inte annat föreskrivs i lag.

Vid frivillig inställelse i första instans (inför underrätt, arbetsdomstol, handelsdomstol, fredsdomare eller trafikdomstol) ska domaren upprätta ett protokoll över parternas framställning. Parterna ska underteckna protokollet (artikel 706 i processlagen).

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

En domstolsavgift måste betalas. Rättegångskostnaderna omfattar bland annat stämpelavgift, kansli- och registreringsavgift, kostnader och avgifter för rättsliga åtgärder samt avgift för en kopia av domen (artikel 1018 i processlagen).

Käranden ska betala en registreringsavgift när talan väcks. Dessutom betalas avgifter för att föra in målet i målregistret, för att avfatta domen samt för bestyrkta kopior. Vanligtvis är det den part som förlorar som i den slutliga domen döms att betala kostnader och avgifter (artikel 1017 i processlagen), även utan något särskilt yrkande om detta. Domstolen kan dock avvakta med beslutet om rättegångskostnader. I så fall beräknas de, på begäran av den part som först ansöker om det, av den domstol som har fällt utslaget.

Advokatkostnader hör inte till rättegångskostnaderna. De görs upp mellan advokaten och klienten, och parterna betalar sina respektive advokater själva.

Den förlorande parten kan bli skyldig att betala ett lagstadgat bidrag till den andra partens advokatkostnader (artiklarna 1018 och 1022 i processlagen). Detta är ett engångsbelopp för den vinnande partens advokatkostnader. Bestämmelser om belopp för arvoden och hur de beräknas och tilldelas anges i det kungliga dekretet av den 16 oktober 2007.

11 Kan jag få rättshjälp?

(Se faktabladet om rättshjälp.)

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Talan anses ha väckts vid inskrivningen i registret. Det gäller även vid frivillig inställelse.

Ansökningsärenden och ansökningar om brådskande åtgärder och säkerhetsåtgärder skrivs in i särskilda målregister, och då blir den inskrivningen avgörande för när talan anses ha väckts.

Parterna får ingen bekräftelse i egentlig mening, men kan konsultera målregistret för att kontrollera om ärendet har upptagits där. I och med att ett ärende har registrerats är domstolen skyldig att avgöra det.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Om parten företräds av en advokat är det i regel advokaten som lämnar uppgifter om processens förlopp. Kansliet vid den domstol som handlägger ärendet kan också lämna upplysningar. Stämningen innehåller vissa uppgifter om datum för förhandling och vilken domstol som handlägger målet.

I det första skedet lämnas uppgifter om datum för den inledande domstolsförhandlingen.

Vid stämning upplyser delgivningsmannen kåranden om datum för den inledande domstolsförhandlingen, som utgör den första etappen i förfarandet.

Vid kontradiktorisk ansökan och frivillig inställelse informerar kansliet parterna.

Vid ensidig ansökan äger ingen förhandling rum. Kåranden kan emellertid kallas av kansliet om domstolen vill ställa frågor till honom eller henne.

I det andra skedet förbereds målet för rättegång. Varje part har en lagstadgad tidsfrist för att lämna in bevisning och inlagor (artikel 747.1 i processlagen).

Om tidsfristerna inte iakttas kan det föranleda påföljder (artikel 747.2 i processlagen).

När målet är förberett och klart för huvudförhandling begär parterna ett datum för förhandling. Perioden för fastställande av förhandlingsdatum beror på domstolens arbetsbörda och den tid som kan ägnas åt målet. Det är svårt att ange hur lång tid ett mål normalt tar. Det beror på olika omständigheter (sakkunnigutlåtanden, partsförhör, vittnesförhör osv.). Procedurmässiga problem kan leda till avbrott i handläggningen, till att målet ajourneras eller till och med avskrivs.

När huvudförhandlingen är avslutad drar sig domstolen tillbaka för enskild överläggning. I princip bör domstolen meddela dom inom en månad efter det att målet har gått till överläggning (artikel 770 i processlagen).

Senaste uppdatering: 12/11/2015

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Hur man går till väga? - Bulgarien

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Det finns även alternativa system för tvistlösning (se [Behörighet](#)).

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Tidsfristerna för domstolsärenden skiljer sig åt beroende på typen av ärende (se [Tidsfrister](#)). För mer information om tidsfrister, rådfråga en advokat.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Se [Behörighet](#).

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Se [Behörighet – Bulgarien](#).

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se [Behörighet – Bulgarien](#).

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

En talan inför domstol kan väckas av kåranden personligen eller via ett behörigt ombud. Den rättegångsfullmakt som utfärdats för ombudet bör bifogas ansökan.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Ansökningar bör inges till domstolens reception eller kansli personligen eller via ett behörigt ombud. Ansökningarna tas emot av domstolens personal, vanligen domstolshandläggare, under domstolens öppettider. Ansökningar kan också inges per post till domstolens kansli.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Ansökningar bör inges skriftligen till domstolen och måste vara avfattade på bulgariska. Ansökningar får skickas per post men inte per fax eller e-post. Enligt civilprocesslagen måste alla handlingar som parterna inger på ett annat språk åtföljas av översättningar till bulgariska vilka har vidimerats av parterna.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

Ansökningar bör inges skriftligen. Det finns inga särskilda blanketter för detta, förutom mallar (som godkänts av justitieministeriet) för exekutionstitlar, ansökningar om utfärdande av exekutionstitlar och andra handlingar för ansökningar om exekutionstitlar enligt civilprocesslagen. I civilprocesslagen anges ett antal minimikrav som ansökningar måste uppfylla, men inga bestämmelser finns för själva blanketten. Enligt civilprocesslagen måste en ansökan innehålla följande uppgifter: uppgift om vilken domstol som avses; kårandens och svarandens namn och adress, deras juridiska ombud eller fullmaktshavare, i tillämpliga fall, kårandens personnummer och kårandens fax och telexnummer, i förekommande fall; det belopp som ansökan avser när en bedömning är möjlig; en redogörelse av de omständigheter som ansökan baseras på, ansökans sakfråga och underskrift av den person som inger ansökan. I ansökan måste kåranden ange vilken bevisning som inges och vilka fakta som han/hon avser styrka genom denna samt lägga fram all skriftlig bevisning som han/hon förfogar över.

Ansökan måste undertecknas av kåranden eller kårandens ombud. Om talan väcks av ett ombud på kårandens vägnar måste ansökan åtföljas av en rättegångsfullmakt där det bekräftas att ombudet är behörigt att väcka talan. Om kåranden inte vet hur ansökan ska undertecknas eller inte kan göra detta, bör den undertecknas av en behörig person. Skälen till att kåranden inte har undertecknat ansökan ska då anges. Ansökan ska inges till domstolen i lika många kopior som det finns svarande.

Ansökan måste åtföljas av en rättegångsfullmakt när ansökan inges av ett ombud, en handling som styrker betalning av statliga pålagor och avgifter samt kopior av ansökan med bilagor, en kopia till varje svarande.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

Domstolsavgifter måste betalas för att väcka talan. Avgifternas storlek beror på beloppet i ansökan och på rättegångskostnaderna. När ansökans belopp inte kan bedömas fastställs domstolsavgifterna av domstol. Ansökans belopp anges av fordringsägaren. Ansökans belopp motsvarar den monetära bedömning som gjorts av sakfrågan.

Svaranden och domstolen får på eget initiativ ställa frågor om ansökans belopp senast vid den första förhandlingen. Om det angivna beloppet är orealistiskt fastställs beloppet av domstolen. Det finns två typer av domstolsavgifter: enkla och proportionella. Enkla avgifter fastställs utifrån de materiella, tekniska och administrativa kostnaderna för förfarandena. Proportionella avgifter baseras på det belopp som står på spel. Beloppet drivs in vid ingivandet av en ansökan om skydd eller rättsmedel och vid utfärdandet av den handling för vilken avgifter betalas, enligt ministerrådets taxa.

Domstolsavgifter betalas i regel genom banköverföring till domstolens konto när ansökan inges. Varje part måste betala delgivningskostnaderna till domstolen i förskott. På båda parternas begäran eller på domstolens initiativ ska samtliga kostnader bäras av båda parter eller av endast en part, beroende på omständigheterna.

Domstolsavgifter och domstolskostnader behöver inte betalas av fordringsägare som är arbetstagare, anställda och medlemmar av kooperativ när det gäller ansökningar till följd av anställningsförhållanden, underhållsbidrag, talan som väckts av åklagare, av kårande i en talan om otillbörligt vållad skada till följd av brott, i samband med en lagakraftvunnen dom, eller av ett särskilt ombud utsett av domstol till en part vars adress är okänd.

Domstolsavgifter och domstolskostnader påförs inte fysiska personer som enligt domstolen inte har tillräckliga medel. Vid ansökningar om betalningsbefrielse tar domstolen hänsyn till personens och familjens inkomst, styrkta tillgångar, civilstånd, hälsotillstånd, sysselsättning, ålder med mera. I dessa fall betalas rättegångskostnaderna med örnmärkta medel i domstolens budget. Om gäldenären inget ansökan om inledande av konkursförfaranden tas inga domstolsavgifter ut. Avgifterna dras av från tillgångarna när egendomen delas upp i enlighet med handelslagen (*Targovski zakon*).

Om en ansökan godtas helt eller delvis beslutar domstolen att svaranden ska betala kåranden en del av rättegångskostnaderna i proportion till i vilken utsträckning ansökan godtagits (domstolsavgifter, advokatarvoden samt avgifter för domstolsinställelse och bevisupptagning). Om kåranden har beviljats kostnadsfri rättshjälp ska svaranden ersätta kostnaderna i proportion till ansökan. När ärendet avbryts har svaranden rätt till ersättning för kostnader, och när domstolen avslår en ansökan har svaranden rätt att begära ersättning för ådragna kostnader i proportion till den avvisade ansökan.

Advokatarvodet bestäms av klienten och advokaten och betalas i regel när rättskyddsavtalet undertecknas enligt betalningsvillkoren.

11 Kan jag få rättshjälp?

Se "Rättshjälp".

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Ansökningar och annan korrespondens som mottas per post och handlingar som lämnas personligen under domstolens öppettider registreras av domstolen i loggboken för inkommande korrespondens samma dag som de mottas. En talan anses officiellt ha väckts den dag då ansökan har kommit in till domstolen.

Om ansökan skickas med post eller tas emot av fel domstol anses ansökan ha inkommit det datum då ansökan sändes per post eller det datum då fel domstol mottog den. Domstolen kontrollerar att ansökan är korrekt. Om en ansökan är felaktig eller om inte alla nödvändiga handlingar har bifogats, blir kåranden ombedd att åtgärda bristerna inom en vecka. Vidare informeras kåranden om huruvida han/hon kan få rättshjälp. Om kårandens adress inte angetts och domstolen inte känner till denna delges detta i ett meddelande på en särskild plats vid domstolen under en veckas tid. Om kåranden inte kan åtgärda bristerna inom vederbörlig tid skickas ansökan tillbaka tillsammans med bilagorna. Om kårandens adress är okänd bevaras ansökan i domstolsregistret så att kåranden kan få tillgång till denna. Detsamma gäller om det konstateras brister i ansökan under förfarandet. Talan anses ha väckts det datum då den ändrade ansökan mottas.

Om domstolen vid sin granskning anser att ansökan är otillätlig kommer den att skicka tillbaka denna. Det faktum att ansökan skickas tillbaka till kåranden innebär inte att ansökan inte kan inges på nytt till domstolen. I ett sådant fall anses dock talan ha väckts det datum då ansökan ingavs på nytt.

De rättsliga myndigheterna skickar inte ut någon bekräftelse på att talan anses ha väckts på riktigt sätt, men vissa förfaranden följs som visar att så är fallet. Så snart ansökan har upprättats och ingetts på riktigt sätt och alla nödvändiga handlingar har bifogats, skickar domstolen en kopia till svaranden. Kopian innefattar bilagorna till ansökan. Svaranden ombeds inge ett skriftligt svar inom en månad och informeras om vilka uppgifter svaret måste innehålla.

Svaranden informeras också om konsekvenserna av att inte svara eller utöva sina rättigheter och om huruvida han/hon uppfyller kraven för rättshjälp.

Svarandens skriftliga svar bör innehålla följande: en uppgift om vilken domstol som avses och ärendenummer, svarandens namn och adress, hans/hennes juridiska ombud eller fullmaktshavare, i tillämpliga fall, svarandens ståndpunkt när det gäller ansökans tillåtlighet och grunder, svarandens ståndpunkt när det gäller de omständigheter som ansökan grundas på, argument mot ansökan och de omständigheter som denna grundas på samt underskrift av den person som ingav svaret. I sitt svar på ansökan måste svaranden ange vilken bevisning som inges och vilka fakta som han/hon avser styrka genom denna samt lägga fram all skriftlig bevisning som han/hon förfogar över. Svaret måste åtföljas av en rättegångsfullmakt när ansökan inges av ett ombud samt kopior av svaret med bilagor, en kopia till varje kårande. Om inte svaranden inom angiven tid inget skriftligt svar, lägger fram en ståndpunkt, gör invändningar, bestrider riktigheten i en handling som ingetts tillsammans med ansökan, utövar sin rätt att inge en motansökan eller tilläggsansökan eller kallar en tredje part som är behörig att ingripa till hans/hennes förmån, förlorar svaranden möjligheten att göra detta senare. Undantag görs om svaranden inte vidtagit åtgärderna i fråga på grund av särskilda oförutsedda händelser.

Efter att domstolen har kontrollerat att den ingivna ansökan är korrekt och tillätlig beslutar domstolen om hur man ska gå vidare i ärendet och svarar på frågor och invändningar från parterna gällande allt som rör förfarandet före rättegången och bevisningens tillåtlighet. Domstolen kan också begära medling eller andra frivilliga tvistlösningsått.

Domstolen fastställer att ärendet ska prövas vid en öppen förhandling, som domstolen kallar parterna till. Domstolshandläggaren skickar kallelser till parterna, som får en kopia av domstolens beslut.

Enligt civilprocesslagen ska motparterna utbyta handlingar sinsemellan i handelstvister. Så snart ett svar mottagits skickar domstolen en kopia och alla bilagor till kåranden, som kan inge en tilläggsansökan inom två veckor. I tilläggsansökan kan kåranden komplettera och förtydliga den ursprungliga ansökan. Så snart en tilläggsansökan mottagits skickar domstolen en kopia och alla bilagor till svaranden, som kan inge ett svar inom två veckor. Svaranden måste svara på tilläggsansökan i tilläggs svaret.

Efter att domstolen har kontrollerat att de utbytta handlingarna är korrekta och att de ingivna ansökningarna är tillåtliga, inklusive beloppen och andra krav och invändningar från parternas sida, beslutar domstolen om frågor som rör förfarandet före rättegången och bevisningens tillåtlighet. Domstolen fastställer vilket datum ärendet ska prövas i öppen förhandling, som domstolen kallar parterna till genom att skicka tilläggs svaret till kåranden, varpå domstolen delger parterna sitt beslut. Domstolen kan också begära medling eller andra frivilliga tvistlösningsått. När all bevisning har lagts fram genom utbytet av handlingar och när man enats om att parterna inte måste närvara vid förhandlingen, och om parterna så önskar, kan domstolen pröva ärendet bakom stängda dörrar och ge parterna möjlighet till skriftlig försvarstalan och skriftligt svaromål.

Civilprocesslagen innehåller särskilda bestämmelser som styr vissa processuella regler, nämligen summariska processer, förfaranden i äktenskapsmål, civilståndsärenden, omyndigförklaring, ägodelning, skydd och återinförande av äganderätt till egendom, notariella åtgärder, kollektiva tvister och ansökningar om exekutionstitel, säkerhetsförfaranden, ansökningar om skydd och verkställighetsförfaranden. I handelslagen finns särskilda bestämmelser om insolvensförfaranden och tillhörande ansökningar.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Domstolen kallar parterna till förhandlingar. Vid ajournering får inte de parter som har kallats på vederbörligt sätt en kallelse till nästa förhandling, om de informerats om datumet vid förhandlingen. Kallelsen utfärdas senast en vecka före förhandlingen. Detta gäller inte vid verkställighetsförfaranden. I kallelsen ska följande information finnas: vilken domstol som utfärdar kallelsen, vilket ärende kallelsen avser och i vilken egenskap parterna kallas, tid och plats för förhandlingen samt de rättsliga konsekvenserna av att inte inställa sig.

Domstolen ger parterna en kopia av alla beslut som är föremål för ett separat överklagande.

Parterna delges tidsfrister som domstolen fastställer för processuella åtgärder men inte lagstadgade tidsfrister.

Senaste uppdatering: 19/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [CS](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Hur man går till väga? - Tjeckien

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Alla har rätt att vända sig till en domstol för skydd för en rättighet som hotas eller har åsidosatts. Det är alltid värt att först försöka lösa tvisten i godo. Alternativa tvistlösningsmetoder kan också användas. På vissa civilrättsliga områden ger staten parterna i det berörda rättsliga förhållandet möjlighet att hänskjuta ärendet till ett annat privat organ. I Tjeckien sker detta genom ett skiljeförfarande, som regleras i lag nr 216/1994, om skiljeförfarande och verkställighet av skiljedomar, i dess ändrade lydelse. Ett skiljeförfarande resulterar i en skiljedom, som är bindande för båda parter i tvisten och som har samma rättsverkan som en lagakraftvunnen dom. Medling i mål som inte är brottmål regleras i lag nr 202/2012, om medling och ändring av vissa lagar (lagen om medling). För mer information se "Alternativ tvistlösning – Tjeckien".

Även efter att du har vänt dig till domstolen är det, beroende på målets natur, möjligt att föreslå att domstolen ska försöka få till stånd en uppgörelse i godo (se §§ 67–69 och § 99 i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse). En godkänd rättslig uppgörelse har samma rättsverkan som en lagakraftvunnen dom. Den fungerar även som en exekutionstitel. En godkänd rättslig uppgörelse utgör ett hinder för ett avgjort mål.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Tidsgränserna varierar från fall till fall. Därför bör man be om juridisk rådgivning så tidigt som möjligt. En talan måste väckas vid behörig domstol innan preskriptionstiden har löpt ut (stämningsansökan måste lämnas in inom preskriptionstiden).

Vid preskription på grund av att preskriptionstiden har löpt ut försvinner inte, men försvagas, en gäldenärs förpliktelse. Det innebär att den inte kan återkallas om gäldenären åberopar preskriptionstiden. Preskription regleras rent allmänt i §§ 609–653 i lag nr 89/2012, civillagen. Den allmänna preskriptionstiden är tre år från det att en rättighet först kunde utövas. Längden på en enskild särskild preskriptionstid beror på arten av den rätt som utövas.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Se "[Behörighet – Tjeckien](#)".

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Domstolarnas behörighet avgörs av reglerna för territoriell, materiell och funktionell behörighet.

Med territoriell behörighet avses vilken domstol bland olika domstolar av samma typ som har behörighet. Territoriell behörighet avgör vilken specifik förstainstansdomstol som är behörig att pröva och avgöra ett visst mål. De grundläggande reglerna för territoriell behörighet anges i §§ 84–89a i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse. Kom dock ihåg att i vissa mål kan territoriell behörighet regleras av direkt tillämplig EU-lagstiftning (se vissa bestämmelser i förordning (EG) nr 44/2001 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, som inte bara reglerar internationell behörighet utan även territoriell behörighet), vilket innebär att de tjeckiska bestämmelserna om territoriell behörighet inte alltid gäller.

Den domstol som har territoriell behörighet är den allmänna domstolen för den part som talan har väckts mot (svaranden), om inte annat föreskrivs i lagstiftningen. Den allmänna domstolen är alltid distriktsdomstol. Om en regionaldomstol är behörig i första instans (se fråga 2.1) har den domstol i vars domkrets partens allmänna (distrikts)domstol är belägen territoriell behörighet. Om en talan har väckts mot flera svarande har den allmänna domstolen för någon av dem territoriell behörighet.

Den allmänna domstolen för en fysisk person är distriktsdomstolen i vars domkrets personen har hemvist, och om parten saknar hemvist, domstolen i vars domkrets han eller hon uppehåller sig. Med hemvist avses den plats där en person har sin fasta bostad (det kan finnas flera sådana platser, och i så fall är alla dessa domstolar allmän domstol).

Den allmänna domstol som är behörig i ärenden som avser fysiska personer som bedriver näringsverksamhet är, i mål som följer av näringsverksamheten, den distriktsdomstol i vars domkrets de bedriver sin näringsverksamhet (verksamhetsstället är den adress som förts in i det offentliga registret). Om en person saknar verksamhetsställe är den allmänna domstolen den distriktsdomstol i vars domkrets han eller hon har hemvist och om en part saknar hemvist den distriktsdomstol i vars domkrets han eller hon uppehåller sig.

Kriteriet för att fastställa vilken allmän domstol som är behörig i ärenden som avser en juridisk person är platsen för den juridiska personens säte (se §§ 136–137 i lag nr 89/2012, civillagen).

Den allmänna domstol som är behörig i ärenden som avser en konkursförvaltare när denne utövar sitt uppdrag är den distriktsdomstol i vars domkrets han eller hon har sitt säte.

Särskilda regler gäller för den allmänna domstol som är behörig i ärenden som avser staten (den domstol i vars domkrets den statliga organisatoriska enhet som har behörighet enligt en särskild lagbestämmelse har sitt säte, och om det inte går att fastställa vilken domstol som har territoriell behörighet, den domstol i vars domkrets de händelser som ligger till grund till talan ägde rum), en kommun (den domstol i vars domkrets kommunen är belägen) och en regional myndighet (den domstol i vars domkrets dess administrativa organ har sitt säte).

Om svaranden är tjeckisk medborgare och det inte går att fastställa vilken allmän domstol som är behörig i ärenden som avser honom eller henne, eller om det inte går att fastställa vilken allmän domstol i Tjeckien som är behörig i ärenden som avser honom eller henne, är den domstol behörig i vars domkrets han eller hon senast hade hemvist i Tjeckien. Gentemot någon för vilken det inte har gått att fastställa behörig domstol i Tjeckien kan äganderätter göras gällande vid den domstol i vars domkrets hans eller hennes tillgångar finns.

En talan mot en utländsk person kan även väckas vid en domstol i vars domkrets dennes fabrik i Tjeckien är belägen, eller där en del av fabriken organisatoriska enheter är belägna (genom att inge en stämningsansökan).

Med materiell behörighet avses vilken domstol bland olika typer av domstolar som är behörig att pröva ett mål i första instans. I civilrättsliga förfaranden har distriktsdomstolarna materiell behörighet i första instans, om det inte i lagstiftningen uttryckligen anges att regiondomstolarna eller Högsta domstolen har materiell behörighet.

Med funktionell behörighet avses vilken domstol bland olika typer av domstolar som prövar samma mål efter varandra som har behörighet vid ingivandet av överklagande och extraordinära rättsmedel (med andra ord vilken domstol som prövar överklaganden och extraordinära rättsmedel).

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Som påpekades ovan (se svaret på fråga 4) är det i första hand distriktsdomstolarna som har materiell behörighet att pröva mål i första instans.

Undantag från denna princip har gjorts för regiondomstolar, som prövar och avgör de mål som anges i §§ 9. 2 i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse. Det rör sig framför allt om mål som på grund av sin natur kräver ett visst mått av specialistkunskaper och mål som faktiskt och rättsligt är mer komplicerade. Regiondomstolar är behöriga att pröva mål i första instans i följande fall:

- I tvister mellan arbetsgivare och förmåmsmottagare rörande ömsesidiga uppgörelser om för stora utbetalningar av pensionsförsäkringsförmåner, sjukförsäkring, statligt socialt stöd och bidrag till materiella behov och i tvister rörande ömsesidiga uppgörelser om retroaktiv ersättning som betalats ut till följd av rätten till sjukförsäkringsförmåner.
- I tvister rörande huruvida en strejk eller lockout är olaglig.
- I tvister rörande en utländsk stat eller utländska personer som åtnjuter diplomatisk immunitet och privilegier om sådana tvister faller inom de tjeckiska domstolarnas behörighet.
- I tvister om upphävande av ett skiljeutslag om verkställighet av skyldigheter som följer av ett kollektivavtal.
- I ärenden som följer av ett rättsligt förhållande som är knutet till bildandet av kommersiella företag, stiftelser, kapital och kapitalfonder och i tvister mellan kommersiella företag, deras partner eller aktieägare samt i tvister mellan partner och aktieägare till följd av deras ägarintresse i det kommersiella företaget.
- I tvister mellan företag, deras partner eller aktieägare och styrelseledamöter eller konkursförvaltare, om tvisten rör utövandet av uppdraget som styrelseledamot eller konkursförvaltare.
- I upphovsrättstvister.
- I tvister rörande skydd av rättigheter som det har gjorts intrång i eller som hotas av illojal konkurrens eller olagliga begränsningar av konkurrensen.
- I ärenden rörande skydd av en juridisk persons heder och rykte.
- I tvister rörande finansiell säkerhet och tvister som rör växlar, checkar och investeringsinstrument.
- I tvister till följd av handel på råvarubörser.
- I ärenden som rör bolagsstämmor och tvister som uppstår till följd av dessa, med undantag av tvister som rör aktieägarnas bidrag till förvaltningen av byggnader och mark, tvister som rör handpenning för tjänster och metoderna för att fördela tjänstekostnaderna.
- I ärenden som rör omvandling av företag eller kooperativ, inbegripet eventuella förfaranden om ersättning, i enlighet med särskild lagstiftning.
- I tvister rörande förvärf av en fabrik, hyra av en fabrik eller en del av en fabrik.
- I tvister rörande offentliga byggkontrakt över ett visst värde, inklusive det material som krävs för att fullgöra sådana kontrakt.

Tjeckiens högsta domstol har behörighet som domstol i första och enda instans i förfaranden om erkännanden av utländska domar i äktenskapsmål (detta gäller vid erkännande av domar från andra EU-medlemsstater i de fall då rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 ska tillämpas) och i ärenden för att fastställa och neka föräldraskap enligt §§ 51 och 55. 1 i lag nr 91/2012, om internationell privaträtt.

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Det finns ingen allmän skyldighet att företrädas av en advokat i tjeckiska civilrättsliga förfaranden.

Rättskapacitet

Alla har rätt att själv uppträda inför domstolen som part i ett rättsligt förfarande i enlighet med hans eller hennes rättskapacitet (§ 20. 1 i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse). En fysisk person får full rättskapacitet att inge en stämningsansökan när han eller hon blir myndig.

Myndighetsåldern är 18 år. Innan en person fyller 18 år kan denne uppnå myndighetsåldern om en ansökan om rättskapacitet beviljas (se § 37 i lag nr 89/2012, civilprocesslagen), eller om personen gifter sig. Om en part i förfarandet inte har full rättskapacitet att väcka talan kan han eller hon företrädas i förfarandet. En myndig person med begränsad rättskapacitet kan också sakna kapacitet att väcka talan och vara föremål för en talan.

Representationen grundas på lagstiftningen eller på en statlig myndighets beslut (lagstadgad representation) eller på en fullmakt. Var och en som deltar i ett förfarande som en parts företrädare måste styrka sin rätt att företräda parten.

En fysisk person som saknar rättskapacitet måste företrädas av sin förmyndare (§§ 22–23 och §§ 29an. i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse).

Parter i förfarandet (med rättskapacitet) kan även företrädas av en person som de själva har valt på grundval av en fullmakt (§§ 24–28a i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse).

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

En stämningsansökan (en ansökan om att inleda förfarandet) ska lämnas in till den domstol som har materiell behörighet. Adresserna till de tjeckiska domstolarna är tillgängliga på det tjeckiska justitieministeriets webbplats: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/Soudy.aspx>

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Alla parter har samma ställning i ett civilrättsligt förfarande och har rätt att använda sitt modersmål vid domstolsförhandlingen (se § 18 i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse). En stämningsansökan (en ansökan om att inleda förfarandet) kan inges på kärandens (sökandens) modersmål. För att domstolen snabbare ska kunna bedöma stämningsansökan (ansökan om att inleda förfarandet) rekommenderas det att handlingar som ställs till domstolen åtföljs av en översättning till tjeckiska.

En stämningsansökan kan vara skriftlig (se § 42 i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse). En skriftlig ansökan kan inges i pappersform eller på elektronisk väg via ett offentligt datanätverk eller med fax. En skriftlig ansökan med ett yrkande i sakfrågan som inges med fax eller på elektronisk väg bör, senast efter tre dagar, följas av originalhandlingen eller en skriftlig kopia av samma text. Om handlingen inges på elektronisk väg med en elektronisk signatur (enligt lag nr 227/2000 om elektronisk signatur, i dess ändrade lydelse) eller på elektronisk väg i enlighet med särskild lagstiftning (lag nr 300/2008 om elektroniska handlingar och tillåten dokumentkonvertering) behöver originalhandlingen inte inges i ett senare skede.

En ansökan om att inleda ett förfarande och en ansökan om verkställighet får bara framställas muntligen och ska spelas in (se § 14 i lag nr 292/2013 om särskilda rättsliga förfaranden, i dess ändrade lydelse) om det rör sig om förfaranden som även kan inledas utan en ansökan eller förfaranden om tillstånd att gifta sig, förfaranden för skydd mot våld i hemmet, förfaranden för att fastställa eller neka föräldraskap och adoptionsförfaranden. Varje distriktsdomstol är skyldig att registrera ansökan och utan dröjsmål hänskjuta den till behörig domstol. Denna typ av ansökan har samma verkan som om den hade gjorts direkt till den behöriga domstolen.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

Det finns inga särskilda blanketter för att väcka talan (ansöka om att inleda ett förfarande). En stämningsansökan (ansökan om att inleda ett förfarande) måste innehålla vissa allmänna uppgifter (se § 42.4 i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse) och vissa särskilda uppgifter (se § 79.1 i civilprocesslagen).

De allmänna uppgifterna inbegriper namnet på den domstol som stämningsansökan riktas till och namnet på den person som väcker talan.

Stämningsansökan måste dessutom innehålla en tydlig beskrivning av vad talan avser och ett bestämt yrkande samt vara undertecknad och daterad.

De särskilda uppgifterna inbegriper parternas för- och efternamn och adress, eller parternas födelsedatum eller personnummer (firmanamn eller namn och säte för en juridisk person, personnummer, landets namn och relevant organisatorisk enhet tillhörande staten som uppträder inför domstolen på dess vägnar). Vid behov ska ovanstående uppgifter även anges för parternas företrädare. Ansökan ska dessutom innehålla en beskrivning av de faktiska omständigheterna och en beskrivning av den bevisning som kåranden åberopar samt ett bestämt yrkande från kåranden.

Om ansökan inte innehåller de nödvändiga uppgifterna, eller om de är obegripliga eller otydliga, uppmanar domstolen berörd part att åtgärda bristerna inom en viss tidsfrist. Om så inte sker, och förfarandet därför inte kan fortsätta, avvisar domstolen ansökan om att inleda förfarandet. Domstolen kommer att bortse från andra ingivna handlingar tills de har rättats eller slutförts (se § 43 i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse). Ansökan måste inges i korrekt antal exemplar för att vid behov säkerställa att domstolen får ett exemplar och varje part ett exemplar var (se § 42. 4 i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse).

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

Domstolsavgifter tas ut för domstolsförfaranden vid de tjeckiska domstolarna, för handlingar som förtecknas i avgiftstaxan och enskilda handlingar som utförs av domstolar och handlingar som utförs av domstolsförvaltningen. Storleken på dessa avgifter anges i lag nr 549/1991 om domstolsavgifter, i dess ändrade lydelse. Domstolsavgifter tas antingen ut i form av ett fast belopp eller som en procentandel av värdet på saken i målet.

Ett flertal mål (i första hand de som är otvistiga) undantas från skyldigheten att betala domstolsavgift. De mål som är "materiellt befriade" inbegriper mål som rör vårdnadskap, adoption, underhållsskyldigheter mellan föräldrar och barn etc. Dessa förfaranden är helt befriade från avgifter.

Kårande i förfaranden för att fastställa underhållsbidrag, kompensation för hälsoskador, arbetsskador och yrkessjukdomar etc. är personligen befriade från att betala avgifter. Om en kårande i ett visst förfarande är personligen befriad från att betala avgifter och domstolen bekräftar detta är svaranden skyldig att betala avgiften.

Det är även tillåtet med s.k. individuella undantag som grundas på parternas ekonomiska och sociala situation och de faktiska omständigheterna i det enskilda fallet. Om kåranden har svårt att tillgodose sina materiella behov på grund av långtidsarbetslöshet, en allvarlig sjukdom etc. kan han eller hon ansöka hos domstolen om att helt eller delvis undantas från skyldigheten att betala avgifter. Den relevanta ansökan bör helst bifogas originalstämningensansökan. När domstolen beslutar om undantag från skyldigheten att betala avgifter tar den hänsyn till sökandens samlade tillgångar, finansiella och sociala omständigheter, storleken på domstolsavgiften, den väckta talans natur etc. Det får dock inte om handla om en godtycklig eller uppenbart meningslös ansökan eller hindrande av rättigheter. Se även "Rättshjälp – Tjeckien".

Avgiften ska betalas när ansökan om att inleda förfarandet ges in. Om avgiften inte betalades samtidigt som ansökan gavs in uppmanar domstolen parten att betala avgiften, och parten informeras om att om inte avgiften betalas inom den föreskrivna fristen kommer förfarandet att avbrytas.

11 Kan jag få rättshjälp?

Se "Rättshjälp – Tjeckien".

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

En talan anses ha väckts den dag stämningensansökan lämnades in till domstolen (se § 82 i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse) eller när domstolen meddelade ett beslut om att inleda förfarandet utan en ansökan (se § 13. 2 i lag nr 292/2013 om särskilda rättsliga förfaranden, i dess ändrade lydelse). Det faktum att stämningensansökan (ansökan om att inleda förfarandet) lämnas in till domstolen gör att förfarandet inleds, och domstolen utfärdar inte någon särskild bekräftelse om att förfarandet har inletts. Om en stämningensansökan (ansökan om att inleda förfarandet) lämnas personligen till domstolens kansli kan man få en bekräftelse på detta genom att få en kopia av stämningensansökan stämplad.

Om ansökan har brister (inte innehåller de föreskrivna uppgifterna eller är otydlig eller obegriplig) uppmanar domstolen den berörda parten att åtgärda dessa. Om bristerna inte åtgärdas inom den frist som domstolen har fastställt, och förfarandet därför inte kan fortsätta, avvisar domstolen ansökan om att inleda förfarandet och avbryter förfarandet.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Så snart förfarandet har inletts fortsätter domstolen handläggningen utan ytterligare ansökningar för att säkerställa att målet prövas och avgörs så snabbt som möjligt (se § 100. 1 i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse). Domstolen är skyldig att delge de andra parterna i förfarandet stämningen (ansökan om att inleda förfarandet) genom personlig delgivning (se § 79. 3 i civilprocesslagen). Under förfarandet informerar domstolen parterna om deras rättigheter och skyldigheter. Om en särskild handling måste utföras fastställer domstolen en tidsfrist för detta.

Parterna och deras ombud har rätt att inspektera domstolens ärendeakt, med undantag av voteringsprotokoll, och att göra utdrag ur och kopiera akten. Domstolens ordförande ger var och en som har ett legitimt intresse eller som har giltiga skäl möjlighet att inspektera akten och göra utdrag ur och kopiera akten, såvida det inte är en akt som enligt lag är sekretessbelagd (se § 44 i lag nr 99/1963, civilprocesslagen, i dess ändrade lydelse).

Senaste uppdatering: 20/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Hur man går till väga? - Irland

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Att vända sig till domstol är ofta sista utvägen efter att andra försök att lösa tvisten har misslyckats. Ett alternativ till att väcka talan vid domstol är att använda alternativa tvistlösningsmetoder (se faktabladet om "Alternativ tvistlösning").

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Tidsfristerna för att väcka talan vid domstol varierar beroende på typ av mål. En juridisk rådgivare eller ett [medborgarinformationskontor](#) för information om tillgång till rättslig prövning kan ge närmare information om vilka tidsfrister som gäller.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Se faktabladet om "[Behörighet](#)".

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

I underrätterna (dvs. grevskaps- och distriktsdomstolarna) är det avgörande kriteriet för vid vilken domstol en talan kan väckas var svaranden eller en av svarandena har hemvist eller bedriver yrkesverksamhet, affärsverksamhet eller förvärsarbetar. I de flesta avtalstvister är behörig distrikts- eller grevskapsdomstol den domstol i vars domkrets det hävdas att avtalet ingicks, i skadeståndstvister den domstol i vars domkrets det hävdas att den skadevällande händelsen skedde, i familjerättsliga förfaranden den domstol i vars domkrets kåranden har hemvist och i tvister som rör hyra av eller äganderätt till fast egendom den domstol i vars domkrets de lokaler eller markfastigheter som är föremål för tvisten är belägna.

För närmare uppgifter om domstolars behörighet, se faktabladet om "[Behörighet](#)".

På [det irländska domstolsverkets](#) webbplats ges information om hur domstolsväsendet är uppbyggt. Domstolsverket har också gett ut en informationsbroschyr med titeln *Explaining the Court*. Närmare uppgifter om domstolssystemet kan även fås från [Citizens Information Board](#).

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Vid vilken domstol en talan ska väckas i första instans beror på ärendets natur (avtal, skadeståndsskyldighet etc.) och värde.

För närmare uppgifter, se faktabladet om "[Behörighet](#)".

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Det är inte alltid nödvändigt att använda sig av ett ombud. Det är upp till dig att avgöra och beror på hur komplicerat målet är. Om du väljer att använda dig av ett ombud måste du använda dig av en *solicitor*. Advokatsamfundet [\(The Law Society\)](#) är det organ som ackrediterar och reglerar yrket som *solicitor*.

7 Var ska stämningensansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Stämningensansökan måste lämnas in till lämplig domstols kansli, beroende på fordrans storlek (för närmare uppgifter om behörig domstol, se faktabladet om "[behörighet](#)"). Domstolarna har kanslier runt om i Irland. Uppgifter om adresser och öppettider finns på [domstolsverkets](#) webbplats.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningensansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

I Irland måste en stämningensansökan vara avfattad på engelska eller iriska. Ansökan måste göras på en särskild blankett för just den domkrets där du vill väcka talan. Ansökan kan inte faxas eller skickas via e-post. Du måste personligen lämna in ansökan till lämpligt domstolskansli. Ansökan får inte inges muntligen.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningensansökan ska innehålla?

Det finns särskilda blanketter för att väcka talan. Många av dem kan laddas ned från [domstolsverkets](#) webbplats, och övriga finns i [domstolarnas rättegångsregler](#). Av blanketterna framgår vilka uppgifter som ska fyllas i. Domstolsverkets tjänstemän kan ge viss vägledning, men dessa kan endast informera om själva förfarandet. De är nämligen förhindrade från att ge råd beträffande saken i ett mål eller rekommendera hur rättsprocessen ska drivas.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningensansökan?

Domstolsavgifter tas ut för de flesta typer av ansökningar. Avgifterna måste betalas samtidigt som ansökan lämnas till lämplig domstols kansli. Närmare uppgifter om de olika avgifterna finns på [domstolsverkets](#) webbplats. Reglerna för betalning till en *solicitor*, om du använder dig av en sådan, ser annorlunda ut och berörs inte av domstolsverkets bestämmelser. Om du anlitar en *solicitor* anger han eller hon hur mycket och när du ska betala.

11 Kan jag få rättshjälp?

Se faktabladet om "[Rättshjälp](#)".

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

En talan anses officiellt ha väckts när stämningen utfärdas av domstolens kansli. Beroende på i vilken domkrets du väcker talan utfärdas stämningen eventuellt inte förrän den har delgetts motparten. I småmålsdomstolen översänder domstolens registrator stämningen till motparten. I andra domstolar måste du själv delge stämningen, eller anlita ett ombud som delger stämningen för din räkning. Du kan få mer information om detta från kansliet vid den domstol där du valde att väcka talan. Tjänstemännen vid domstolskansliet underrättar dig om du inte har fullgjort alla krav för att få väcka talan. I slutändan är det dock upp till domaren att avgöra om talan ska godkännas.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Tidsfristerna anges i respektive domstols [rättegångsregler](#), och du kan stämma av dessa uppgifter med det domstolskansli som du ingav din stämningensansökan till.

Senaste uppdatering: 18/11/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Hur man går till väga? - Grekland

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Ibland kan det vara lämpligt att använda sig av alternativa tvistlösningsmetoder. Se relevant faktablad.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Det finns olika tidsgränser för att väcka talan vid domstol beroende på typen av mål. En juridisk rådgivare eller ett medborgarinformationskontor kan ge närmare information om tidsgränser för att väcka en talan vid domstol.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Se "[Behörighet](#)".

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Se "[Behörighet – Grekland](#)".

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se "[Behörighet – Grekland](#)".

Förfarande för att väcka talan.

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Talan måste väckas av en advokat förutom i följande fall: 1) vid en talan som väcks vid en fredsdomstol (*Irinodikio*), 2) vid interimistiska åtgärder, 3) för att undanröja ett omedelbart hot (artikel 94.2 i civilprocesslagen), och 4) arbetsrättsliga förfaranden inför en förstainstansdomstol med en domare (*Monomelos Protodikio*) eller fredsdomaren (artikel 665.1 i civilprocesslagen). Huvudregeln är därför att ett juridiskt ombud ska närvara. Det finns vissa förfaranden, t.ex. interimistiska åtgärder, småmål, arbetsrättsliga tvister etc., där den berörda personen får föra sin egen talan.

7 Var ska stämningensansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

För att väcka en talan måste sökanden lämna in en stämningensansökan till behörig domstols kansli. Den berörda personen bör kontakta en advokat, som upprättar stämningensansökan och lämnar in den till behörig domstols kansli.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningensansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

a) Stämningensansökan ska vara avfattad endast på grekiska.

b) Huvudregeln är att ansökan ska inges i skriftlig form. Talan kan väckas muntligen vid en fredsdomstol om det inte finns några utnämnda advokater eller lokalt licensierade juridiska rådgivare (*dikolavoi*) på den ort där domstolen har sitt säte. I så fall bör en rapport upprättas (artiklarna 111, 115 and 215.2 i civilprocesslagen).

c) Ansökan kan även inges på elektronisk väg, förutsatt att den har undertecknats med en avancerad elektronisk signatur (artiklarna 117.2 och 119.4 i civilprocesslagen; presidentdekret 25/2012).

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

Det finns inga särskilda blanketter för att väcka talan. Ärendeakten ska vid behov (det är inte obligatoriskt för fredsdomstolar och vid säkerhetsåtgärder) innehålla stämningsansökan och den skriftliga bevisning som parten åberopar.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

Följande domstolsavgifter tas ut: Parten i målet bör ersätta relevanta kostnader och avgifter. Käranden bör således betala stämpelavgiften, domstolens stämpelavgift och avgifterna till olika fonder (t.ex. advokaternas fond (TN), Atens advokaters välfärdsfond (TPDA) etc.), som ska betalas samtidigt som stämningsansökan lämnas in. När och hur advokaten ska betalas avtalas mellan advokaten och berörd part.

11 Kan jag få rättshjälp?

Ja du kan få rättshjälp, om du uppfyller villkoren i artiklarna 194–204 i civilprocesslagen (om den berörda personen inte kan betala domstolskostnaderna utan att äventyra sin egen och sin familjs försörjning). Följande handlingar krävs: 1) ett intyg från borgmästaren eller ordföranden för den region där käranden bor, beträffande kärandens yrkesmässiga ställning, ekonomiska ställning och civilstånd, och 2) ett intyg från chefen för skattekontoret på den ort käranden bor, beträffande huruvida han har lämnat in sin inkomstdeklaration eller deklaration för någon annan skatt de tre senaste åren, samt huruvida deklarationen är riktig.

Ytterligare åtgärder ska vidtas i samband med talan.

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Talan anses ha väckts när stämningsansökan har inkommit till den domstols kansli som den riktar sig till och när en kopia av stämningen delges svaranden (artikel 215 i civilprocesslagen). Upprättandet och översändandet av en rapport innebär en bekräftelse på att talan har väckts. När stämningsansökan har inkommit till den behöriga domstolen meddelas käranden dag för förhandling och närmare information i samband med talan.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Dagen för förhandlingen fastställs av behörig domstols kansli, och parten i målet kallas att inställa sig vid varje efterföljande domstolsförhandling eller vid varje åtgärd som vidtas under ärendets gång. Varje part i målet har rätt att skynda på förhandlingen. En auktoriserad advokat kan ge mer vägledning. I samtliga fall är det obligatoriskt att företrädas av en advokat i en domstol i andra instans, dvs. en appellationsdomstol, även om det inte var obligatoriskt att företrädas av en advokat i ovannämnda exempel på mål vid en förstainstansdomstol (fråga 1). Naturligtvis gäller även detta mål vid Greklands högsta domstol för tvistemål och brottmål (*Arios Pagos*).

Senaste uppdatering: 24/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [es](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Hur man går till väga? - Spanien

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Tvister kan lösas utan att gå till domstol. Du rekommenderas att ta del av informationen om alternativa tvistlösningsmetoder, som t.ex. [medling](#).

Parterna kan även begära medling under domstolsförfarandet.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Tidsgränsen för att väcka en talan vid domstol beror på målets natur. Frågan om tidsgränser eller preskriptionstider är en juridiskt komplicerad fråga. Du rekommenderas att vända dig till en advokat eller ett rättscentrum som tillhandahåller information om tillgång till rättslig prövning.

I allmänhet, och endast som åskådningsexempel, är

- a) preskriptionstiden för skulder till följd av ett avtal fem år, och
- b) preskriptionstiden för en utomobligatorisk skadeståndstalan ett år.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Om du väljer att lösa tvisten via domstolarna måste du vända dig till en domstol i din egen medlemsstat.

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Se reglerna för behörighet i faktabladet [Behörighet](#).

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se reglerna för behörighet i faktabladet [Behörighet](#).

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Huvudregeln är att du för att kunna väcka talan i Spanien måste anlita följande personer:

- a) ett rättegångsombud (*procurador*), och
- b) en advokat med rätt att företräda dig i domstolen.

I följande fall behöver du inte anlita dessa personer:

Om din fordran inte överstiger 2 000 euro.

För att väcka talan genom ett särskilt snabbspår som kallas "förfarandet för betalningsföreläggande", förutsatt att du tillhandahåller handlingar som styrker din skuld. I dessa mål finns det ingen gräns för fordrans belopp.

För att ansöka om brådskande åtgärder innan förfarandet inleds. Detta inbegriper interimistiska preliminära åtgärder i förfaranden om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap. Åtgärderna är avsedda att sörja för att makarnas och deras barns mest personliga och ekonomiska behov tillgodoses om en av makarna har för avsikt att inleda ett förfarande om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Stämningsansökningar ska ges in till domstolskansliet på den berörda orten. Ansökan handläggs av

- a) den rättssekreterare som ansvarar för arbetet vid kansliet och allmänna tjänster, eller
- b) en tjänsteman vid kansliet som har utsetts att fullgöra sitt uppdrag under rättssekreterarens översyn och ansvar.

Rättssekreterare och de tjänstemän som de har anvisat är de enda personer som kan bekräfta vilket datum och vid vilken tidpunkt handlingar som inleder ett förfarande och andra handlingar som omfattas av obligatoriska tidsgränser inkom till domstolen.

En civil- eller handelsrättslig talan kan inte väckas vid något annat offentligt organ, inklusive tuldinstolen.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningensansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

I princip måste spanska användas i domstolsförfaranden. I de autonoma regioner med eget språk (Katalonien, Valencia, Balearerna, Galicien och Baskien), får även det språket användas.

Alla andra som deltar i förfarandet måste använda antingen spanska eller språket i den autonoma region där rättegången äger rum. Detta gäller både skriftliga handlingar och muntliga förfaranden. Om någon inte kan förstå språket i den autonoma regionen utser domstolen en tolk som översätter till spanska. En tolk utses antingen när detta fastställs i lag eller på begäran av den person som hävdar att förfarandet inte har genomförts på rätt sätt. Om någon annan än en part lämnar bevis på ett annat språk på grund av att de inte kan tala spanska eller det språk som talas i den autonoma regionen, är den part som åberopar denna bevisning skyldig att tillhandahålla en tolk.

Ett förfarande inleds alltid genom att en stämningensansökan (*demanda*) lämnas in. Om fordran inte överstiger 2 000 euro kan detta utgöras av en enkel handling som innehåller följande uppgifter:

- Kärandens personuppgifter och adress och svarandens personuppgifter och adress, om dessa är kända.
- Exakt vad kâranden kräver av svaranden.

Personer som inte anlitar ett rättegångsombud kan välja huruvida de vill kommunicera med domstolarna på elektronisk väg eller inte. De kan när som helst ändra sitt val.

Alla rättstillämpare är skyldiga att använda domstolarnas elektroniska system eller distanssystem för ingivande av handlingar för att både inge den inledande stämningensansökan och efterföljande krav, samt andra handlingar, för att se till att de ingivna handlingarna är äkta och har skickats och tagits emot i sin helhet, samt det datum de skickades och togs emot.

Följande organisationer och enskilda måste också kommunicera med domstolarna på elektronisk väg:

- Juridiska personer.
- Sammanslutningar som inte är juridiska personer.
- Alla som bedriver yrkesverksamhet som kräver ett obligatoriskt medlemskap i en yrkesorganisation för förfaranden och kontakter med domstolarna som genomförs under bedrivandet av deras yrkesverksamhet.
- Notarier och rättssekreterare.
- Alla som företräder någon som krävs för att kommunicera med domstolarna på elektronisk väg.
- Statstjänstemän, för de förfaranden och kontakter som de genomför under bedrivandet av sitt officiella uppdrag.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningensansökan ska innehålla?

Det finns standardblanketter och skriftliga handlingar för att framställa fordringar som inte överstiger 2 000 euro, och även för penningfordringar som framställs enligt ett särskilt förfarande som kallas "förfarande för betalningsföreläggande". Det finns ingen gräns för hur stort belopp som fordran i ett förfarande för betalningsföreläggande kan avse, men du måste tillhandahålla handlingar som styrker skulden.

Dessa blanketter (tillsammans med användarhandböcker) är tillgängliga på internet på följande adresser:

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Atencion-Ciudadana/Modelos-normalizados/El-juicio-verbal->

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Atencion-Ciudadana/Modelos-normalizados/El-proceso-monitorio>

Allmänheten kan även få tillgång till dem på domstolarnas kanslier och de centrala servicepunkterna i varje domkrets.

Om det inte finns några blanketter, eller om dessa inte kan användas, måste du inge en skriftlig stämningensansökan till domstolen. För fordringar som inte överstiger 2 000 euro behöver detta bara vara en enkel handling. Den behöver bara innehålla kârandens personuppgifter, den andra personens personuppgifter, om dessa är kända, och en exakt beskrivning av vad kâranden yrkar. För fordringar som överstiger 2 000 euro krävs en mer omfattande handling som också ska innehålla en beskrivning av de faktiska omständigheterna i målet, den rättsliga grunden för fordran och en förteckning över de handlingar och annan bevisning som ingetts.

I båda fallen måste den ursprungliga fordran åtföljas av alla handlingar som styrker fordran, plus eventuella sakkunnigutlåtanden eller annan bevisning som rör målet. I regel kan dessa handlingar inte inges längre fram. Undantag kan dock göras i sällsynta fall.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningensansökan?

Enskilda personer behöver inte betala någon avgift.

Juridiska personer (företag, stiftelser, föreningar) måste betala en avgift för att väcka talan i en tvistemålsdomstol, handelsdomstol eller förvaltningsdomstol, och för att överklaga en dom som har meddelats i en arbetsdomstol. Inga avgifter tas ut i brottmålsdomstolar. Mer information finns på

<https://www.agenciatributaria.gob.es/AEAT.sede/Ayuda/GC07.shtml>

I den autonoma regionen Katalonien måste juridiska personer (men inte privatpersoner) betala en avgift:

http://administraciojusticia.gencat.cat/ca/serveis_als_ciutadans/gestions_i_tramits/taxes_adm_justicia/taxes_admjus_cat/

Det finns inga standardtaxor för advokaters arvoden. Både arvodets storlek och betalningsmetod fastställs efter en ömsesidig överenskommelse med klienten.

En standardtaxa tillämpas för rättegångsombuds arvoden. Se

<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2003-21104&p=20060128&tn=0>

Rättstillämpare ber ofta om en förskottsbetalning för att täcka de inledande kostnaderna. Denna kvittas sedan mot de totala avgifterna. Förfarandena delas in i olika steg, och rättstillämparna kan be sina klienter att betala en motsvarande procentandel av avgifterna vid inledandet av varje steg.

Rättstillämpare ber vanligtvis inte om full betalning förrän målet har avslutats.

11 Kan jag få rättshjälp?

Personer som kan styrka att de saknar medel för att gå till domstol har rätt till rättshjälp. Personers medel bedöms med hjälp av ett index som kallas IPREM (det statliga basinkomstindexet).

En person anses sakna tillräckliga tillgångar för att gå till domstolar om deras årliga hushållsinkomst från samtliga källor inte överstiger

- två gånger det IPREM som gällde när ansökan ingavs, för personer som inte ingår i en familj,.
- två och en halv gång det IPREM som gällde när ansökan ingavs, för personer som ingår i en familj som består av färre än fyra personer,
- tre gånger det IPREM som gällde när ansökan ingavs, för personer som ingår i en familj som består av minst fyra personer.

För 2017 är det årliga IPREM 6 390,13 euro.

Vissa ideella organisationer kan också ha rätt till rättshjälp.

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

En talan anses officiellt väckt från och med den dag stämningensansökan ingavs, så snart den har inletts till domstolens kansli och ett beslut har utfärdats om att talan kan handläggas, efter en bekräftelse på att ärendet faller inom domstolens behörighet.

Du underrättas om domstolens beslut att handlägga talan och alla efterföljande beslut via ditt rättegångsombud, om du har ett. Om ett rättegångsombud inte behövs underrättas du direkt genom rekommenderat brev till den adress som du angav i stämningensansökan.

Om stämningensansökan innehåller felaktigheter som gör att den inte kan handläggas fastställer domstolen en frist inom vilken du ges tillfälle att rätta ansökan. Om felet inte kan rättas informerar rättssekreteraren domaren, som beslutar huruvida handläggningen av förfarandet ska tillåtas fortsätta.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Parterna underrättas omedelbart om alla steg eller händelser i förfarandet, antingen direkt eller via deras rättegångsombud, om de har något.

Huvudregeln är att det inte finns någon fast tidsplan för förfaranden, men det finns vissa tidsgränser som måste uppfyllas.

Senaste uppdatering: 25/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Hur man går till väga? - Frankrike

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Ibland kan det vara bättre att använda sig av alternativa tvistlösningsmetoder. Se mer [här](#).

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Tidsfristerna för att väcka talan vid domstol varierar beroende på typ av mål. Du kan få mer information om vilka tidsfrister som gäller från en juridisk rådgivare eller ett medborgarinformationskontor.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Se "[Behörighet – Frankrike](#)".

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Se "[Behörighet – Frankrike](#)".

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se "[Behörighet – Frankrike](#)".

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

I vissa fall måste man ta hjälp av en delgivningsman/exekutionstjänsteman, t.ex. om den part som väcker talan måste delge den andra parten en stämning. Stämningen får bara utfärdas av en delgivningsman/exekutionstjänsteman. Så är fallet om talan väcks vid en övre underrätt för tvistemål (*tribunaux de grande instance*), förutom i förfaranden där användningen av en advokat inte är obligatoriskt. Notera att det vid ansökningar om interimistiska åtgärder (*référés*) är obligatoriskt att väcka talan genom att inge en stämningensansökan. I mål om äktenskapsskillnad, där det är obligatoriskt att använda sig av en advokat med rätt att företräda en part inför domstol, väcks talan med hjälp av en vanlig ansökan.

En av föräldrarna, förmyndaren eller den minderårige själv kan hänskjuta ett mål till en barn- och ungdomsdomare (*juge des enfants*) genom att inge en vanlig ansökan.

För att väcka talan vid en exekutionsdomstol (*juge de l'exécution*), är det obligatoriskt att inge en stämningensansökan, förutom i mål som rör verkställighet av utvisningsbeslut.

Vid en underrätt för tvistemål (*tribunal d'instance*) är det inte obligatoriskt att inge en stämningensansökan för att väcka talan om värdet på föremålet för talan understiger 4 000 euro eller i förfaranden om betalningsföreläggande för att driva in en avtalsenlig eller lagstadgad skuld som uppgår till ett bestämt belopp.

Vid en handelsdomstol (*tribunal de commerce*) kan vissa förfaranden för betalningsföreläggande inledas med hjälp av en enkel ansökan, nämligen förfaranden i samband med skulder som uppkommit till följd av en bankväxel (*une traite*), en växel (*une lettre de change*), ett skuldebrev (*un billet à ordre*) eller en skuldöverlåtelse (*un bordereau de cession*). I andra typer av ärenden måste talan väckas genom att inge en stämningensansökan.

Vid en arbetsdomstol (*conseil des prud'hommes*) kan en talan väckas med hjälp av ett rekommenderat brev eller genom att man vänder sig direkt till domstolens kansli, antingen skriftligen eller muntligen.

Mål kan hänskjutas till den partssammansatta domstolen för jordbruksarrenden (*tribunal paritaire des baux ruraux*) genom att man skickar ett rekommenderat brev med mottagningsbevis till domstolens kansli. Detta gäller dock inte mål som måste offentliggöras i fastighetsregistret eller mål där det är obligatoriskt med en handling som upprättats av en delgivningsman/exekutionstjänsteman.

Ett mål får bara hänskjutas till en domstol för socialrättsliga mål (*tribunal des affaires sociales*) om målet först har prövats av besvärnsnämnden för social trygghet (*commission de recours amiable*). En talan väcks genom att man skickar ett brev eller en förklaring till sekretariatet.

Parterna kan även lämna in en gemensam ansökan till en domstol, där de gemensamt framställer sina yrkanden. Ansökan ska lämnas till domstolens justitiesekreterare.

Huvudregeln är att det är obligatoriskt att företrädas av en advokat i ett mål vid en övre underrätt för tvistemål, förutom i ärenden som rör kommersiell hyra, ansökningar om interimistiska åtgärder, förlust eller återkallelse av föräldraansvar och förklaringar om övergivande. Vid en familjedomstol (*juge aux affaires familiales*) är det inte obligatoriskt att företrädas av en advokat i ärenden som rör delegering av föräldraansvar, förfaranden efter en skilsmässa, föräldraansvar, fastställandet av bidraget till de gemensamma kostnaderna för ett äktenskap och underhållsskyldighet.

Vid en handelsdomstol, underrätt för tvistemål, exekutionsdomstol, barn- och ungdomsdomstol, domstol för socialrättsliga mål, arbetsdomstol eller partssammansatt domstol för jordbruksarrenden är det inte obligatoriskt att företrädas av en advokat.

7 Var ska stämningensansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Alla förfrågningar om information ska göras till respektive domstols reception. Dessutom tillhandahåller de flesta domstolar, rättscentrum (*maisons de justice et du droit*) och stadshus (*mairies*) gratis juridisk rådgivning.

För att väcka talan ska en stämningensansökan inges till domstolens kansli.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningensansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Franska är det enda språk som godtas. En tolk kan bistå en part under förhandlingen, men en domare behöver inte använda en tolk om man förstår det språk som parten talar.

Huvudregeln är att man väcker en talan genom att inge en skriftlig stämningensansökan. Vid en arbetsdomstol och i förklaringar till domstolens kansli vid underrätter för tvistemål kan en ansökan även göras muntligen eller registreras av justitiesekreteraren.

Mål kan anhängiggöras vid arbetsdomstolar efter att parterna frivilligt har försökt lösa tvisten i ett utomrättsligt förlikningsorgan.

Enligt nuvarande bestämmelser är det inte möjligt att väcka talan vid domstol via fax eller epost.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningensansökan ska innehålla?

Det enda förfarandet där man använder en särskild blankett för att väcka talan är när man lämnar in en förklaring till kansliet vid en underrätt för tvistemål. I andra förfaranden måste stämningensansökan innehålla uppgifter om kåranden och svaranden och alla handlingar som rör föremålet för talan. Beroende på typen av mål ska dessa lämnas till domstolens kansli när talan väcks eller vid förhandlingen.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningensansökan?

I regel tar staten inte ut några avgifter för att väcka en talan. Undantaget är om en talan väcks vid en handelsdomstol, där fasta domstolsavgifter tas ut.

Sedan lagen nr 2011–1202 av den 28 september 2011 om bidrag till kompensationsfonden för utövare av yrket som appellationsdomstolsadvokat (*avoué*) och bidrag till rättshjälp, måste ett bidrag på 35 euro betalas när en talan väcks. Betalningen kan ske med bankkort på domstolens kansli.

Om en dom överklagas måste båda parterna betala 150 euro. Pengarna går till kompensationsfonden för utövare av yrket som appellationsdomstolsadvokat (*avoué*). Den 1 januari 2012 slogs detta yrke ihop med yrket som advokat med rätt att företräda en part i domstol (*avocat*). Sedan dess har det inte längre varit obligatoriskt att använda dem som ombud.

Kostnaderna utgörs av de utgifter som genomförandet av förfarandet ger upphov till. Dessa utgifter inbegriper ersättning till vittnen och betalning av sakkunnigas, delgivningsmäns/eksekutionstjänstemäns och advokaters utgifter, när dessa inte ingår i arvodet. Vissa kostnader måste betalas när förfarandet inleds eller under förfarandet. I slutet av förfarandet förpliktar domaren i regel den förlorande parten att betala rättegångskostnaderna, med undantag av de fall där denne mottar rättshjälp.

Frågan om betalning av advokaters arvoden är en sak mellan klient och advokat. Det är vanligt med såväl krav på förskottsbetalning som löpande fakturering.

11 Kan jag få rättshjälp?

Ja. Rättshjälp beviljas om sökandens medel inte överstiger en viss beloppsgräns som omprövas varje år (år 2012 var beloppen 929 euro för fullständig rättshjälp och 1 393 euro för delvis rättshjälp). Beloppsgränsen kan ändras beroende på kårandens familjesituation (Se "Rättshjälp – Frankrike").

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Talan anses ha väckts

i förfaranden där det är obligatoriskt med en stämningensansökan, när en kopia på stämningensansökan har lämnats in till domstolens kansli,

i andra förfaranden, när en ansökan har lämnats in till eller registrerats av domstolens kansli.

Kårande får ingen bekräftelse på att deras ansökan är giltig.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Domstolens kansli kan ge information om ärendets gång och vilket datum som har fastställts för förhandlingen.

Länkar

 [Justitieministeriets webbplats](#)

Senaste uppdatering: 19/06/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på av den här sidan. Våra

översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Hur man går till väga? - Kroatien

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Parter kan lösa en tvist i domstol, men det finns även utomrättsliga tvistlösningsmetoder. I Kroatien inbegriper dessa skiljeförfaranden, medling och allmänna domstolsförfaranden för att lösa en tvist.

Medling i civil-, handels- och arbetsrättsliga tvister och medling i andra tvister angående rättigheter som parterna fritt får utöva regleras av lagen om medling (*Zakon o mirenju*) (Kroatiens officiella kungörelseorgan (*Narodne Novine* (NN), nr 18/11). Medling (latin *mediare* = att medla) innebär varje förfarande, oavsett benämning (*mirenje, medijacija, posredovanje, koncilijacija*), där parterna försöker nå en gemensam lösning, dvs. nå en ömsesidigt godtagbar överenskommelse som tillgodoser båda parternas behov och intressen, med hjälp av en neutral tredje part – en eller flera medlare (*posrednik, medijator, koncilijator*) som hjälper parterna att nå en uppgörelse men som inte har befogenhet att driva igenom en bindande lösning. Medling sker på det sätt som båda parter har kommit överens om. Förfarandet kännetecknas av att det är valfritt, att parterna i förfarandet agerar helt självständigt, att förfarandet är frivilligt och sker efter samtycke, att det är informellt och konfidentiellt och att båda parter är likvärdiga.

Ett skiljeförfarande (*arbitraža* eller *izbrano suđenje*) sker däremot genom en rättegång vid en skiljedomstol, oavsett om domstolens arbete tillhandahålls av en juridisk person eller en juridisk persons organ som organiserar och utför skiljedomstolars arbete. Ett skiljeförfarande är ett frivilligt, snabbt, effektivt, icke-offentligt sätt att lösa tvister där parterna kan bestämma vem som ska agera skiljedomare om en tvist skulle uppstå, platsen för skiljeförfarandet, tillämplig materiell rätt och processrätt samt rättegångsspråk. En skiljedomstols utslag i saken i målet har samma rättsverkan som ett lagakraftvunnet domstolsavgörande.

I civilprocesslagen (*Zakon o pamičnom postupku*) (Kroatiens officiella kungörelseorgan (*Narodne Novine* (NN), nr 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 och 89/14) föreskrivs att en domstol när som helst under ett domstolsförfarande får föreslå för parterna att de löser sin tvist genom medling, antingen inför eller utanför domstolen. Vid den inledande förhandlingen föreslår domstolen dessutom att parterna ska lösa tvisten genom medling, dvs. varnar parterna för ett eventuellt domstolsavgörande.

I vissa ärenden (en talan som väcks mot den kroatiska staten) är den part som vill väcka en sådan talan skyldig att, innan stämningensansökan inges, kontakta den åklagarmyndighet som har territoriell och materiell behörighet att föra talan vid en domstol där en talan mot den kroatiska staten kommer att väckas, och begära att tvisten ska göras upp i godo, förutom i de fall det i särskild lagstiftning fastställs en tidsfrist för att inge en stämningensansökan. En begäran om att lösa en tvist i godo måste innehålla alla uppgifter som en vanlig domstolsansökan måste innehålla.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Tidsfristen för att väcka en talan beror på typen av talan och ärendets natur. För rättsligt skydd för arbetsrättsrelaterade rättigheter finns det t.ex. en tidsfrist på femton dagar inom vilken arbetstagaren måste inge en stämningensansökan till behörig domstol för att skydda den åsidosatta rätten, efter att ha ingett en begäran om skydd av sin rättigheter till sin arbetsgivare. Detta gäller förutom vid skadeståndskrav eller någon annan penningfordran till följd av ett anställningsförhållande.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Ja. I civilrättsliga förfaranden i Kroatien prövar domstolarna mål inom ramen för sin materiella behörighet såsom denna anges i lag. Domstolarnas behörighet utövas av allmänna domstolar, specialdomstolar och Kroatiens högsta domstol.

De allmänna domstolarna utgörs av distriktsdomstolar och regiondomstolar. Specialdomstolarna utgörs av handelsdomstolar (*trgovački sudovi*), förvaltningsdomstolar (*upravni sudovi*), brottmålsdomstolar (*prekršajni sudovi*), Kroatiens förvaltningsöverdomstol (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*) och Kroatiens brottmålsöverdomstol (*Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske*).

Den högsta domstolen i Kroatien är Kroatiens högsta domstol (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*).

Genom lagstiftning kan andra allmänna domstolar och specialdomstolar inrättas i enlighet med deras materiella behörighet eller för vissa rättsområden.

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Huvudregeln är att behörig domstol är den domstol som har allmän territoriell behörighet när det gäller svaranden, dvs. den domstol i vars domkrets svaranden har hemvist. Om svaranden saknar hemvist i Kroatien är domstolen med allmän territoriell behörighet den domstol i vars domkrets svaranden tillfälligt uppehåller sig.

Om svaranden både har hemvist och sin tillfälliga vistelseort på annan ort, och det av de faktiska omständigheterna framgår att han eller hon inte kommer att vistas där någon längre tid, har domstolen i vars domkrets svaranden tillfälligt vistas allmän territoriell behörighet.

För rättegångar i tvister som avser en kroatisk medborgare med hemvist i utlandet, när denne har utstationerats dit av en nationell myndighet eller rättsligt organ, ligger den allmänna territoriella behörigheten hos den domstol i vars domkrets den berörda personen senast hade hemvist i Kroatien.

I tvister med internationella inslag är en kroatisk domstol behörig att pröva målet om detta uttryckligen fastställs i lag eller i en internationell konvention. Om lagen eller den internationella konventionen inte uttryckligen förklarar att en kroatisk domstol är behörig för en viss typ av tvister, är en kroatisk domstol behörig att pröva målet om detta följer av lagstiftningen om territoriell behörighet för domstolar i Kroatien.

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Det beror på typen av tvist och de bestämmelser i civilprocesslagen som reglerar territoriell och materiell behörighet.

Värdet på föremålet för tvisten är inte ett särskilt kriterium som påverkar de kroatiska domstolarnas territoriella och materiella behörighet.

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Enligt de gällande processuella bestämmelserna i civilprocesslagen kan varje part – både fysiska och juridiska personer – själva välja om de ska föra sin egen talan i ett förfarande eller låta ett ombud, vanligtvis en advokat, företräda dem. Detta gäller om inte annat föreskrivs i civilprocesslagen.

Bestämmelserna i artikel 91 i civilprocesslagen begränsar emellertid avsevärt parternas rätt att föra sin egen talan. Om värdet på föremålet för tvisten (i tvister om äganderätt till egendom) överstiger 50 000 kroatiska kuna (HRK) får juridiska personer endast företrädas av ombud som tillhör advokatsamfundet. I artikel 91 i civilprocesslagen anges dessutom att parterna kan begära förnyad prövning via sitt ombud, dvs. advokat, eller i undantagsfall föra sin egen talan om de är medlemmar av advokatsamfundet eller om begäran om förnyad prövning har framställts av en person som enligt civilprocesslagen eller annan lagstiftning är bemyndigad att företräda parten trots att han eller hon inte är advokat, men medlem av advokatsamfundet.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

En civilrättslig talan väcks genom att en ansökan om stämning lämnas in till behörig domstol. Ansökan lämnas via post eller telex direkt till registreringsenheten vid domstolens kansli.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Civilrättsliga förfaranden genomförs på kroatiska och med det latinska alfabetet, om inte användningen av något annat språk eller skriftsystem har införts i enskilda domstolar.

Parter och andra deltagare i förfarandet ska avfatta sina stämningsansökningar, invändningar och andra inlagor på kroatiska och med det latinska alfabetet. En stämningsansökan kan inges direkt till domstolens kansli, via post eller telex (*telegrafski*). Det vanligaste är dock att ansökan inges direkt till domstolens kansli eller med post.

I civilprocesslagen har det införts en möjlighet att inge handlingar rörande tvister vid handelsdomstolar på elektronisk väg. Elektroniska handlingar måste vara undertecknade med en avancerad elektronisk signatur i enlighet med särskilda bestämmelser. Eftersom ett enhetligt it-system ännu inte har införts tillämpas dessa bestämmelser än så länge inte i praktiken.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

Blanketter används endast för det europeiska småmålsförfarandet. Mer information om detta finns i faktabladet om "Småmål – Kroatien".

I civilprocesslagen anges vilka uppgifter stämningsansökan måste innehålla. Ansökan ska innehålla ett bestämt yrkande och följdyrkanden, bakgrunden till yrkandet, uppgift om de bevis som åberopas och andra uppgifter som måste bifogas varje inlaga (artikel 106 i civilprocesslagen).

Varje inlaga, inbegripet ansökningar, måste innehålla följande uppgifter: domstolens namn, parternas namn, yrke och hemvist eller tillfälliga vistelseort, deras juridiska ombud och fullmaktstagare, om de har sådana, sökandens personnummer, föremålet för tvisten och sökandens underskrift.

Parten eller dennes ombud skriver under inlagan.

Om ansökan innehåller ett yrkande måste parten ange vilka faktiska omständigheter som yrkandet grundas på och vid behov vilka bevis som åberopas.

Domstolen handlägger ansökan även om sökanden inte har angett rättslig grund för ansökan. Även om sökanden har angett rättslig grund är domstolen inte bunden av denna.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

Parterna måste betala domstolsavgifter i enlighet med lagen om domstolsavgifter (*Zakon o sudskim pristojbama*) (Kroatiens officiella kungörelseorgan (*Narodne Novine* (NN), nr 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13, 110/15, nedan kallad *ZSP*).

De domstolsavgifter som anges i ZSP gäller för personer som utför vissa handlingar som föreskrivs i lag, eller på vars vägnar sådana handlingar utförs. Om inte annat föreskrivs i ZSP tas domstolsavgifter ut

- för inlagor (ansökningar, rättsmedel, ansökningar om verkställighet etc.): när inlagan ges in, och vid inlagor som förs till protokollet – när protokollet har slutförts,
- för svaromål: efter att förfarandet har avslutats, för varje part i förhållande till hur framgångsrika de har varit,
- för domstolsutskrifter: på begäran,
- för domstolsavgöranden: när parten eller dess ombud delges en kopia av avgörandet,
- för arvsintyg: när de vinner laga kraft,
- i förfaranden om tvångsförvaltning, konkurs eller likvidation: när ett avgörande om huvudfördelningen meddelas eller när ett avgörande om tvångsförvaltning meddelas,
- för alla andra typer av talan: på begäran eller när målet anhängiggörs vid domstolen.

Huvudregeln vid betalning av rättegångskostnader är att den förlorande parten betalar motpartens och eventuella intervenienters kostnader.

Advokatkostnader och advokaters arvoden och ersättning för utlägg regleras av lagen om juristyrken (*Zakon o odvjetništvu*) (Kroatiens officiella kungörelseorgan (*Narodne Novine* (NN), nr 9/94, 117/08 översättning, 50/09, 75/09 och 18/11, nedan kallad *ZO*).

En advokat har rätt till ett arvode för sina tjänster och till ersättning för eventuella utlägg som han eller hon haft i samband med utförandet av sitt uppdrag, i enlighet med den taxa som fastställs av advokatsamfundet och godkänts av justitieministern. Advokaten fakturerar klienten efter avslutat uppdrag. Om fullmakten att företräda en part annulleras eller återkallas utfärdar advokaten en faktura inom 30 dagar från det att fullmakten annullerades eller återkallades. I äganderättsliga ärenden kan advokater och den part de företräder avtala att ersättningen ska grundas på hur framgångsrika de är i förfarandet, dvs. i de rättsliga handlingar som de utför för partens räkning, i enlighet med den officiella taxan. Ett sådant avtal måste vara skriftligt för att vara giltigt. I äganderättsliga ärenden får parterna därför reglera sitt förhållande med sin advokat i ett skriftligt avtal.

11 Kan jag få rättshjälp?

Om en part behöver professionell hjälp kan han eller hon vända sig till advokater för juridisk rådgivning. Enligt artikel 3 i *ZO* är nämligen advokater bemyndigade att i Kroatien tillhandahålla alla former av rättshjälp, särskilt i form av juridisk rådgivning, hjälp med att förbereda en talan, klagomål, olika former av framställningar och ansökningar, extraordinära rättsmedel och andra yrkanden samt genom att företräda parter.

Dessutom har parterna möjlighet att utnyttja rätten till kostnadsfri rättshjälp. Lagen om kostnadsfri rättshjälp (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (Kroatiens officiella kungörelseorgan (*Narodne Novine* (NN), nr 143/2013) gör det nämligen möjligt för medborgare som inte själva har råd att stå för sina rättsliga kostnader att vid behov beviljas kostnadsfri rättshjälp. För att få rättshjälp måste en part därför kontakta det behöriga statliga förvaltningsorganet i sitt län och ansöka om rättshjälp.

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Ett civilrättsligt förfarande inleds när en stämningsansökan lämnas in, och talan anses ha väckts när stämningen delges svaren.

Efter att ha mottagit stämningsansökan inleder domstolen rättegångsförebereelserna.

Förebereelserna inbegriper bland annat en preliminär bedömning av stämningsansökan. Om stämningsansökan är obegriplig eller saknar nödvändiga uppgifter ålägger domstolen sökanden att rätta uppgifterna i ansökan, dvs. ändra ansökan i enlighet med de angivna instruktionerna, och returnerar ansökan så att den kan rättas eller ändras.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Parterna, deras advokater och ombud underrättas om ärendets gång av personal vid domstolens kansli på grundval av den information som finns i registret och i ärendeakten.

Informationen begränsas till uppgifter om det aktuella skedet i förfarandet och de ensamdomare, avdelningsordförande, rådsmedlemmar och justitiesekreterare som prövar målet.

Vid tillhandahållandet av denna information är det förbjudet att uttala sig om huruvida en enskild talan är riktig och om det sannolika slutresultatet.

Information kan ges via telefon, e-post och i skriftlig form.

Parterna kan via internet få tillgång till information om ett ärendes gång och vilka ensamdomare, avdelningsordförande, rådsmedlemmar och justitiesekreterare som prövar målet, om tjänsten för allmänhetens tillgång till grundläggande information om rättsfall/erättsfall (*Javni pristup osnovnim podacima o sudskim predmetima – usluga ePredmet*) används för det aktuella målet.

Tidsfrister för att inställa sig i rätten och andra åtgärder som parterna eller domstolen måste vidta fastställs i civilprocesslagen.

Mer information om tidsfrister och typer av tidsfrister finns i faktabladet med rubriken "[Tidsfrister – Kroatien](#)".

Senaste uppdatering: 23/08/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Hur man går till väga? - Italien

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

I det italienska rättssystemet är du garanterad möjligheten att gå till domstol som ett generellt sätt att skydda dina rättigheter.

Innan du kan väcka talan måste du dock i vissa fall först med hjälp av ett juridiskt ombud försöka lösa frågan genom medling. Detta gäller om talan avser ägarlägenhet, sakrätt, uppdelning av tillgångar, arv, familjeöverenskommelser, uthyrning, saklån, utarrendering eller leasing, skadestånd för medicinsk felbehandling eller förtal i pressen eller via andra medier samt avtal inom försäkrings-, bank- och finansområdet.

Ett annat alternativ är skiljedomsförfarande, där tvisten avgörs av en privatperson som utsetts av parterna. I så fall måste parterna vara överens om att välja denna lösning i stället för att gå till domstol.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Rättens preskriptionsfrister måste respekteras. Normalt sett är preskriptionsfrister 10 år, dock i vissa fall kortare (se artiklarna 2934–2961 i civilprocesslagen).

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Om du vill ha ett avgörande med rättskraft av tvisten bör du gå till domstol. Vilken domstol som är behörig beror på typen av tvist och varierar enligt behörighetskriterierna i den nationella och europeiska rätten.

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Den allmänna regeln är att vända sig till domstolen på den ort där svaren bor (normalt forum för fysiska personer enligt principen om territoriell behörighet). Beroende på tvistebeloppet (behörighet på grundval av beloppet) eller på ärendets egenart (tilldelningsbehörighet) ska du vända dig till en specifik domstol (fredsdomare, underrätt som enmansdomstol eller underrätt som kollegial domstol) eller till en domstol som inte i normalfallet är forum för fysiska personer (när det är fråga om obligatorisk territoriell behörighet).

Se faktabladet "[Var kan jag väcka talan? – domstolarnas behörighet](#)".

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Fredsdomare är behöriga i ärenden som gäller lös egendom till ett värde av högst 5 000 euro. I ärenden som gäller skadestånd i samband med fordons- eller fartygstrafik är fredsdomare behöriga så länge tvistebeloppet inte överstiger 20 000 euro. Vad gäller tvister om större belopp är underrätt som enmansdomstol behörig. Utöver detta gäller att vissa ärenden, oavsett tvistebeloppet, ska dömas av fredsdomare (artikel 7, tredje stycket i civilprocesslagen), underrätt som enmansdomstol (artikel 409 i civilprocesslagen) eller underrätt som kollegial domstol (artikel 50a i civilprocesslagen).

Se faktabladet "[Var kan jag väcka talan? – domstolarnas behörighet](#)".

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Den allmänna regeln är att du måste ta hjälp av ett juridiskt ombud. Det är alltså obligatoriskt att anlita professionell hjälp. Ärenden som gäller små belopp (inför fredsdomare upp till 1 100 euro) är undantagna från denna regel. Du behöver inte heller anlita juridiskt ombud om du själv har den kompetens som krävs för att agera försvarare vid den aktuella domstolen (artikel 86 i civilprocesslagen).

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Ansökan riktas till motparten och lämnas till kansliet vid den behöriga domstolen.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Det är endast när det gäller förfaranden inför fredsdomare som ansökan kan göras muntligt (artikel 316 i civilprocesslagen). I alla andra fall måste en skriftlig ansökan på italienska lämnas in. Det går inte att lämna in ansökan via fax eller e-post.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

Det finns inga mallar eller blanketter. I ansökan måste parter, domstol, ämne och titel anges.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

En avgift, som varierar i storlek beroende på hur stort belopp det aktuella ärendet gäller, ska betalas till staten när ansökan lämnas in (enhetlig avgift enligt samlingsförordningen om rättsliga avgifter, republikens presidents dekret nr 115 2002).

Hur och inom vilken tidsfrist det juridiska ombudet ska betalas beslutas genom avtal mellan ombud och klient.

11 Kan jag få rättshjälp?

Alla som uppfyller de inkomstkrav som lagen ställer kan få rättshjälp, oavsett om de är italienska medborgare eller ej (samlingsförordningen om rättsliga avgifter, republikens presidents dekret nr 115 2002).

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Talan anses vara väckt

när motparten delgivits (*atto di citazione*),

när ansökan lämnats till domstolens kansli (*ricorso*).

Giltigheten kontrolleras inte på förhand, utan avgörs när parterna ställs mot varandra under processen.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

I civilprocesslagen fastställs tidsfrister för inställelse och andra åtgärder från parternas och domstolens sida. Varje domare omsätter sedan dessa regler i praktiken, från fall till fall eller med hjälp av en förarandekalender (artikel 81a i civilprocesslagens genomförandedekret).

Relaterade bilagor

[Artiklar ur civilprocesslagen om att väcka talan](#) (84 Kb)

Senaste uppdatering: 03/01/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Hur man går till väga? - Cypern

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Det finns alternativa lösningar såsom tvistlösning utanför domstol, tillgripande av skiljeförfarande eller aktivering av en medlingsmekanism i enlighet med lag 159(I)/2012 om medling i civilrättsliga tvister.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Ja. Enligt lag 66(I)/2012 om preskription får talan inte väckas vid en domstol senare än en tidsfrist på tio (10) år från och med den tidpunkt då tvisten uppstod, om inte annat föreskrivs i lagen, såsom i följande fall:

Om talan avser en straffbar civilrättslig handling, ett avtal, en växel, en check, ett skuldebrev etc. bör talan väckas inom en tidsfrist på sex (6) år från och med den tidpunkt då tvisten uppstod.

Om talan avser skadestånd för försumlighet, olägenhet eller bristande uppfyllelse avseende en rättslig förpliktelse bör talan väckas inom en tidsfrist på tre (3) år från och med den tidpunkt då tvisten uppstod. Domstolen kan förlänga denna tidsfrist inom två (2) år från och med preskriptionsdagen om det handlar om att väcka talan om skadestånd med anledning av kroppsskada och/eller dödsfall till följd av en straffbar civilrättslig handling.

Den fastställda tidsfristen för att väcka talan som avser en avliden persons tillgångar, oavsett andelen i fråga, den testamentariska gåvan eller testamentets giltighet, löper ut åtta (8) år efter dödsdagen.

Den fastställda tidsfristen för att väcka talan som avser inteckning eller pant är tolv (12) år från och med den tidpunkt då tvisten uppstod.

Om talan avser ett domstolsavgörande bör talan väckas inom femton (15) år från och med att den slutgiltiga domen meddelades.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Om grunden för talan eller rätten att väcka talan har uppstått i Cypern eller om grunden till talan är av ett sådant slag att en domstol i Cypern kan utöva sin behörighet bör talan väckas vid den behöriga domstolen i Cypern.

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Om **tvisten är av civilrättslig art** bör talan väckas vid den distriktsdomstol inom vars domkrets

grunden för talan helt eller delvis har uppstått,

den svarande eller en av de svarande hade sin hemvist eller arbetade då talan väcktes,

Storbritanniens suveräna basområde på Cypern ligger, då alla parter är cyprioter och grunden för talan har uppstått, helt eller delvis, inom Storbritanniens suveräna basområde på Cypern, eller om den svarande (eller en av dem) har sin hemvist eller arbetar där,

Storbritanniens suveräna basområde på Cypern ligger, då grunden för talan har uppstått, helt eller delvis, inom Storbritanniens suveräna basområde på Cypern på grund av användningen av ett motorfordon av en person som var eller borde ha varit försäkrad i enlighet med artikel 3 i lagen om skadeståndsansvar avseende motorfordon,

Storbritanniens suveräna basområde på Cypern ligger, då grunden för talan har uppstått, helt eller delvis, inom Storbritanniens suveräna basområde på Cypern på grund av en olycka eller en arbetsjukdom som påverkar en arbetare under dennes tjänsteutövning och på grund av denna utövning, och där ansvaret faller på den arbetsgivare som har eller borde ha försäkrat den olycksdrabbade personen i enlighet med artikel 4 i lagen om skadeståndsansvar avseende motorfordon,

den fasta egendom som är föremål för talan med anknytning till dess fördelning eller försäljning eller andra eventuella tvister angående egendomen i fråga är belägen.

Om det handlar om en **arbetsvist** som rör ersättning som uppgår till två års lön bör talan väckas vid **arbetsdomstolen** i den region där tvisten uppstod eller, om detta inte är möjligt, i den region där den sökande har sin hemvist eller är stadigvarande bosatt. I motsatt fall bör åtal väckas vid den behöriga provinsdomstolen.

Om det handlar om en **tvist som uppstår vid uthyrning av fastigheter** är det hyresdomstolen i den region där den fasta egendomen är belägen som är den behöriga domstolen.

Vid **familjetvister** (skilsmässa, förmögenhetstvist etc.) bör talan väckas vid **familjerättsdomstolen** och närmare bestämt familjerättsdomstolen i den region där en av parterna har sin hemvist eller arbetar eller, om tvisten angår en minderårig, familjerättsdomstolen i den region där den minderåriga befinner sig eller i den region där den svarande har sin hemvist.

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se svaret på fråga 4 nedan.

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Du kan hänskjuta ärendet direkt till domstolen. Representation av en advokat eller annan förmedlare krävs inte enligt lag (förutom om det gäller minderåriga eller hjälpbehövande personer, i enlighet med tillämplig lagstiftning).

7 Var ska stämningensansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Stämningensansökningar (kallelse till rätten, ansökan etc.) ska lämnas in till den behöriga domstolens kansli.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningensansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Ansökan ska alltid lämnas in skriftligen på grekiska. Ansökningar (eller andra handlingar i mål eller ärenden vid domstol) som lämnas in elektroniskt eller via fax godtas *inte*.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningensansökan ska innehålla?

Stämningensansökan upprättas enligt formulär 1 i lagen om civilrättsliga förfaranden om det handlar om en allmän handling som undertecknats på baksidan, eller enligt formulär 2 i händelse av en särskild handling som undertecknats på baksidan.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningensansökan?

Ja, i form av stämpelmarken. Dessa ska betalas vid registreringen av den handling beträffande vilka de fordras.

Betalning i förväg av advokatarvode är avhängigt det avtal som man har slutit med sin advokat.

11 Kan jag få rättshjälp?

Ja, när ett rättsligt förfarande inleds vid familjerättsdomstolen eller rör gränsöverskridande tvister eller angår asylsökande, flyktingar eller tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i landet, då en ansökan om rättshjälp har beviljats.

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Från och med dess registrering. Det behöriga kansliet meddelar om registreringen är ogiltig eller för sent ingiven eller om andra eventuella problem föreligger angående registreringen av ansökan.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Information om tidsplaner och inställelse vid domstol ges vid en senare tidpunkt.

Senaste uppdatering: 12/11/2015

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [lv](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Hur man går till väga? - Lettland

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

I Lettland kan en person vända sig till domstol eller, om parterna är överens och har ingått ett skiljedomsavtal, till en skiljedomsdomstol (med undantag för vissa tvister där ett skiljedomsförfarande inte är möjligt).

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Tidsfristen för att väcka talan vid domstol varierar beroende på vilken typ av ärende det är frågan om. Frågor om vilken tidsfrist som gäller kan besvaras av en advokat eller ett offentligt informationskontor.

I civilprocesslagen anges en mängd olika allmänna tidsfrister. Tidsfristerna kan påverkas av föremålet och omständigheterna för tvisten och måste avgöras från fall till fall, med hänsyn till följande:

Familjerätt

En talan som följer av en förlovning måste väckas inom ett år räknat från den dag förlovningen upphörde eller en av parterna bröt förlovningen, eller om fästmon är gravid från den dag barnet föddes, om förlovningen vid den tidpunkten redan hade upphört eller en part brutit förlovningen.

En talan om fördelning av egendom mellan makar måste väckas inom ett år om talan avser en transaktion som gjordes av den andra maken.

Maken till ett barns mamma kan bestrida faderskap inom två år från det att han upptäcker att barnet inte är hans. Mamman till ett barn har samma rättigheter att bestrida faderskapet. Ett barn kan själv bestrida faderskapet inom två år från myndighetsdagen.

En talan som följer av ett erkännande av faderskap måste väckas inom två år från den tidpunkt då parten blir medveten om de omständigheter som utesluter faderskap, eller barnet blir myndigt, om barnet själv väcker talan.

En talan som följer av förhållandet mellan en vårdnadshavare och en minderårig måste väckas inom ett år från den dag den minderåriga blir myndig eller andra händelser som anges i lag inträffar.

Egendomsrätt

En talan om egenmäktigt förfarande och berövande av egendom måste väckas inom ett år från den tidpunkt då parten blir medveten om det egenmäktiga förfarandet eller berövandet av egendomen.

En talan mot en person som är i besittning av egendom och som har rätt att förvärva denna på grund av besittningsrätt måste väckas inom tio år från den tidpunkt den andra parten blir medveten om besittningen.

En talan som väcks av en ny ägare till följd av en naturlig utvidgning av äganderätten måste väckas inom två år.

Obligationsrätt

De rättigheter som följer av obligationsrätten förfaller om den person som innehar rättigheterna inte utövar dem inom den period som anges i lag.

En talan med stöd av rättigheter som följer av obligationsrätten måste väckas inom tio år, om en kortare tidsgräns inte anges i lag. Alla rättigheter för vilka ingen kortare tidsfrist anges i lag förfaller om den person som innehar dem inte utövar dem inom tio år, med undantag av vissa rättigheter som inte kan förfalla.

Rätten att begära att ett köpeavtal hävs på grund av allt för stora förluster förfaller om talan inte har väckts inom ett år från den dag avtalet ingicks.

En talan angående förluster till följd av olika former av fusk och manipulationer måste väckas inom ett år.

Handelsmål

En talan som följer av handelstransaktioner måste väckas inom tre år om inte någon annan tidsfrist anges i lag.

En talan som följer av ett handelsagenturavtal måste väckas inom tre år från utgången av det kalenderår kravet uppkom.

En talan mot en enskild näringsidkare som följer av hans eller hennes sätt att bedriva sin verksamhet måste väckas inom tre år från det att näringsidkaren togs bort ur handelsregistret, om inte kravet omfattas av en kortare tidsfrist.

En talan som följer av ett förbud mot en delägare i ett kommanditbolag som innebär att delägaren hindras från att ägna sig åt samma affärsverksamhet som kommanditbolaget, eller från att delta som delägare med fullt ansvar i ett annat kommanditbolag som bedriver samma verksamhet utan resten av delägarnas medgivande, måste väckas inom tre år från den dag då kommanditbolagets övriga delägare blir medvetna om näringsförbudet, men inom fem år från själva överträdelsen.

En talan mot en delägare i ett kommanditbolag som följer av kommanditbolagets skyldigheter måste väckas inom tre år från den dag då avvecklingen av kommanditbolaget förs in i registret, om inte kravet mot kommanditbolaget omfattas av en kortare tidsfrist.

En talan mot grundarna av ett bolag avseende skyldigheter som ingåtts av bolaget innan det bildades måste väckas inom tre år från den dag då bolaget fördes in i handelsregistret.

En talan mot bolagsgrundarna avseende specifika förluster som bolaget och tredje part har gjort under bildandet av bolaget måste väckas inom fem år från den dag då bolaget fördes in i handelsregistret. Denna tidsfrist gäller även personer som medverkade till att förlusterna lättare uppstod.

En talan som följer av en fordringsägares rättigheter gentemot ett bolag då fordringsägarens krav mot bolaget inte har uppfyllts och fordringsägaren vänder sig till den person som enligt lag är ansvarig (grundaren, tredje part osv.) måste väckas inom fem år från den dag kravet uppkom.

En talan som följer av en överträdelse av ett näringsförbud mot en ledamot i en bolagsstyrelse måste väckas inom fem år från den dag överträdelsen skedde.

En talan som följer av förluster för ett bolag, dess delägare eller dess fordringsägare till följd av en omorganisation av bolaget måste väckas inom fem år från den dag då omorganisationen trädde i kraft.

En talan mot en speditör måste väckas inom tre år.

En talan mot en speditör, om inte speditören har handlat i ond tro eller gjort sig skyldig till grov oaktsamhet, och en talan mot en lagerhavare, om inte lagerhavaren har gjort sig skyldig till grov oaktsamhet, måste väckas inom ett år.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

[Se faktabladet om domstolarnas behörighet.](#)

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

[Se faktabladet om domstolarnas behörighet \(i Lettland\).](#)

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

[Se faktabladet om domstolarnas behörighet \(i Lettland\).](#)

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

En stämningsansökan får inges av käranden själv eller av en person med fullmakt att göra detta. Fullmakten kan bifogas ansökan. Det är inte obligatoriskt att använda sig av advokat eller någon annan juridisk rådgivare.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

En stämningsansökan ska inges till behörig domstol i första instans.

Ansökan ska inges till domstolens kansli (*kanceleja*) av sökanden eller av en person med fullmakt från sökanden. Ansökningar kan även skickas med post och adresseras då till respektive domstol.

Ansökningar tas emot under arbetstid av en handläggare som utsetts av domstolens ordförande – vanligtvis domstolsordförandens assistent eller en tjänsteman vid domstolens kansli.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Enligt civilprocesslagen måste parterna till varje ingiven handling på ett främmande språk bifoga en auktoriserad översättning till landets officiella språk, lettiska, i enlighet med nedanstående förfarande. Ingen översättning behöver bifogas av en person som är befriad från kravet att betala rättegångskostnaderna.

På begäran av en av parterna kan domstolen tillåta att vissa steg i förfarandet sker på ett annat språk, om alla parter är överens om detta. Protokollen från domstolsförhandlingarna och domstolens avgöranden avfattas på lettiska.

En talan väcks genom att en skriftlig stämningsansökan inges till en domstol. Ansökan kan inges av käranden själv eller av en person med fullmakt från käranden och kan skickas med post, men inte med fax eller e-post.

Det bör påpekas att handlingar som har bestyrkts med en säker elektronisk signatur kan användas för alla typer av ansökningar, om inte ett särskilt förfarande för att inleda en rättsprocess anges i lag. Elektroniska handlingar tillåts inte för vissa typer av avtal som rör fast egendom, familj och arv och vissa typer av garantiavtal.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

En stämningsansökan måste ges in skriftligen. För de flesta typer av tvister finns en standardblankett. Det finns särskilda formulär för tvister av mindre värde (*maza apmēra prasības*, kapitel 30.3 i civilprocesslagen), indrivning av fordringar genom domstolsföreläggande (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*, kapitel 50.1 i lagen) och ansökningar om interimistiska skyddsåtgärder för att förhindra våld (*pagaidu aizsardzība pret vardarbību*, kapitel 30.5 i lagen).

När det inte finns någon särskild blankett anger civilprocesslagen vilka uppgifter som minst ska ingå i ansökan. Enligt civilprocesslagen måste följande ingå i ansökan:

- Namnet på den domstol som stämningsansökan riktar sig till.
- Kärandens förnamn, efternamn, personnummer och hemvist (om käranden saknar hemvist, kärandens faktiska vistelseort). För juridiska personer ska namn, registreringsnummer och säte anges. Käranden får även ange en alternativ adress till vilken korrespondens med domstolen ska ställas.
- Svarandens förnamn, efternamn, personnummer och hemvist och eventuell alternativ adress till svaranden eller berörda parter, eller, om detta inte är möjligt, svarandens faktiska vistelseort. För juridiska personer ska namn, registreringsnummer och säte anges. Svarandens personnummer eller registreringsnummer ska anges om detta är känt.

- Kärandens ombuds för- och efternamn, personnummer och adress för korrespondens med domstolen, om talan väckts av ombudet. För juridiska personer ska namn, registreringsnummer och säte anges.
- Vid ett yrkande om indrivning av penningbelopp ska namnet på det kreditinstitut och kontonummer som ett eventuellt penningbelopp ska sättas in på anges.
- Föremålet för tvisten.
- Det värde som yrkandet avser, om detta kan uttryckas i pengar, samt en beräkning av det belopp som ska drivas in eller som är omtvistat.
- De omständigheter som ligger till grund för käromålet och bevis som styrker dessa.
- Den rättsliga grunden för yrkandet.
- Kärandens yrkanden.
- En förteckning över de dokument som bifogas stämningensansökan.
- Datum för stämningensansökan och andra uppgifter som kan vara relevanta.

För talan i vissa slags ärenden (t.ex. äktenskapsskillnad) och vid särskilda rättegångsformer (t.ex. mål om godkännande eller upphävande av en adoption samt mål om skydd av kvarlåtenskap och förvaltarskap) anges andra uppgiftskrav i civilprocesslagen.

Stämningensansökan ska undertecknas av käranden eller dennes ombud, eller om domstolen så begär av käranden och ombudet tillsammans, om inte annat anges i lag. Om ombudet väcker talan på kärandens vägnar ska en fullmakt (*pilnvara*) eller ett annat dokument som styrker ombudets rätt att väcka talan bifogas stämningensansökan.

Kopior av stämningensansökan ska inges till domstolen i det antal som motsvarar antalet svarande och tredje parter.

Till stämningensansökan ska också bifogas dokument som

styrker att statliga avgifter (*valsts nodevas*) och andra domstolskostnader har erlagts i enlighet med lagen och i korrekta belopp, bekräftar att bestämmelserna för prövning av ärenden utanför domstol har iakttagits, om en sådan prövning krävs enligt lag, och styrker de omständigheter som yrkandet grundar sig på.

På de lettiska domstolarnas portal www.tiesas.lv, under *EPakalpojumi* (e-tjänster), *Eveidlapas* (e-mallar), finns en mängd mallar med anvisningar om hur man fyller i dokument som krävs i ett tvistemål. Mallarna kan laddas ned, fyllas i och inges i pappersform.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningensansökan?

Domstolsavgifter måste betalas innan stämningensansökan inges (statlig avgift (*valsts nodeva*), registreringsavgift (*kancelejas nodeva*) och kostnader för prövning av målet (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*)). Betalningen kan göras på bank. Om domstolen dömer till den ena partens fördel ska den ålägga den tappande parten att betala den vinnande partens rättegångskostnader. Om käromålet delvis bifallits ska rättegångskostnaderna ersättas i motsvarande grad. Om käranden drar tillbaka en talan eller ingen prövning av målet sker, ska käranden betala svarandens rättegångskostnader (förutom i de fall som anges i lag och där käromålet rör utfärdandet av ett sådant intyg som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006). I sådana fall betalar svaranden inte kärandens rättegångskostnader. Om käranden inte vidhåller sina krav på grund av att svaranden frivilligt tillmötesgått dem efter det att stämningensansökan ingetts, kan domstolen på kärandens begäran dock döma svaranden att betala kärandens rättegångskostnader.

På samma sätt ska domstolen till förmån för käranden döma svaranden att betala kostnaderna för prövningen av ärendet (advokatkostnaderna, kostnaderna för att infinna sig vid domstolsförhandlingarna och kostnaderna för insamling av bevis) om käromålet helt eller delvis bifallits eller om käranden inte vidhåller sina krav på grund av att svaranden frivilligt tillmötesgått kraven efter det att stämningensansökan ingetts. Om käromålet ogillas ska domstolen döma käranden att betala svarandens kostnader för att bedriva sitt försvar.

Frågan om hur en advokats eller juridisk rådgivares arbete ska betalas är en fråga mellan klienten och advokaten eller den juridiska rådgivaren.

11 Kan jag få rättshjälp?

Se faktabladet om rättshjälp.

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Domstolen ska diarieföra ärenden och annan korrespondens som inkommit per post eller under besökstiderna samma dag i diariet för inkommande korrespondens. Talan anses ha väckts samma dag som stämningensansökan inkom. Alla tidsfrister för att vidta olika åtgärder inom ramen för tvistemålsförfarandet löper ut när domstolens arbetsdag slutar. Om en stämningensansökan, ett överklagande eller en annan postförsändelse lämnas in på ett postkontor före kl. 24.00 den dag tidsfristen löper ut ska dokumenten anses ha inkommit inom tidsfristen.

Om talan inte väckts på ett riktigt sätt eller om inte alla nödvändiga dokument bifogats stämningensansökan ska domaren fatta ett motiverat beslut om att lämna käromålet utan avseende. En kopia av beslutet ska skickas till käranden tillsammans med en uppmaning att avhjälpa bristerna inom en viss tid. Denna tidsfrist får inte understiga 20 dagar räknat från och med dagen för avsändandet av beslutet. Om käranden avhjälper bristerna inom föreskriven tid, anses talan ha väckts den dag då stämningensansökan för första gången mottogs av domstolen. Om käranden inte avhjälper bristerna inom föreskriven tid anses stämningensansökan inte ha ingetts och återlämnas till käranden. Att stämningensansökan återlämnas till käranden utgör inte något hinder för att inge den till domstolen igen.

Separat bekräftelse på att en talan är korrekt väckt: Om talan har väckts på ett riktigt sätt och alla nödvändiga dokument har bifogats stämningensansökan, ska domaren inom sju dagar från det att stämningensansökan inkom till domstolen fatta beslut om att godta käromålet och inleda rättegången.

När rättegången inletts ska stämningensansökan och kopior av de dokument som bifogats denna delges svaranden tillsammans med ett föreläggande att inom viss tid inkomma med ett skriftligt svaromål. När svaromålet inkommit skickar domaren en kopia av det till käranden och till berörda tredje parter. Domaren kan begära att käranden lämnar synpunkter på svaromålet. När svaromålet inkommit eller när tidsfristen för inlämnande av svaromål löpt ut, fastställer domaren datum för domstolsförhandlingen. Domstolssekreteraren skickar ut en kallelse till förhandlingen till parterna. Om målet ska avgöras genom ett skriftligt förfarande fastställs inget datum för muntlig förhandling, och ingen kallelse skickas ut till parterna.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Parterna ska kallas till domstolen med uppgift om tid och plats för domstolsförhandlingen eller annat rättsligt förfarande. Kallelsen ska skickas till en persons hemvist, men denne kan även ange en annan adress till vilken korrespondens med domstolen ska ställas.

Om svaranden inte har hemvist i Lettland och käranden, av objektiva skäl, inte har lyckats fastställa svarandens hemvist utanför Lettland får domstolen, på kärandens motiverade begäran, tillämpa de förfaranden för att spåra svarandens adress som anges i internationella avtal som Lettland är bundna av eller i EU-lagstiftningen.

Om svarandens adress inte kan spåras med hjälp av de förfaranden som anges i internationella avtal som Lettland är bundna av eller i EU-lagstiftningen, eller om det visar sig omöjligt att skicka dokumenten till svaranden på den adress som käranden angett, eller om det visar sig omöjligt att skicka dokumenten till svaranden med hjälp av de förfaranden som anges i EU-lagstiftningen, de förfaranden som anges i internationella avtal som Lettland är bundna av, eller de förfaranden som anges i civilprocesslagen beträffande internationellt samarbete i tvistemål, kallas en svarande utan känd hemvist i Lettland till domstolen genom ett offentliggörande i tidningen *Latvijas Vēstnesis* (Lettlands officiella tidning).

På de lettiska domstolarnas portal <http://www.tiesas.lv/>, under *E-Pakalpojumi* (e-tjänster) och *Tiesvedības gaita* (rättsliga ärendens gång), går det att få information om ett rättsligt ärendes gång genom att ange målnummer eller kallelsennummer.

Senaste uppdatering: 07/02/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Hur man går till väga? - Litauen

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Den litauiska lagstiftningen erbjuder en rad alternativa tvistlösningsmetoder. År 2012 trädde den omarbetade lagen om handelsrättsliga skiljeförfaranden (*Komercinio arbitražo įstatymas*) i kraft i Litauen. Enligt denna lag måste ett skiljeförfarande äga rum i Litauen oavsett i vilket land parterna i en tvist är medborgare, oavsett om de är fysiska eller juridiska personer eller om skiljeförfarandet äger rum i ett permanent eller tillfälligt skiljeorgan. Ett skiljeförfarande är likvärdigt med ett domstolsförfarande i Litauen. Det erbjuder en möjlighet att snabbt och lätt lösa de flesta affärstvister genom att i stället för att låta tvisten prövas av en domare låta den prövas av oberoende, bemyndigade personer med gott rykte som båda parter godtar. Parterna i ett skiljeförfarande har större frihet att komma överens om vilka regler som ska gälla för skiljeförfarandet. Skiljedomstolen kan sammanträda var som helst som passar parterna i tvisten och kan själv välja vilket språk som ska användas i förfarandet, sina beslutsformer etc. Elektroniska skiljeavtal har samma verkan som skriftliga skiljeavtal. År 2008 antogs lagen om medling i civilrättsliga tvister (*Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas*). Medling innebär en uppgörelse i godo och involverar en opartisk tredje part (medlare). I lagen anges att medling kan användas för att lösa civilrättsliga tvister (dvs. tvister som rör familjefrågor och andra frågor) som kan prövas av en domstol i ett tvistemål. Parterna kan använda sig av denna möjlighet för att lösa sin tvist både innan de hänskjuter tvisten till domstol (utomrättslig medling) och efter att domstolsförfarandet har inletts (rättslig medling). Notera att om medling inleds skjuts preskriptionstiden för en fordran upp. Även om man inte lyckas göra upp i godo behåller parterna därför sin rätt att väcka talan i domstol. Rättslig medling är gratis. Om du väljer att lösa din civilrättsliga tvist genom rättslig medling sparar du dessutom mycket tid och kraft jämfört med ett domstolsförfarande. Du sparar även pengar, för om medlingsförfarandet slutar med en uppgörelse i godo får du tillbaka 75 % av domstolsavgiften. Att lösa en tvist genom rättslig medling garanterar konfidentialitet, och var och en av parterna kan dra sig ur medlingen utan att behöva ange något skäl för detta.

Utomrättsligt avgörande av tvister som uppkommit till följd av konsumentavtal regleras av lagen om konsumentskydd (*Vartotojų teisių apsaugos įstatymas*), som trädde i kraft 2007 och som innebär ett alternativ till domstolsförfaranden, inklusive förfaranderegler och en institutionell struktur. De organ som arbetar med alternativ tvistlösning i Litauen är den statliga konsumentskyddsmyndigheten (*Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba*), kommunikationsregleringsmyndigheten (*Ryšių reguliavimo tarnyba*) och andra organ som hanterar tvister inom enskilda sektorer (kommunikationsregleringsmyndigheten prövar tvister som rör elektronisk kommunikation och post- och budtjänster, Litauens centralbank (*Lietuvos bankas*) hanterar konsumenttvister med leverantörer av finansiella tjänster etc.). Konsumenter kan få rättsligt bistånd under alternativ tvistlösning, men kostnaderna för det rättsliga biståndet återbetalas inte. Statligt garanterad primär och sekundär rättshjälp ges till de konsumenter som uppfyller de kriterier som anges i lagstiftningen. En ansökan till ett organ för alternativ tvistlösning har i regel ingen suspensiv verkan när det gäller preskriptionstiden. Med tanke på de ganska långa tidsfristerna för att lösa konsumenttvister och vissa korta preskriptionstider för fordringar är det därför stor risk att preskriptionstiden löper ut.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Den allmänna preskriptionstiden är tio år.

I den litauiska lagstiftningen anges kortare preskriptionstider för vissa fordringar.

En kortare preskriptionstid på en månad tillämpas på fordringar som uppkommit till följd av ett upphandlingsförfarande.

En kortare preskriptionstid på tre månader tillämpas på yrkanden om ogiltigförklaring av rättsliga myndigheters beslut.

En kortare preskriptionstid på sex månader tillämpas på fordringar som rör verkställighet av betalningsinställelse (böter, dröjsmålsränta), fordringar som rör defekta artiklar som sålts.

En kortare preskriptionstid på sex månader tillämpas på fordringar till följd av förhållandet mellan transportföretag och deras kunder när det gäller gods som skickats inom Litauen medan en preskriptionstid på ett år tillämpas på gods som skickats utomlands.

En kortare preskriptionstid på ett år tillämpas på försäkringsanspråk.

En kortare preskriptionstid på tre år tillämpas på skadeståndskrav, inklusive skadeståndskrav till följd av dålig produktkvalitet.

En kortare preskriptionstid på fem år tillämpas för fordringar som rör indrivning av ränta och andra periodiska betalningar.

Fordringar till följd av brister i utfört arbete omfattas av kortare preskriptionstider.

Fordringar till följd av transport av gods, passagerare och bagage omfattas av de preskriptionstider som fastställs i de lagar som gäller för respektive transportslag.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

En tvist som rör ett avtalsförhållande regleras av det lands lag som parterna har avtalat ska gälla. Om parterna har valt litauisk lag kan de försvara sina rättsliga intressen inför de litauiska domstolarna. En sådan överenskommelse mellan parterna kan anges i avtalet eller fastställas utifrån de faktiska omständigheterna i det enskilda fallet. Parterna kan komma överens om att en viss stats lag ska reglera hela avtalet eller endast en eller flera delar av avtalet. Om parterna bestämmer att en utländsk stats lag ska tillämpas på avtalet kan detta inte användas för att avstå från att tillämpa en obligatorisk bestämmelse i Litauen eller någon annan stat som parterna inte kan avtala att ändra eller avstå från att tillämpa.

Om parterna inte anger vilket lands lag som ska reglera avtalet ska lagen i den stat som berörs mest av avtalsförpliktelse tillämpas. Avtalsförpliktelse anses beröra den stat mest i vars territorium

den part som är bunden av den förpliktelse som är mest karaktäristisk för avtalet har hemvist eller sin centrala administration; om förpliktelsen är starkare förknippad med lagen i den stat där den part som är bunden av förpliktelsen bedriver sin affärsverksamhet ska den lagen tillämpas,

lös egendom finns, om föremålet för avtalet är äganderätt eller nyttjanderätt till den lösa egendomen,

den huvudsakliga verksamhetsplatsen var belägen när ett transportavtal ingicks, förutsatt att den stat där den huvudsakliga verksamhetsplatsen är belägen är samma stat som den stat där godset lastades, eller där avsändarens säte är beläget, eller som godset skickades från.

Skiljeavtal regleras av samma lands lag som huvudavtalet. Om huvudavtalet är ogiltigt gäller lagen på den plats där skiljeavtalet ingicks. Om denna inte kan identifieras gäller lagen i den stat där skiljeförfarandet äger rum.

Parternas rättigheter och skyldigheter vid skada regleras, efter val av den skadelidande parten, antingen av lagen i den stat där den relevanta handlingen skedde eller andra omständigheter som resulterade i skadan finns, eller av lagen i den stat där skadan ledes.

Den rättsordning som reglerar makars förmögenhetsförhållande fastställs av lagen i makarnas hemviststat. Om makarna har hemvist i olika stater är tillämplig lag lagen i den stat där båda makarna är medborgare. Om makarna är medborgare i olika stater och aldrig har haft gemensam hemvist är tillämplig lag lagen i den stat där äktenskapet ingicks. Den rättsordning som reglerar makars förmögenhetsförhållanden som definieras i avtal är lagen i den stat som makarna har valt i sitt avtal. I så fall får makarna välja antingen lagen i den stat där de har eller kommer att ha hemvist, lagen i den stat där äktenskapet ingicks eller lagen i den stat där en av makarna är medborgare. Makarnas avtal om tillämplig lag är giltigt så länge det uppfyller villkoren i lagen i den valda staten eller lagen i den stat där avtalet ingicks.

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Behörighetsreglerna anges i artiklarna 29–30 i civilprocesslagen (*Civilinio proceso kodeksas*). En talan kan väckas vid domstolen på den ort där svaranden har hemvist. En talan mot en juridisk person bör väckas vid domstolen på den ort där den juridiska personen har sitt säte enligt företagsregistret. Om svaranden är staten eller en kommun bör talan väckas på den ort där det organ som företräder staten eller kommunen har sitt säte.

En talan mot en svarande vars hemvist inte är känd kan väckas på den ort där han eller hon äger egendom eller hade sin senaste kända hemvist. En talan mot en svarande som saknar hemvist i Litauen kan väckas på den ort där han eller hon äger egendom eller hade sin senaste kända hemvist i Litauen. En talan som avser verksamheten vid en juridisk persons filial kan också väckas där filialen har sitt säte.

En talan om underhållsbidrag och fastställande av faderskap kan också väckas där käranden har hemvist. En skadeståndstalan om ersättning för hälsoskador, inbegripet dödsfall, kan väckas där käranden har hemvist eller där skadan uppkom. En skadeståndstalan rörande en persons egendom får väckas där käranden har hemvist (säte) eller där skadan skedde.

En talan rörande ett avtal/kontrakt som anger var det ska fullgöras får väckas där det anges att avtalet/kontraktet ska fullgöras.

En talan rörande handlingar som utförts i egenskap av förmyndare, vårdnadshavare eller egendomsförvaltare kan också väckas där förmyndaren, vårdnadshavaren eller egendomsförvaltaren har hemvist (säte).

En talan rörande konsumentavtal kan också väckas där käranden har hemvist.

En kärande har rätt att välja mellan flera olika behöriga domstolar.

Fordringar om sakrätter i fast egendom, nyttjandet av fast egendom, förutom ansökningar om upplösning av makars förmögenhetsförhållanden i mål om äktenskapsskillnad, och annullering av utmätning av fast egendom, omfattas av behörigheten hos domstolen på den ort där hela, eller merparten av, den fasta egendomen är belägen.

Fordringar från en borgenär i en arvsvist som framställts innan arvingarna har godtagits och arvsfrågor faller inom behörigheten för domstolen på den plats där arvet, eller merparten av arvet, finns.

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Alla tvistemål prövas av distriktsdomstolar som förstainstansdomstolar, förutom mål som prövas av regionala domstolar eller den regionala domstolen i Vilnius.

Regionala domstolar prövar följande tvistemål som förstainstansdomstol:

Sedan den 4 april 2013, mål som rör fordringar som överstiger 150 000 litauiska litas, förutom mål som rör familjefrågor och anställningsförhållanden och mål som rör ersättning för ideell skada.

Mål som rör rättsliga förhållanden i samband med immateriell upphovsrätt.

Mål som rör rättsliga förhållanden vid offentlig upphandling.

Mål som rör konkurs eller omstrukturering, förutom mål som rör en fysisk persons konkurs.

Mål där en av parterna är en utländsk stat.

Mål som grundas på krav på tvångsförsäljning av aktier (andelar, ägarintresse).

Mål som rör krav på utredning av en juridisk persons verksamhet.

Mål som rör ersättning för materiell och ideell skada till följd av fastställda patienträttigheter.

Andra tvistemål som måste höras av regionala domstolar som förstainstansdomstolar enligt särskild lagstiftning.

Följande mål prövas endast av den regionala domstolen i Vilnius, som förstainstansdomstol:

Mål som rör sådana tvister som avses i [patentlagen](#) (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*).

Mål som rör sådana tvister som avses i lagen om varumärken (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*).

Mål som rör adoption av en litauisk medborgare som bor i Litauen efter ansökan av medborgare i andra stater.

Andra tvistemål som omfattas av den regionala domstolen i Vilnius exklusiva behörighet som förstainstansdomstol enligt särskild lagstiftning.

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Personer får väcka talan själva eller via sina ombud. Att en person deltar i en förhandling gör inte att den personen förlorar sin rätt att företrädas av ett ombud. Ett ombud får närvara vid en domstolsförhandling på den persons vägnar som ombudet företräder, om inte domstolen anser att den berörda personen själv måste närvara.

En person måste företrädas av en advokat i den typ av mål som anges i civilprocesslagen och [civillagen](#) (*Civilinis kodeksas*). Om domstolen prövar ett mål som rör en person som har förklarats sakna rättskapacitet måste den berörda personen t.ex. företrädas av en advokat.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Personer som vill lägga fram handlingar inför en domstol eller som vill erhålla handlingar från den måste kontakta domstolskansliet som kommer att förklara förfarandet för att lägga fram, erhålla eller återlämna handlingar. [Domstolskontaktpunkter](#)

Sedan e-tjänstportalen e.teismas.lt inrättades den 1 juli 2013 har det varit möjligt att inge handlingar, följa ärendets gång, betala domstolsavgiften och ta del av andra tjänster [online](#).

För att garantera att alla ärenden handläggs på samma sätt har man beslutat att från och med den 1 januari 2014 ska mål som handlagts på elektronisk väg av underrätter och hänskjutits till appellations- och kassationsdomstolar fortsätta att handläggas på elektronisk väg.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Personer som deltar i ett mål måste tillhandahålla originalkopior av inlagor. Dessutom måste domstolen motta tillräckligt många kopior av tryckta inlagor: en kopia för varje motpart (i mål med flera svarande eller kärande, en kopia för varje part, eller om en företrädare eller bemyndigad person har utsetts att motta de inlagor som rör målet, en kopia för den företrädaren eller bemyndigade personen) och för tredje parter, förutom om en inlaga inges på elektronisk väg.

Alla bilagor till inlagor måste inges i lika många kopior som inlagan, förutom om de inges på elektronisk väg eller om domstolen har godkänt att bilagor inte delas ut till parterna på grund av det stora antalet kopior som detta skulle ge upphov till.

Alla inlagor och deras bilagor måste inges till domstolen på det nationella språket. Om parterna i ett förfarande som inlagorna riktar sig till inte talar det nationella språket måste domstolen inhämta översättningar av sådana handlingar på ett språk som man förstår. Om de ingivna handlingarna måste översättas till ett främmande språk måste parterna tillhandahålla auktoriserade översättningar.

En stämningssökansökan kan inges via de litauiska domstolarnas portal för e-tjänster <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>. Denna går att nå via den nationella domstolsförvaltningen (*Teismų administracija*): <http://www.teismai.lt/>.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningssökansökan ska innehålla?

En elektronisk blankett kan fyllas i på de litauiska domstolarnas portal för e-tjänster <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>.

Varje stämningssökansökan som inges till domstolen måste uppfylla de allmänna villkoren beträffande inlagor (artikel 111 i civilprocesslagen). Inlagor måste inges till domstolen i skriftlig form. Varje inlaga från en part måste innehålla följande uppgifter:

Namnet på den domstol som inlagan inges till.

Parternas ställning i förfarandet, deras för- och efternamn, personnummer (om detta är känt) och hemvist, adresser till andra parter i förfarandet som är kända av svaranden så att inlagor kan delges. Om parterna i förfarandet, eller en av parterna, är en juridisk person, dennes fullständiga namn, säte och adresser till andra parter i förfarandet som är kända av svaranden så att inlagor kan delges, koder, kontonummer (om känt) och närmare uppgifter om kreditinstitut (om dessa är kända).

Delgivningsmetod för att delge inlagorna till parten och postadress för ytterligare korrespondens, om denna skiljer sig från bostadsadressen eller adressen till sätet.

Inlagornas natur och sakinnehåll.

Omständigheter som styrker inlagans sakinnehåll och all bevisning som bekräftar dessa omständigheter.

Eventuella bilagor måste bifogas den inlaga som inges.

Underskrift av den person som inger inlagan och det datum inlagan upprättades.

En deltagare i förfarandet som grundar en inlaga på en internationell domstols eller en utländsk domstols tolkningsregel måste bifoga en kopia på det domstolsavgörande där denna regel anges och en auktoriserad översättning av avgörandet till det nationella språket.

En inlaga som har ingetts till domstolen av ett ombud måste innehålla den information om ombud som anges i punkterna 2 och 3 ovan och måste åtföljas av handlingar som intygar ombudets rättigheter och skyldigheter, förutsatt att en sådan handling ännu inte har ingetts eller att det som intygas inte längre gäller. En person som har beymyndigats av en part i förfarandet och som inte är i stånd att underteckna inlagan måste underteckna denna på den sistnämndes vägnar och ange skälet till varför parten inte själv kan underteckna den ingivna handlingen.

I artikel 135 i civilprocesslagen anges att stämningssökansökan måste innehålla följande uppgifter:

Storleken på fordran, om ett värde på fordran ska fastställas.

Vilka omständigheter käranden åberopar till stöd för sitt yrkande.

Bevisning som styrker de omständigheter som käranden åberopar, vittnens hemvist och var annan bevisning finns.

Vad kärandens yrkande avser (föremålet för stämningssökansökan).

Kärandens ståndpunkt beträffande möjligheten att få en tredskodom om svaranden inte svarar på stämningen eller preliminära inlagor.

Information om huruvida målet kommer att handläggas via en advokat, och i så fall advokatens för- och efternamn och kontorsadress.

Kärandens ståndpunkt beträffande möjligheten att nå en uppgörelse om käranden vill tillhandahålla en sådan ståndpunkt.

Stämningssökansökan ska åtföljas av de handlingar eller annan bevisning som käranden åberopar till stöd för sitt yrkande, bevis på att domstolsavgiften har betalats och eventuella begäranden om bevisupptagning som käranden inte är i stånd att ge in och skälet till detta.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningssökansökan?

En stämningssökansökan måste åtföljas av alla handlingar som du åberopar till stöd för dina yrkanden och bevis på att domstolsavgiften har betalats.

Domstolsavgiften i tvister som inte är av ekonomisk natur är 100 litauiska litas. I ekonomiska tvister är den domstolsavgift som ska betalas en viss procentandel av fordrans belopp. Enligt särskild lagstiftning gäller följande: 3 % och minst 50 litauiska litas för fordringar upp till 100 000 litauiska litas, 3 000 litauiska litas plus 2 % av det belopp som fordran avser vid fordringar som överstiger 100 000 litauiska litas och upp till 300 000 litauiska litas, och 7 000 litauiska litas plus 1 % av det belopp som fordran avser vid fordringar som överstiger 300 000 litauiska litas. Den totala domstolsavgiften i ekonomiska tvister får inte överstiga 30 000 litauiska litas.

I särskild lagstiftning anges de fall där kärande är befriande från skyldigheten att betala domstolsavgift. Domstolen har dessutom rätt att besluta om delvis befrielse från betalningsskyldigheten eller skjuta upp betalningen av avgiften tills domstolen har meddelat sitt avgörande, med beaktande av den berörda personens ekonomiska situation. Alla framställningar om befrielse från att betala eller skjuta upp betalningen av domstolsavgiften måste motiveras och åtföljas av bevis på personens dåliga ekonomiska situation.

I ett skriftligt förfarande (utan förhandling) är den domstolsavgift som ska betalas halva den avgift som betalas i vanliga fall, dock minst 20 litauiska litas.

Ingen domstolsavgift tas ut för separata överklaganden, med undantag av separata överklaganden om tillämpning av interimistiska åtgärder. I sådana fall tas en domstolsavgift på 100 litauiska litas ut.

Om inlagor eller bilagor till dessa endast inges till domstolen på elektronisk väg är den avgift som ska betalas 75 % av den avgift som i vanliga fall tas ut för den berörda inlagan, dock minst 10 litauiska litas.

En klient måste komma överens om tillhandahållandet av juridiska tjänster med sin advokat, sina advokater eller ett advokatsamfund genom att underteckna ett avtal. Parten måste betala det överenskomna arvudet för de juridiska tjänster som tillhandahålls. Parterna kan själva avtala om när arvudena ska betalas.

11 Kan jag få rättshjälp?

Lagen om statligt garanterad rättshjälp (*Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) garanterar att primär och sekundär rättshjälp ges i enlighet med nedanstående arrangemang.

Primär rättshjälp ges litauiska medborgare och medborgare i andra EU-medlemsstater, personer som lagligen vistas i Litauen eller andra EU-medlemsstater och personer som har rätt till sådan hjälp enligt internationella avtal som Litauen är part i. Primär rättshjälp måste ges omedelbart. Om detta inte är möjligt underrättas du om när rättshjälp kommer att beviljas, dock senast 5 dagar från ansökningsdagen. Kommuntjänstemän och kommunanställda, advokater eller specialister vid statliga organ som kommunen har ingått ett avtal med ger personliga råd om hur du kan lösa din tvist med hjälp av utomrättsliga metoder, tillhandahåller information om rättssystemet, lagar och andra författningar och hjälper dig med att upprätta ett avtal som löser tvisten eller med att fylla i en ansökan om sekundär rättshjälp. Primär rättshjälp kan nekas om sökandens begäran är uppenbart ogrundad, sökanden redan har fått omfattande rådgivning i samma fråga, det är tydligt att personen kan få råd från en advokat utan den rättshjälp som garanteras av staten enligt lagstiftningen, eller om ansökan inte rör personens egna rättigheter och legitima intressen, förutom när det enligt lag är obligatoriskt att företrädas av ett ombud.

Samma rättshjälpsmottagare kan även få sekundär rättshjälp. Beviljandet av sådan rättshjälp är dock beroende av personens samlade inkomst.

Sekundär rättshjälp kan ges en person som bor i Litauen och vars tillgångar och årsinkomst inte överskrider de statligt fastställda gränobeloppen för att ha rätt till rättshjälp. Tillgångarna och inkomsten delas upp i nivå I och nivå II. För nivå I står staten för 100 % av kostnaderna för sekundär rättshjälp och för nivå II står staten för 50 % av kostnaderna för sekundär rättshjälp (resterande 50 % måste den berörda personen själv stå för).

Följande personer har rätt till kostnadsfri sekundär rättshjälp oavsett deras tillgångar eller årsinkomst: misstänkta, åtalade eller dömda personer i brottmål där det är obligatoriskt att företrädas av en försvarsadvokat, brottsoffer i samband med ersättning för skador till följd av ett brott, inklusive mål där frågan om

ersättning ska avgöras i ett brottmål, personer som tar emot sociala förmåner, personer intagna på sociala vårdboenden, personer som bekräftats lida av en allvarlig funktionsnedsättning eller har förklarats arbetsförmögna, personer som har uppnått pensionsåldern och som bedöms ha omfattande särskilda behov, förmyndare (vårdnadshavare) till sådana personer, om rättshjälp krävs för att företräda och skydda rättigheter och intressen för personer som står under deras förmyndarskap eller vårdnadskap, personer som (genom ett beslut om utmätning av egendom etc.) har visat att de av objektiva skäl inte kan använda sin egendom och sina medel, och att deras egendom och årsinkomst som de hade kunnat använda efter eget skön därför inte överstiger de statligt fastställda gränsbeloppen för att beviljas sekundär rättshjälp, personer som lider av en allvarlig psykisk sjukdom, om den fråga som ska avgöras är huruvida de ska tvångsintas på sjukhus eller ges tvångsbehandling, förmyndare (vårdnadshavare) till sådana personer, om rättshjälp krävs för att företräda sådana personers rättigheter och intressen, gäldenärer, om en fordran framställs mot deras senast kända hemvist där de för närvarande bor, föräldrar eller andra lagstadgade företrädare till en minderårig, om den fråga som ska avgöras är bortförandet av detta barn, minderåriga som inte är gifta eller av en domstol förklarats ha full rättskapacitet och som väcker talan i domstolen i eget namn i de mål som anges i särskild lagstiftning, personer som vill få en förklaring om avsaknad av rättskapacitet i mål där det yrkas att en fysisk person ska förklaras sakna rättskraft, personer som vill registrera en födelse och andra mål som grundas på internationella avtal som Litauen är part i.

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

En domstol antar ett beslut om behörighet. Detta räknas som starten på ett tvistemål. Vid eventuella brister, och om en person som deltar i förfarandet eller har väckt talan/ingett inlägga åtgärder dessa brister i enlighet med domstolens anvisningar och inom de föreskrivna fristerna, anses talan ha väckts /handlingen ha ingetts den dag den lämnades in till domstolen. Annars anses handlingen inte ha ingetts och skickas tillbaka till sökanden tillsammans med bilagor. Domaren ska fatta ett sådant beslut senast fem arbetsdagar efter att tidsfristen för att åtgärda bristerna har löpt ut.

En kårande har rätt att dra tillbaka sin talan så länge domstolen inte har skickat en kopia av stämningen till svaranden. I ett senare skede kan talan endast dras tillbaka om svaranden samtycker till detta och talan dras tillbaka innan förstainstansdomstolen antar sitt beslut.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Parter i ett förfarande underrättas om när och var domstolsförhandlingen ska hållas, eller andra åtgärder inom ramen för förfarandet ska vidtas, genom en kallelse eller kungörelse från domstolen. En tidsplan över domstolsförhandlingar finns tillgänglig på den nationella domstolsförvaltningens webbplats. <http://liteko.teismai.lt/tvarkarasciai/>

Senaste uppdatering: 21/10/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Hur man går till väga? - Luxemburg

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Medling är ett alternativt sätt att lösa tvister, som i vissa fall gör att man inte behöver väcka talan vid domstol.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Tidsfristerna för att väcka talan vid domstol varierar beroende på typ av ärende.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Se faktabladet "Behörighet – Luxemburg".

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Se faktabladet "Behörighet – Luxemburg".

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se faktabladet "Behörighet – Luxemburg".

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Svaret beror på tvistens värde och vad den gäller.

Med vissa lagstadgade undantag gäller följande:

Om tvisten gäller ett värde på högst 10 000 euro handläggs den i princip av en fredsdomare (*juge de paix*). Inför dessa domstolar kan parterna inställa sig personligen eller genom ombud. Ombud som inte är advokater måste ha särskild fullmakt (*mandat*).

Om tvisten gäller ett värde som överstiger 10 000 euro handläggs den i princip av distriktsdomstol (*tribunal d'arrondissement*). Inför dessa domstolar måste man företrädas av en förordnad advokat (*avocat à la cour*). Undantag görs dock för ansökningar om interimistiska åtgärder (*actions en référé*) och handelsmål, där parterna själva kan föra talan, men även låta sig biträdas eller företrädas. Man måste företrädas av en förordnad advokat inför appellationsdomstolen (*Cour d'appel*), som utgör en del av Högsta domstolen (*Cour supérieure de justice*).

Vissa tvistemål handläggs av fredsdomstol även vid värden som överstiger 10 000 euro. Hit hör tvister mellan hyresvärdar och hyresgäster och ansökningar om underhållsbidrag (*pensions alimentaires*), utom i samband med ansökningar om äktenskapsskillnad eller hemskillnad. En talan inför fredsdomaren väcks vanligtvis genom att en delgivningsman/exekutionstjänsteman (*huissier de justice*) delger den andra parten en stämning (*citation*). Stämningen måste uppfylla vissa formkrav som framför allt syftar till att garantera att rätten till försvar respekteras. I vissa fall kan parterna själva väcka talan, utan att blanda in en delgivningsman/exekutionstjänsteman, genom att inge en skriftlig ansökan (*requête*) till fredsdomaren (som är ett enklare och mindre kostsamt förfarande än förfarandet inför distriktsdomstolen). I båda fallen kan parterna inställa sig personligen eller genom ombud. Om ombudet inte är advokat måste han eller hon ha en särskild fullmakt (*mandat*).

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Svaret beror på de förhållanden som nämns i föregående fråga.

Om tvisten gäller ett värde upp till 10 000 euro kan parterna vända sig till den fredsdomare som är behörig, antingen direkt genom skriftlig ansökan (*requête*) eller indirekt genom en stämning (*citation*) som delges av en delgivningsman/exekutionstjänsteman. I praktiken är det domstolens justitiesekreterare (*greffier en chef*) som tar emot handlingarna.

Om tvisten gäller ett värde som överstiger 10 000 euro bör man i princip vända sig till en advokat, som stämmer (*assignation*) motparten på klientens uppdrag med hjälp av en delgivningsman/exekutionstjänsteman. Advokaten lämnar in stämningen till behörig distriktsdomstol eller till Högsta domstolen.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Man kan använda franska, tyska och luxemburgiska, med undantag för vissa typer av mål som omfattas av särskilda bestämmelser.

Talan väcks i allmänhet genom stämning (*citation* eller *assignation*), utom i de fall då det räcker med en enkel ansökan (*requête*) till domstol. En ansökan om stämning måste vara skriftlig. Det finns några få undantag för vissa mål som handläggs av fredsdomarna, t.ex. ansökan om betalningsföreläggande. Handlingar som skickas in med fax eller e-post behandlas inte.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

Det finns formulär för vissa speciella typer av ärenden, t.ex. ansökan om betalningsföreläggande för skulder och obetalda räkningar. Såväl kallelser om att inställa sig inför fredsdomaren som ansökningar och stämningar till distriktsdomstolen och överklaganden till högre domstol måste innehålla vissa obligatoriska uppgifter och utformas formellt korrekt för att vara giltiga. Det finns inga färdiga formulär för detta.

Däremot finns det formulär för ansökningar baserade på unionslagstiftningen. Exempelvis finns standardformulär för ansökningar om europeiska betalningsförelägganden, baserade på förordning (EG) nr 1896/2006, och ansökningar enligt det europeiska småmålsförfarandet, baserade på förordning (EG) nr 861/2007.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

I regel betalas domstolsavgifterna när målet avslutas. Domstolen får förplikta den förlorande parten att ersätta processkostnaderna (*indemnité de procédure*) om domstolen anser att det vore orättvist att låta den vinnande parten stå för alla avgifter och utgifter som uppkommit. Domstolen kan också begära att en säkerhet eller ett förskottsarvode betalas av en eller flera parter i målet, t.ex. om domstolen begär ett sakkunnigutlåtande.

Frågan om advokatsättning är en sak mellan klient och advokat. I praktiken är det vanligt att betala ett förskott till advokaten.

11 Kan jag få rättshjälp?

Se faktabladet ["Rättshjälp – Luxemburg"](#).

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Om käranden själv för sin talan, om lagen tillåter det, informeras käranden av domstolen om hur målet kommer att handläggas.

Om talan har väckts av en advokat, för sin klients räkning, informeras advokaten av domstolen om målets fortsatta handläggning, eftersom advokaten är juridiskt ombud för sin klient. Advokaten kan informera sin klient om hur tidsplanen ser ut, om sådana uppgifter finns tillgängliga eller kan förutses.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Se svaret på föregående fråga.

I skriftliga förfaranden är tidpunkten för att inställa sig i rätten i princip fastställd i lag, men domstolen kan också fastställa frister för att personligen höra en part eller en tredje man. De lagstadgade tidsfristerna varierar beroende på domstol och på om svaranden bor i Luxemburg eller utomlands. Vid muntliga förfaranden måste käranden i regel ge svaranden ett exakt datum för när denne ska inställa sig i rätten.

Länkar

<http://www.legilux.lu/>

Senaste uppdatering: 15/05/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [en](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Hur man går till väga? - Malta

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Ja, du måste vända dig till en domstol på Malta för att väcka talan där. En advokat eller ett juridiskt ombud (*legal procurator*) väcker talan och betalar gällande avgift. Om talan ska väckas vid en högre domstol måste den person som väcker talan avlägga ed.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Nej, du kan väcka talan när du vill. Motparten har dock rätt att åberopa preskription när som helst under domstolsförhandlingarna.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Den person som väckt talan ska vara fysiskt närvarande i rättssalen under förhandlingarna. Annars företräds han eller hon av advokaten eller det juridiska ombudet. Om en av parterna inte är på Malta, utses ett särskilt ombud på Malta så att förhandlingarna kan fortsätta även i partens frånvaro.

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Det finns bara en domstolsbyggnad på Malta, men den är uppdelad på olika domstolar. De behandlar olika typer av ärenden som beror på vad saken handlar om, anspråkets värde och kärandens bostadsort. De olika domstolarna på Malta är följande:

- Civil Court (Family Section)* – behandlar familjeärenden som upphävande av äktenskap, separation, skilsmässa samt underhåll och föräldraskap.
- Court of Magistrates (Gozo Family Section)* – som i punkt a, men i den här domstolen väcks talan mot personer som bor på Gozo eller stadigvarande vistas där.
- First Hall of the Civil Court (Constitutional Jurisdiction)* – behandlar författningsärenden.
- Court of Magistrates (Malta)* – behandlar tvistemål som rör krav på högst 11 646,87 euro mot personer som bor eller stadigvarande vistas på Malta samt andra krav som anges i lag.
- Court of Magistrates (Gozo Inferior Jurisdiction)* – som i punkt d, men i den här domstolen väcks talan mot personer som bor på Gozo eller stadigvarande vistas där. Den har samma behörighet som *Civil Court (Voluntary Jurisdiction)*.
- First Hall of the Civil Court* – behandlar och avgör tvistemål som rör krav på över 11 646,87 euro samt alla mål (oavsett kravets värde) som rör krav om fast egendom, servitut, andra belastningar eller rättigheter i samband med fast egendom, inklusive krav på vräkning eller avhysning från fast egendom, oavsett om egendomen ligger i en stad eller på landsbygden, under förutsättning att fastigheten hyrs eller bebos av personer som är bosatta eller stadigvarande vistas inom domstolens behörighetsområde.
- Court of Magistrates (Gozo Section Superior Jurisdiction)* – som i punkt g, men i den här domstolen väcks talan mot personer som bor på Gozo eller stadigvarande vistas där.
- First Hall of the Civil Court (Voluntary Jurisdiction)* – behandlar andra civilrättsliga ärenden än tvistemål som öppning av testamente, förmyndarskap och adoptioner. Domstolen godkänner också eller ger tillåtelse till att ingå avtal. Den godkänner också antagandet av avtalsbestämmelser som inte är lagliga utan föregående godkännande eller tillstånd.

Förutom dessa domstolar finns det en rad specialdomstolar: *Small Claims Tribunal* (småmålsdomstol) som behandlar krav på högst 3 494,06 euro, *Administrative Review Tribunal* (förvaltningsnämnd) och *Industrial Tribunal* (arbetsdomstol). Malta har också ett *Arbitration Centre* (medlingscentrum). Enligt maltesisk lagstiftning är parterna under vissa omständigheter skyldiga att använda sig av medling. Tvister om andelslägenheter eller motortrafik omfattas till exempel av obligatorisk medling.

Alla de här domstolarna är allmänna domstolar och förstainstansrätter. Överklaganden av domstolarnas avgöranden ska därför lämnas in till appellationsdomstolen (*Court of Appeal*). Överklaganden av avgöranden i *Small Claims Tribunal*, *Arbitration Centre* eller *Courts of Magistrates* ska lämnas in till appellationsdomstolen i dess lägre instans (som leds av en enda domare). Överklaganden av avgöranden i *First Hall of the Civil Court* ska lämnas in till appellationsdomstolen i dess högre instans (under ledning av tre domare). Överklaganden av avgöranden i *First Hall of the Civil Court (Constitutional Jurisdiction)* ska lämnas in till *Constitutional Court* (författningsdomstolen), medan överklaganden från *Court of Magistrates (Gozo)*, både i dess lägre och högre instans, alltid ska lämnas in till appellationsdomstolen på Malta.

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se svaret på fråga 4.

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Du behöver hjälp av en advokat eller ett juridiskt ombud för att väcka talan i de lägre instanserna. Om du vill väcka talan i en högre instans krävs både en advokat och ett juridiskt ombud.

7 Var ska stämningensansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Till domstolskansliet.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningensansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Stämningensansökan ska göras på maltesiska. Den ska lämnas in skriftligen och personligen av advokaten eller det juridiska ombudet.

Det går också att lämna in en ansökan om att förhandlingarna ska föras på engelska om en av parterna är utlänning.

Det är inte möjligt att lämna in en stämningensansökan per e-post eller fax.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningensansökan ska innehålla?

Det finns särskilda formulär för att vända sig till medlingscentrumet eller väcka talan i småmålsdomstolen. Det gäller dock inte för *Courts of Magistrates* eller *First Hall of the Civil Court*. En stämningensansökan vid *First Hall of the Civil Court* ska innehålla

(a) en förklaring som klart och tydligt beskriver föremålet för stämningensansökan, uppställd i numrerade punkter, som underlag för kravet och till stöd för de faktiska omständigheter som käranden har personlig kännedom om

(b) grunden för kravet

(c) själva kravet eller kraven, som ska numreras

(d) för varje edsvuren stämningensansökan, följande meddelande med tydliga, lättlästa bokstäver omedelbart under domstolens upplysningar:

"Mottagaren av denna edsvurna stämningensansökan ska inom tjugo (20) dagar från delgivningsdatumet (som också är mottagandedatumet) lämna in ett skriftligt edsvuret svaromål. Om inget skriftligt edsvuret svaromål inkommer inom denna tidsfrist i enlighet med lagstiftningen, avgör domstolen ärendet i enlighet med lagstiftningen."

Mottagaren av denna edsvurna stämningensansökan uppmanas därför att utan dröjsmål kontakta en advokat, för att kunna lägga fram sin ståndpunkt under behandlingen av ärendet."

(e) eventuella styrkande dokument som ska läggas fram tillsammans med den edsvurna stämningensansökan.

Den edsvurna stämningensansökan ska bekräftas under ed inför den justitiesekreterare eller det juridiska ombud som utsetts till *Commissioner for Oaths* (ansvarig för edsavläggande) i enlighet med lagen om denna funktion (*Commissioners for Oaths Ordinance*, kapitel 79).

Käranden ska tillsammans med förklaringen också ange namnen på de vittnen som han tänker åberopa. För vart och ett av vittnena ska han också ange de omständigheter och bevis som han tänker använda för att stödja sin sak.

Stämningensansökan ska delges svaranden.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningensansökan?

Ja, avgiften ska betalas när stämningensansökan lämnas in. Beloppet varierar beroende på typ av ärende och anspråkets värde.

11 Kan jag få rättshjälp?

Ja, en person som saknar tillräckliga resurser kan ansöka om rättshjälp hos *First Hall of the Civil Court*. Man kan också ansöka muntligt hos en rättshjälpsadvokat. Vissa kriterier måste vara uppfyllda för att få rättshjälp. Den sökande måste till exempel avlägga ed inför justitiesekreteraren eller – vid en muntlig ansökan – inför rättshjälpsadvokaten om att

(a) han anser att han har rimliga grunder för att inleda förfarandet, försvara sig, fortsätta förfarandet eller vara en part av det

(b) han utöver föremålet för förfarandet inte äger någon form av egendom vars nettovärde överstiger 6 988,12 euro (förutom hushållsartiklar som anses nödvändiga för käranden och hans familj) och att hans årsinkomst inte överstiger den nationella minimilönen för personer över 18 år.

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

När stämningensansökan har lämnats in fastställer domstolen ett datum för den första förhandlingen som meddelas käranden och svaranden. Du kan också kontrollera om det finns ett datum via domstolens elektroniska system *Lecam* eller domstolens webbplats. Parterna får ingen bekräftelse på att talan har väckts på ett riktigt sätt. Det bör dock påpekas att justitiesekreteraren inte godtar edsvurna stämningensansökningar som inte uppfyller kraven i svaret på fråga 9.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Du får meddelande om datum för den första förhandlingen. Datum för påföljande förhandling fastställs vid det första tillfället. Du kan eventuellt hitta vissa upplysningar om målet på domstolens webbplats.

Senaste uppdatering: 22/03/2017

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [nl](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Hur man går till väga? - Nederländerna

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Nej, du behöver inte alltid väcka talan vid domstol för att lösa en tvist. I vissa fall går det bra att använda alternativa tvistlösningsmetoder.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Ja, i regel finns det en sådan tidsgräns. Tidsfristerna för att väcka en talan vid domstol varierar emellertid från fall till fall, och därför går det inte att ge ett generellt svar. Om du har frågor är det bäst att kontakta en advokat eller ett rättscentrum (*Juridisch loket*) (<http://www.juridischloket.nl/>).

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Huvudregeln är att svaranden kallas att inställa sig vid domstolen i den medlemsstat där han eller hon har hemvist.

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Om inte annat föreskrivs i lag måste du väcka din talan vid distriktsdomstolen på den ort där svaranden har hemvist. Om svaranden saknar hemvist i Nederländerna har även domstolen på den ort där svaranden faktiskt uppehåller sig behörighet. Du måste därför ta reda på vilken adress och i vilken kommun svaranden bor. Om dessa uppgifter är kända kan du ta hjälp av [lagen om domkretsindelning \(Wet op de rechterlijke indeling\)](#) för att ta reda på i vilken domkrets svaranden har hemvist eller uppehåller sig. Grundat på detta går det att fastställa vid vilken distriktsdomstol talan ska väckas.

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

För svaret på denna fråga, se föregående fråga. För mer information om hur man går till väga för att fastställa vid vilken domstol en talan ska väckas, se [rechtspraak.nl](#).

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

I Nederländerna måste parterna i princip företrädas av en advokat i civil- och handelsrättsliga ärenden. Det spelar ingen roll om ärendet rör ett förfarande som har inletts med hjälp av en stämningensansökan, ett förfarande som har inletts med en vanlig ansökan eller ett summariskt förfarande, ett förfarande för ett interimistiskt föreläggande eller ett förfarande för tredskodom på grund av utevaror.

Ett undantag görs för fordringar på högst 25 000 euro eller fordringar vars värde inte går att fastställa men där det finns mycket som tyder på att deras värde inte överstiger 25 000 euro. I sådana fall har distriktsdomstolen behörighet, och parterna kan föra sin egen talan. Parterna kan även ta hjälp av andra personer än advokater, t.ex. en juridisk rådgivare eller en exekutionstjänsteman.

Om målet rör ett anställningsavtal, ett kollektivavtal, en bestämmelse i ett kollektivavtal som förklarats allmänt bindande, ett avtal om förtidspension i den mening som avses i lagen om ett ramavtal om förtidspension för statstjänstemän (*Wet kaderregeling vut overheidsperoneel*), ett agentavtal, ett hyresavtal eller ett hyrköpsavtal, är det också möjligt att agera utan advokat. I sådana mål är värdet på penningfordran därför irrelevant.

7 Var ska stämningensansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

De skriftliga handlingar som inleder ett förfarande ska överlämnas till behörig domstols kansli. Det är viktigt att skilja mellan förfaranden som inleds med en stämningensansökan och förfaranden som inleds med en vanlig ansökan. I förfaranden som inleds med en stämningensansökan delges stämningen först svaranden och registreras först därefter på domstolens kansli. Båda åtgärderna måste utföras av en exekutionstjänsteman. Efter detta genomförs förfarandena i enlighet med uppropslistan (den lista över mål som ska prövas under förhandlingen). I förfaranden som inleds med en vanlig ansökan lämnas ansökan in direkt till domstolens kansli, och resten av förfarandet sker även det via behörig domstols kansli. Se även "Delgivning av handlingar".

Ovannämnda förfarande kommer att ändras under de kommande åren när lagstiftningen om (obligatoriska) elektroniska förfaranden träder i kraft. Denna lagstiftning kommer att fasas in under perioden 2017–2021. I slutändan kommer elektroniska förfaranden att bli obligatoriskt i alla mål där det är obligatoriskt att företrädas av en advokat. Dessa mål kommer då att inledas med att en inledande handling (*procesinleiding*) inges via domstolsväsendets (*Rechtsspraak*) webbplats eller via en systemlänk som upprättats mellan domstolsväsendet och advokaten. Vi hänvisar även till informationen om "Automatiserad behandling".

8 På vilket språk kan jag göra en stämningensansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

I Nederländerna är nederländska officiellt rättegångsspråk. Detta innebär att den stämningensansökan eller den (skriftliga) ansökan som inleder förfarandet måste avfattas på nederländska. Detta gäller med ett undantag: Inlagor i ett mål som pågår vid en domstol i provinsen Friesland får även avfattas på frisiska. Handlingar kan även inges till en distriktsdomstols kansli via fax. Faxade handlingar som inkommit till domstolens kansli före kl. 24.00 den dag tidsfristen löper ut anses ha inkommit inom tidsfristen. Det finns ett undantag till denna regel: Ansökningar i familjemål godtas inte om de har faxats in. Handlingar kan inte skickas med e-post. Under perioden 2017–2021 kommer ett elektroniskt förfarande att fasas in och börja tillämpas i alla civil- och handelsrättsliga ärenden. Om det elektroniska förfarandet har börjat tillämpas för den typ av mål som berörs kan en talan väckas vid domstolen på elektronisk väg via domstolsväsendets webbplats.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningensansökan ska innehålla?

I lagstiftningen anges särskilda krav i fråga om vad en skriftlig stämningensansökan eller en (skriftlig) ansökan som inleder ett förfarande ska innehålla. I den nya lagstiftningen som möjliggör elektroniska förfaranden finns bara ett sätt att inleda ett förfarande kvar. Denna lagstiftning kommer att fasas in under perioden 2017–2021. För mer information, se [Nationella regler för civilrättsliga stämningar till domstolar \(Landelijk Procesreglement voor civiele dagvaarding bij de rechtbanken\)](#) (under *Rechtbanken* (distriktsdomstolar), *Handel* (handel)) och [Arbetsordning för civil- och handelsrättsliga förfaranden som inleds med en ansökan/domare med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder \(Procesreglement voor verzoekschriftenprocedure sector civiel handel /voorzieningenrechter\)](#).

Förfaranden som inleds med en stämningensansökan

I förfaranden som inleds med en stämningensansökan delger exekutionstjänstemannen först svaranden stämningen och registrerar därefter stämningen hos domstolens kansli. En stämning måste innehålla följande uppgifter: kändens namn, ett bestämt yrkande, svarandens namn, grunden för yrkandet och de styrkande handlingar som kändens åberopar till stöd för sitt yrkande. I stämningen ska det även framgå vilket datum förhandlingen ska hållas och vid vilken domstol talan ska prövas.

Ärendeakten ska innehålla följande handlingar:

Stämningensansökan i original.

Om stämningensansökan måste delges utomlands, den originalhandling som visar att detta har skett på ett korrekt sätt.

Bevis på offentlig rättshjälp eller en inkomstdeklaration eller en kopia av ansökan om offentlig rättshjälp eller inkomstdeklarationen.

Bevis som visar vilken bostadsort svaranden har valt.

Den bevisning (de handlingar) som kommer att åberopas i förfarandet.

En upplysning om huruvida det har gjorts medlingsförsök innan förfarandet inleddes. I nedanstående mål ska dessutom kopior av följande handlingar lämnas: vid ett yrkande om ersättning för utmättningskostnader, en kopia av utmättningshandlingarna,

i mål om hänskjutande, beslutet om hänskjutande och alla handlingar i målet fram till hänskjutandet,

om stämningen måste publiceras eller översättas till ett främmande språk, de handlingar som visar att så har skett.

Förfaranden som inleds med en ansökan

I förfaranden som inleds med en ansökan ska ansökan inges direkt till domstolens kansli, och resten av förfarandet sker även det via behörig domstols kansli.

Ärendeakten ska innehålla följande handlingar:

Sökandens för- och efternamn och hemvist, eller om hemvist saknas i Nederländerna, den ort där sökanden faktiskt uppehåller sig.

Sökandens för- och efternamn och hemvist, eller om hemvist saknas i Nederländerna, den ort där varje svarande och varje berörd part faktiskt uppehåller sig, i den utsträckning sökanden vet detta.

En ingående beskrivning av ansökan och vad den grundas på, inbegripet de grunder som åberopas för domstolens territoriella behörighet.

Namn på och telefonnummer till den advokat som har tilldelats målet.

Varje part som åberopar en handling i stämningsansökan, en skriftlig inlägga eller ett pm är skyldig att bifoga en kopia av den handlingen.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

Domstolsavgifter måste betalas när en talan väcks. Det belopp som ska betalas beror på värdet på föremålet för tvisten och tvistens natur. I praktiken betalar din advokat ofta detta belopp i förskott och tar senare ut det av dig. Om det under förfarandet är nödvändigt att kalla in en sakkunnig (t.ex. en revisor, en medicinsk expert eller en teknisk expert) tar domstolen i slutändan ut dessa kostnader av den part som förlorar målet, såvida inte annat beslutas (t.ex. i familjemål, där kostnaderna vanligtvis ersätts av den som gav upphov till dem). Samma sak gäller för kostnader för vittnen och andra former av bevisning. Advokater tar ut ett arvode för sina tjänster. Detta baseras på en timtaxa (inklusive/exklusive mervärdesskatt), om inte den part som advokaten företräder har rätt till rättshjälp (se även fråga 11). Nederländska advokater tillämpar i princip inte fasta arvoden. Du rekommenderas att i god tid ta reda på vilka arvoden som gäller i ditt fall, antingen genom att fråga din advokat eller genom att vända dig till det nederländska advokatsamfundet (*Nederlandse orde van Advocaten*). De flesta advokater kräver viss summa i förskott och arbetar sedan på löpande räkning samt ställer ut en slutfaktura när arbetet har slutförts.

11 Kan jag få rättshjälp?

I Nederländerna går det att få offentlig rättshjälp. Alla som behöver, men inte har råd med, juridiskt bistånd kan begära ersättning för sina rättsliga kostnader. Nämnden för rättshjälp (*Raad voor rechtsbijstand*) betalar sedan en del av en advokats arvode. Den som beviljats rättshjälp måste emellertid även betala ett eget bidrag. Bidraget beror på personens ekonomiska situation. Den berörda personens advokat ansöker om rättshjälp hos nämnden för rättshjälp. Villkoren för att få rättshjälp finns på nämnden för rättshjälp's webbplats (<http://www.rvr.org>).

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Under ett förfarande som inleds med en stämningsansökan anses talan ha väckts samma dag som stämningsansökan inkom till domstolen. Käranden ska lämna in stämningsansökan till domstolens kansli senast den sista dagen kansliet håller öppet före det datum i uppslagslistan som anges i stämningen (den planerade dagen för förhandlingen). Justitiesekreteraren för upp målet på uppslagslistan och anvisar en domstolsavdelning med en ensam domare. Målet avskrivs om stämningsansökan inte har lämnats in till domstolens kansli före ovannämnda frist, såvida inte en giltig ansökan om återvinning har gjorts inom två veckor från det datum i uppslagslistan som anges i stämningsansökan.

Under ett förfarande som inleds med en ansökan anses talan ha väckts när ansökan har inkommit till domstolens kansli.

I allmänhet skickas ingen bekräftelse på att en talan har väckts på riktigt sätt. I mål som inleds med en stämningsansökan ges käranden i vissa fall möjlighet att rätta till brister i stämningsansökan. Detsamma gäller vid förfaranden som inleds med en ansökan. Domstolens kansli är dock inte skyldigt att erbjuda denna möjlighet.

I förfaranden som måste genomföras på elektronisk väg genererar det elektroniska systemet ett mottagningsbevis som ingår i den elektroniska ärendeakten. Parterna kan när som helst konsultera handlingarna på elektronisk väg.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Domstolens kansli kan inte omedelbart, eller samtidigt som en talan väcks, ge någon exakt tidsplan för hur handläggningen av mål kommer att se ut. Naturligtvis underrättas du om när din talan kommer att prövas. I regel kan advokaten eller domstolens kansli ge en fingervisning om när en talan kommer att prövas. Du har dock inte rätt att kräva att få sådan information.

Senaste uppdatering: 02/01/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [de](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Hur man går till väga? - Österrike

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

I själva verket kan det ibland vara lämpligare att använda sig av alternativa system för tvistlösning innan man går till domstol.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Preskriptionstiden varierar från fall till fall. Denna fråga kan besvaras av en juridisk rådgivare.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Se "[Domstolarnas behörighet](#)".

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Se "[Domstolarnas behörighet – Österrike](#)".

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se "[Domstolarnas behörighet – Österrike](#)".

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

När talan i civil- och handelsrättsliga tvister som ska avgöras i domstol väcks vid distriktsdomstol (*Bezirksgericht*) ska en advokat underteckna stämningsansökan om målet gäller mer än 5 000 euro (distriktsdomstolar är i regel behöriga att handlägga mål som gäller högst 15 000 euro).

Advokattvånget gäller dock inte om talan måste väckas vid distriktsdomstol oberoende av det omtvistade beloppets storlek (dvs. även om tvisten gäller mer än 15 000 euro). (Här avses särskilt faderskapsmål, underhållsskyldighet, skilsmässa och tvister i förhållandet mellan makar eller mellan föräldrar och barn, tvister om fastställande eller korrigerande av fastighetsgränser, servitut för lägenhet och undantagsförmåner, besittningsintrång samt tvister om avtal om hyres- och nyttjanderätt till bostäder och affärslokaler (även parkeringsplatser och garage), arrendeaftal som rör fast egendom och bolag med fast egendom samt tvister om avtalsförhållanden mellan rederier, åkerier och hotell- och restaurangföretag och deras uppdragsgivare, passagerare och gäster.)

Advokattvånget gäller inte heller vid tvister som regleras genom alternativ tvistlösning.

I de fall mål vid distriktsdomstol inte kräver att en advokat anlitas får var och en själv skriftligen väcka talan och lämna in stämningsansökan.

När det gäller civil- och handelsrättsliga angelägenheter som ska avgöras i domstol ska stämningensansökningar som inkommer till regiondomstolar i regel alltid vara undertecknade av en advokat. Vid regiondomstolarna handläggs mål som inte omfattas av distriktsdomstolarnas behörighet samt, oberoende av tvistens värde, mål om industriell äganderätt och om illojal konkurrens samt mål om förbuds förelägganden när talan har väckts av konsumentorganisationer. Advokattvånget gäller inte i arbetsrättsliga mål och socialmål (förfaranden enligt den österrikiska lagen om arbets- och socialdomstolar, ASGG) där talan ska väckas vid regiondomstolar, dvs. tvånget gäller särskilt inte när en arbetstagare väcker talan mot sin arbetsgivare på grund av anställningsförhållandet.

7 Var ska stämningensansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Stämningensansökan ska skickas till domstolen per post.

En part som inte företräds av en advokat kan även väcka talan muntligt vid ansvarig avdelning vid den behöriga distriktsdomstolen eller vid den distriktsdomstol inom vars geografiska behörighetsområde parten är bosatt vid den aktuella tidpunkten (under den behöriga domarens överinseende). Den ansvariga avdelningen har utsetts på förhand i samband med fördelningen av ärenden i domstolen och kan nås för frågor per telefon eller på plats i domstolen under de allmänna öppettiderna. Du kan ta reda på respektive distriktsdomstols allmänna öppettider (minst en halv dag per vecka) genom att gå in på det österrikiska justitieministeriets webbplats och klicka på "Gerichte" eller genom att kontakta domstolen per telefon under kontorstid (vanligen måndag till fredag från 8.00 till 16.00, med undantag för helgdagar).

8 På vilket språk kan jag göra en stämningensansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Vid alla domstolar används tyska som officiellt språk. Vid vissa domstolar tillåts dessutom burgenlandkroatiska, ungerska och slovenska som officiellt språk för språkminoriteter.

Stämningensansökan ska vara skriftlig. I de fall det inte är obligatoriskt att anlita advokat får talan vid distriktsdomstolen även väckas muntligen i enlighet med vad som angetts i punkt 7. Om talan väcks per fax eller e-post kan domstolen begära komplettering. Talan kan även väckas på elektronisk väg inom ramen för det slutna kommunikationssystemet *Elektronischer Rechtsverkehr* (ERV). Man måste dock anmäla sig till systemet i förväg (vilket kostar pengar och därför bara lönar sig om det är aktuellt att väcka talan i flera mål vid österrikiska domstolar).

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningensansökan ska innehålla?

De enda obligatoriska blanketterna gäller talan om att erhålla villkorade betalningar (*Mahnklage*). Talan om fordran på upp till 75 000 euro måste väckas genom ansökan om betalningsföreläggande (*Mahnverfahren*). Blanketterna kan fås från en domstol eller skrivas ut från det österrikiska justitieministeriets webbplats (<http://www.justiz.gv.at/>).

Icke-obligatoriska blanketter finns för ansökan om domstolsbeslut om uppsägning av hyresavtal för bostad eller affärslokal.

I princip får alla handlingar som lämpar sig som bevisning i målet bifogas stämningensansökan (varvid dessa handlingar ska lämnas in i lika många exemplar som själva stämningensansökan, se fråga 12). Eventuella skriftliga avtal om behörig domstol eller inhemsk jurisdiktion kan bifogas stämningensansökan. Detsamma gäller skriftliga avtal om platsen för avtalets fullgörande, om kåranden vill att domstolen på den orten ska vara behörig, och andra särskilda omständigheter som kan ligga till grund för vilken domstol som ska vara behörig eller vilket förfarande som ska användas (t.ex. det speciella förfarandet för indrivning av växelfordringar (*Wechselmandatsverfahren*)).

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningensansökan?

I civilmål ska domstolsavgiften betalas i samband med att talan väcks. Det rör sig om ett schablonbelopp för kostnaderna i första instans, utan koppling till hur målet utvecklar sig. Avgiftens storlek är i regel beroende av tvistens värde och kan betalas antingen på plats i domstolen (kontant eller med bank-/kreditkort) eller genom inbetalning på domstolens konto, varvid det ska anges att betalningen avser "domstolsavgift" (*Gerichtsgebühren*) och vilka som är parter i målet.

Formerna för betalning av advokatarvodet avgörs från fall till fall. Detta gäller också arvodets storlek, om man inte kommit överens om betalning enligt lagen om advokatarvodet (*RechtsanwaltstariGesetz*) eller anvisningarna om advokatarvoden (*Allgemeine Honorar-Kriterien*). Ersättning från motparten kan i regel inte komma i fråga förrän målet har utmynnat i en lagakraftvunnen dom, varvid graden av framgång i målet är avgörande för ersättningens storlek.

11 Kan jag få rättshjälp?

Rättshjälp ges till personer som inte skulle kunna betala rättegångskostnaderna utan att riskera sitt livsnödvändiga uppehåll. Ansökan om rättshjälp görs muntligen eller skriftligen vid den domstol där målet tas upp eller kommer att tas upp. Om denna domstol har sitt säte utanför den domkrets där personen bor permanent eller tillfälligt kan ansökan även göras vid distriktsdomstolen i personens domkrets.

Om förutsättningarna uppfylls avseende ekonomi och innehåll kan ansökan om rättshjälp göras redan innan stämningensansökan lämnas in, för stämningensansökan och/eller hela det fortsatta förfarandet.

Mer information om rättshjälp finns på justitieministeriets webbplats (<http://www.justiz.gv.at/>), under fliken "Bürgerservice" (medborgarservice). Där går det även att hämta det formulär som ska användas för ansökan, vilket också innehåller viktig information och anvisningar.

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Talan anses ha väckts den dag då stämningensansökan har inkommit hos behörig (eller åtminstone på papperet behörig) domstol. Talan anses ha väckts på rätt sätt om den inte föranleder omedelbar avvísning eller komplettering (dvs. om den verkar uppfylla kraven för att kunna handläggas). Stämningensansökan ska i regel lämnas in i lika många exemplar som det finns parter i rättegången (ett exemplar till domstolen, ett till varje part). Om stämningensansökan har brister i fråga om form eller innehåll, är det troligt att domstolen meddelar vilka kompletteringar som krävs och vad som händer om en komplettering inte lämnas in i tid. Bekräftelse på att domstolen har mottagit stämningensansökan lämnas bara på begäran. Inom det slutna kommunikationssystemet *Elektronischer Rechtsverkehr* (ERV) tillämpas dock automatisk bekräftelse.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

En ansökan om betalningsföreläggande innefattar en ansökan om att den sökande ska få sig tillskickad en kopia av betalningsföreläggandet som kan fungera som exekutionstitel, alternativt en kopia av eller ett meddelande om den invändning som motparten inlämnat inom gällande frist, vanligen med en kallelse till muntlig förhandling (som inleder den egentliga rättegången). För förfaranden vid distriktsdomstol finns det för närvarande inte någon frist för att skicka en sådan kallelse, men vid regiondomstol är fristen minst 3 veckor.

Vid ansökan om domstolsbeslut om uppsägning av hyresavtal för en lägenhet eller affärslokal krävs en separat ansökan för att erhålla en verkställbar kopia av uppsägningsbeslutet. Om den uppsagda parten invänder i tid (inom fyra veckor) erhåller den uppsägande parten automatiskt ett meddelande om detta, vanligen med en kallelse till muntlig förhandling.

I samband med mål vid distriktsdomstol underrättas den svarande (med undantag för vissa särskilda förfaranden som betalningsförelägganden och uppsägningsförfaranden) normalt sett automatiskt om stämningensansökan sedan den inkommit till domstolen (och eventuellt kompletterats) och kallas samtidigt till en muntlig förhandling. I samband med detta kallar domstolen även kåranden. I mål vid regiondomstolarna åtföljs en delgivning alltid av en uppmaning till svaranden att svara skriftligen. Samtidigt påpekas det att det är nödvändigt att ha advokat. Om svaranden underlåter att svara inom utsatt tid, avkunnas på den kårandes begäran en tredsdom; i annat fall avbryts handläggningen av målet. Om svaranden går i svaromål inom utsatt tid, erhåller kåranden en kopia av svaromålet och samtidigt ofta en kallelse till muntlig förhandling.

Genom att under kontorstid vända sig till domstolens kansli och ange diarienummer (eller referens) kan parterna erhålla exakta uppgifter om den tidsplan för handläggningen som redan fastställts av domstolen eller om vilket skede målet befinner sig i (gäller samtliga skeden av målets handläggning).

Vid det första sammanträdet (den första sessionen i den muntliga förhandlingen) diskuteras målets fortsatta handläggning med parterna, särskilt med avseende på tidsplanen. Det råder närvaroplikt för parterna, såvida deras ombud inte är tillräckligt informerade om sakförhållandet. Därefter fattar domstolen beslut i form av ett handläggningsschema som förs till protokollet. En kopia av protokollet från sammanträdet skickas till parterna (eller deras ombud).

Eventuella ändringar i programmet ska meddelas parterna och vid behov diskuteras med dem.

Senaste uppdatering: 13/11/2015

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [pl](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Hur man går till väga? - Polen

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Ett alternativ till att väcka talan vid domstol är att hänskjuta ärendet till ett medlingsförfarande. Medling är en utomrättslig metod för att lösa tvister (i godo), tillsammans med en oberoende och kvalificerad person eller institution (medlare). Att använda sig av medling är frivilligt (en part i tvisten kan när som helst återkalla sitt samtycke till medling eller dra sig ur en medling) och konfidentiellt (deltagarna får inte röja uppgifter som de har fått kännedom under medlingen), och medlare är opartiska och oberoende (de tar inte någon parts sida och föreslår i princip inte hur tvisten ska lösas).

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

I regel får en talan väckas vid domstolen när som helst, om inte en tidsgräns föreskrivs i särskilda bestämmelser. En part som väcker talan efter det att preskriptionstiden har löpt ut riskerar emellertid att förlora målet om den andra parten hävdar att talan är preskriberad.

Preskriptionsfrister (*terminy zawite*) gäller enligt polsk lag. Det som särskilt utmärker en preskriptionsfrist är att om den berättigade parten underlåter att vidta en särskild åtgärd innan preskriptionsfristen löper ut förlorar den parten sin rätt att vidta just den åtgärden. Civilprocesslagen (*Kodeks postępowania cywilnego*) innehåller inte några allmänna bestämmelser om preskriptionsfrister, utan sådana frister anges i de bestämmelser som reglerar specifika situationer.

Den omständigheten att en rätt upphör till följd av att preskriptionsfristen löper ut är bindande för parterna i det rättsliga förhållandet, domstolen eller någon annan myndighet som prövar ärendet. Myndigheten beaktar automatiskt detta, inte på begäran av en part eller till följd av ett yrkande. Preskriptionsfristen kan endast i undantagsfall återställas, t.ex. om det inte var partens eget fel att fristen inte iaktogs.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

För att fastställa huruvida en domstol i en medlemsstat är behörig att pröva ett visst mål bör den domstolens behörighet fastställas.

De polska allmänna domstolarna har allmän behörighet att pröva tvistemål i Polen. Detta kallas nationell behörighet och regleras i civilprocesslagen.

Ett mål omfattas av den nationella behörigheten om svaranden har hemvist eller sin vanliga vistelseort i Polen eller sitt säte i Polen.

Polska domstolar har dessutom nationell behörighet i följande mål:

- Äktenskapsmål (polska domstolar har exklusiv nationell behörighet om båda makarna är polska medborgare och har hemvist och sin vanliga vistelseort i Polen).
- Mål som rör förhållandet mellan föräldrar och barn (polska domstolar har exklusiv nationell behörighet om samtliga parter är polska medborgare och har hemvist och sin vanliga vistelseort i Polen).
- Mål som rör underhåll och fastställande av faderskap/föräldraskap (polska domstolar har nationell behörighet om käranden är en berättigad part som har hemvist eller sin vanliga vistelseort i Polen).
- Arbetsrättsliga mål (mål där käranden är en anställd omfattas av nationell behörighet om arbetet vanligtvis utförs, utfördes eller skulle ha utförts i Polen).
- Försäkringsmål (mål som rör ett försäkringsförhållande och där en talan väckts mot försäkringsgivaren omfattas av nationell behörighet om käranden har hemvist i Polen eller om det finns andra omständigheter som tyder på att Polen har territoriell behörighet).
- Konsumentmål (mål där en konsument är kärande omfattas av nationell behörighet om konsumenten har hemvist eller sin vanliga vistelseort i Polen och vidtog de åtgärder som krävs för att ingå ett avtal i Polen; i så fall behandlas den andra avtalsparten som en enhet som har hemvist eller sitt säte i Polen om det har ett företag eller en filial i Polen och avtalet med konsumenten ingicks som ett led i det företagets eller filialens affärsverksamhet).

Polska domstolar har även exklusiv nationell behörighet i

mål som rör sakrätter i fast egendom och innehav av fast egendom i Polen, mål som rör hyra (*najem* eller *dzierżawa*) och nyttjande av sådan fast egendom (med undantag av mål som rör hyra och andra belopp som ska betalas för att nyttja eller utnyttja den fasta egendomen), andra mål där domstolens avgörande rör sakrätter, innehav eller nyttjande av fast egendom i Polen,

mål som rör upplösning av en juridisk person eller en organisatorisk enhet som inte längre är en juridisk person samt mål som rör upphävande eller ogiltigförklaring av beslut som fattats av en sådan enhets styrande organ, om den juridiska person eller organisatoriska enhet som inte längre är en juridisk person har sitt säte i Polen.

Om käromålet omfattas av nationell behörighet omfattas även genkäromålet av denna behörighet.

Parterna i ett specificerat rättsligt förhållande kan skriftligen avtala om att förelägga de polska domstolarna de äganderättsliga ärenden som uppstår eller kan uppstå till följd av det rättsliga förhållandet.

Domstolen bedömer automatiskt om det saknas nationell behörighet i varje skede av målet.

Om det konstateras att nationell behörighet inte gäller avvisar domstolen talan eller stämningsansökan.

Om nationell behörighet saknas är detta skäl nog att ogiltigförklara förfarandet.

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

För att fastställa vilken distriktsdomstol (*sąd rejonowy*) eller regional domstol (*sąd okręgowy*) som är behörig att pröva målet bör hänsyn tas till domstolens territoriella behörighet. I polsk lagstiftning skiljer man mellan allmän territoriell behörighet, alternativt territoriell behörighet och exklusiv territoriell behörighet.

a. Allmän territoriell behörighet

I regel måste en talan väckas vid den domstol i första instans i vars domkrets svaranden har hemvist (enligt civillagen är en fysisk persons hemvist den ort /stad där han eller hon bor och där denne har för avsikt att vara permanent bosatt). Om svaranden inte har hemvist i Polen fastställs territoriell behörighet grundat på hans eller hennes bosättningsort, och om den platsen är okänd eller ligger utanför Polen – grundat på svarandens senaste hemvist i Polen. En talan mot statskassan måste väckas vid den domstol i vars domkrets den statliga organisatoriska enhet som ansökan avser är belägen. En talan mot en juridisk person eller en annan enhet som inte är en fysisk person måste väckas vid den domstol i vars domkrets den enhetens säte är beläget.

b. Alternativ territoriell behörighet

Grundat på bestämmelserna om alternativ territoriell behörighet kan kärke – om de så önskar – väcka talan antingen vid den domstol som har allmän behörighet eller vid en annan domstol som i lagstiftningen anges som behörig domstol. I polska tvistemål tillämpas alternativ territoriell behörighet i följande fall:

Vid en ansökan om underhåll och för att fastställa faderskap/föräldraskap och vid ett äganderättsligt anspråk gentemot en näringsidkare.

Vid avtalstvister, vid ett utomobligatoriskt anspråk, vid betalning för handläggningen av ett mål (betalning av advokatarvode), vid ett anspråk i samband med hyra (*najem* eller *dzierzawa*) av en fastighet och i samband med ett skuldebrev eller check.

En talan som rör ett underhållskrav och fastställande av faderskap/föräldraskap och anknytande krav kan väckas där den berättigade parten har hemvist. En talan som rör ett äganderättsligt anspråk gentemot en näringsidkare får väckas vid den domstol i vars domkrets näringsidkarens huvudkontor eller filial är belägen om anspråket har samband med verksamheten vid huvudkontoret eller den filialen. En talan om ingående av ett avtal, fastställande av dess innehåll, ändring av och fastställande av förekomsten av ett avtal, för att fullgöra, häva eller ogiltigförklara ett avtal samt för skada som lidits till följd av underlåtenhet att fullgöra eller på ett korrekt sätt fullgöra ett avtal, får väckas vid den domstol i vars domkrets avtalet ska fullgöras. Om det råder någon tvekan på denna punkt ska den domkrets i vilken avtalet ska fullgöras bekräftas i en handling. En talan som rör ett utomobligatoriskt anspråk får väckas vid den domstol i vars domkrets den händelse som orsakade skadan ägde rum. En talan om betalning av en avgift för att handlägga ett ärende kan väckas vid den domstol i vars domkrets det juridiska ombudet handlade ärendet. En talan som rör anspråk i samband med hyra av en fast egendom (*najem* eller *dzierzawa*) får väckas vid den domstol i vars domkrets den fasta egendomen är belägen. En talan som väcks mot en part som är skyldig att fullgöra förpliktelser enligt ett skuldebrev eller en check kan väckas vid den domstol i vars domkrets betalningsorten är belägen. Det är möjligt att lämna in en gemensam stämningsansökan mot flera parter som är skyldiga att fullgöra förpliktelser enligt ett skuldebrev eller en check till den domstol i vars domkrets betalningsorten är belägen eller den domstol som har allmän behörighet beträffande mottagaren eller utfärdaren av skuldebrevet eller checken.

c. Exklusiv territoriell behörighet

Det är obligatoriskt att följa de bestämmelser som reglerar exklusiv territoriell behörighet. För vissa kategorier av mål är det inte möjligt att väcka talan vid den domstol som har allmän behörighet eller den domstol som har alternativ behörighet eller att genom ett val av domstol hänskjuta målet till en annan domstol för avgörande. Vid exklusiv behörighet är endast en av domstolarna på samma nivå behörig att pröva ett visst mål. Beroende på typ av mål är detta en specifik distriktsdomstol eller en specifik regional domstol.

En talan som rör äganderätt eller andra sakrätter i fast egendom, liksom innehav av fast egendom, får endast väckas vid den domstol i vars domkrets den fasta egendomen är belägen. Om tvisten rör ett servitut fastställs behörighet i enlighet med var den inregistrerade fastigheten är belägen. Ovannämnda behörighet omfattar personliga anspråk beträffande sakrätter och rättigheter som hävdas tillsammans med dessa anspråk gentemot samma svarande. En talan som rör arv, en reserverad aktie samt testamentariska gåvor, instruktioner eller andra testamentsförordnanden får endast väckas vid den domstol i vars domkrets testatorn senast hade sin vanliga vistelseort, och om testatorns vanliga vistelseort i Polen inte kan fastställas vid den domstol i vars domkrets kvarlätenskapen eller en del av kvarlätenskapen är belägen. En talan som rör medlemskap i ett kooperativ, ett partnerskap, ett företag eller en organisation får endast väckas i den domstol i vars domkrets sätet är beläget. En talan som rör ett äktenskapligt förhållande får endast väckas vid den domstol i vars domkrets makarna senast hade hemvist, om minst en av makarna fortfarande har hemvist eller sin vanliga vistelseort i den domkretsen. Om en sådan grund saknas är domstolen med exklusiv behörighet den domstol i vars domkrets svaranden har hemvist, och om även denna grund saknas – den domstol i vars domkrets käreanden har hemvist. En talan som rör förhållandet mellan föräldrar och barn och mellan en adoptivförälder och ett adoptivbarn får endast väckas vid den domstol i vars domkrets käreanden har hemvist, förutsatt att en talan inte kan väckas enligt de allmänna behörighetsbestämmelserna.

Om flera domstolars behörighet kan motiveras eller om talan väcks mot flera parter och flera domstolar är behöriga enligt lagstiftningen om allmän behörighet kan käreanden dessutom göra ett val mellan dessa domstolar. Samma sak gäller om den fasta egendom som ligger till grund för fastställandet av vilken domstol som har behörighet är belägen i flera domkretsar. Om den behöriga domstolen inte kan pröva målet eller är förhindrad att vidta andra åtgärder utser den domstolens överrätt en annan domstol vid en förhandling bakom stängda dörrar. Om det med stöd av bestämmelserna i civilprocesslagen inte går att fastställa territoriell behörighet grundat på de faktiska omständigheterna i det enskilda fallet ska Högsta domstolen (*Sąd Najwyższy*) vid en förhandling bakom stängda dörrar anvisa vid vilken domstol talan ska väckas. Parterna kan skriftligen avtala om att vid en domstol i första instans som inte har territoriell behörighet enligt lag väcka talan i en pågående tvist, eller i framtida tvister som kan uppstå på grund av ett visst rättsligt förhållande. Denna domstol har därefter exklusiv behörighet, om inte parterna har avtalat något annat eller om inte käreanden har ingett ett käromål i ett elektroniskt förfarande för betalningsföreläggande (*elektroniczne postępowanie upominawcze*, EPU). Genom en skriftlig överenskommelse kan parterna dessutom begränsa käreandens rätt att välja mellan flera olika behöriga domstolar när det gäller sådana tvister. Parterna får emellertid inte ändra en exklusiv behörighet.

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Den materiella behörigheten för allmänna domstolar (*sądy powszechne*) i Polen regleras av bestämmelserna i civilprocesslagen.

I tvistemål utgörs domstolarna i första instans av distriktsdomstolar och regionala domstolar och domstolarna i andra instans av regionala domstolar och appellationsdomstolar (*sądy apelacyjne*).

I princip prövar distriktsdomstolarna tvistemål i första instans, om inte behörigheten är reserverad för regionala domstolar. Regionala domstolars behörighet i första instans omfattar mål som rör

- immateriella rättigheter (och anspråk på egendom som framställs tillsammans med dessa rättigheter), med undantag för mål om fastställande eller bestridande av faderskap/föräldraskap, mål om ogiltigförklaring av ett erkännande av faderskap och upplösning av en adoption,
- skydd av upphovsrätten och närstående rättigheter, samt mål som rör uppfinningar, nyttighetsmodeller, industriella mönster och modeller, varumärken, geografiska beteckningar och kretsmönster i halvledarprodukter,
- anspråk enligt presslagen,
- materiella tillgångar där värdet på föremålet för tvisten överstiger 75 000 polska zloty (PLN) (med undantag för underhållsmål, mål om brott mot äganderätten, mål om bodelning mellan makar för att anpassa innehållet i ett fastighetsregister till den faktiska rättsliga situationen, och mål som prövas inom ramen för ett elektroniskt förfarande för betalningsföreläggande,
- utfärdandet av en dom i stället för ett beslut om att dela upp ett kooperativ,
- upphävande, ogiltigförklaring eller fastställande av avsaknad av beslut från styrande organ tillhörande juridiska personer eller organisatoriska enheter som inte är juridiska personer men som i lag har tillerkänts rättskapacitet,
- förhindrande och bekämpande av illojal konkurrens,

• ersättning för skada som orsakats av meddelandet av en olaglig lagakraftvunnen dom.

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

I tvistemål får i princip parterna och deras styrande organ eller legala ställföreträdare själva eller via ombud uppträda inför domstolen.

Enligt civilprocesslagen måste en part emellertid i vissa situationer företrädas av en advokat. I förfaranden vid Högsta domstolen måste parterna företrädas av en advokat (*adwokat*) eller ett juridiskt biträde (*radca prawny*). I mål som rör industriell äganderätt måste de även företrädas av ett patentombud.

Representationskravet gäller även för sådana processuella åtgärder i samband med ett förfarande vid Högsta domstolen som vidtas vid en domstol i lägre instans. Representationskravet gäller inte om förfarandet rör en ansökan om undantag från skyldigheten att betala domstolsavgifter, om utnämning av en advokat eller ett juridiskt biträde eller om parten, dess styrande organ, legala ställföreträdare eller juridiska ombud är en domare, åklagare, notarie, juridikprofessor eller postdoktor i juridik (*doktor habilitowany nauk prawnych*), samt om parten, dess styrande organ eller legala ställföreträdare är en advokat, ett juridiskt biträde eller åklagarenheten vid statskontoret (*Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa*).

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Stämningsansökan bör inges till den behöriga domstolen.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Stämningsansökningar ska avfattas på polska eller åtföljas av en bifogad översättning till polska. En talan bör väckas genom ingivande av en skriftlig ansökan om stämning. Ett undantag är en situation (som rör arbets- och sociallagstiftning) där en anställd eller en försäkrad person som inte företräds av en advokat eller ett juridiskt biträde vid en behörig domstol muntligen får väcka en talan, redogöra för innehållet i de rättsmedel som anförs och andra yrkanden. Detta ska föras till protokollet.

I ett elektroniskt förfarande för betalningsföreläggande får en ansökan även inges via ett dataöverföringssystem.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

En stämningsansökan behöver endast inges genom att fylla i officiella blanketter om detta föreskrivs i särskilda bestämmelser. Det finns två situationer där en ansökan måste inges genom att fylla i en officiell blankett, dels om kåranden är en tjänsteleverantör eller försäljare och framställer anspråk i enlighet med ett avtal som rör ett visst sakföremål (tillhandahållande av post- och telekommunikationstjänster, masstransport av personer och bagage, leverans av el, gas och eldningsolja, leverans av vatten och bortförsl av avloppsvatten, avfallshantering och leverans av värmeenergi), dels i summariska förfaranden (*postępowanie uproszczone*).

En talan bör väckas genom ingivande av en skriftlig ansökan om stämning. Ett undantag är arbets- och socialrättsliga förfaranden där en anställd eller en försäkrad person som inte företräds av en advokat eller ett juridiskt biträde muntligen får väcka talan vid den behöriga domstolen. Detta ska föras till protokollet.

En stämningsansökan ska

ange namnet på den domstol som ansökan inges till, parternas namn, deras legala ställföreträdare och juridiska ombud,

ange vilken typ av anspråk som framställs,

ange värdet på föremålet för tvisten eller överklagandet, om domstolens materiella behörighet, avgiftens storlek eller möjligheten att pröva rättsmedlet i sak beror på detta värde och det angivna beloppet inte utgör saken i målet,

ange föremålet för tvisten,

ange parternas, deras legala ställföreträdare och juridiska ombuds hemvist eller säte och adress,

ange kårandens PESEL-nummer (numret i det allmänna elektroniska folkbokföringssystemet) eller skatteregistreringsnummer (NIP-nummer) om kåranden är en fysisk person som är skyldig att ha ett sådant nummer eller har ett sådant nummer utan att vara skyldig att ha ett sådant, eller ange kårandens nationella domstolsregisternummer (KRS-nummer), och om kåranden saknar KRS-nummer – kårandens nummer i ett annat relevant register eller arkiv, eller, om kåranden inte är en fysisk person och inte är skyldig att vara inskriven i det relevanta registret eller arkivet men som är skyldig att ha ett NIP-nummer, inkludera kårandens NIP-nummer,

redogöra för innehållet i ansökan och den bevisning som åberopas för att styrka anspråket,

närmare ange vad som yrkas, och i mål som rör materiella tillgångar även ange värdet på föremålet för tvisten, om inte föremålet för tvisten är ett specificerat penningbelopp,

beskriva de faktiska omständigheter som ligger till grund för anspråket och vid behov motivera val av domstol,

ange huruvida parterna har försökt med medling eller någon annan utomrättslig tvistlösningsmetod, och om inga sådana försök har gjorts varför så inte har skett,

vara undertecknad av parten eller dennes legala ställföreträdare eller juridiska ombud,

inkludera en förteckning över bilagor.

Följande handlingar bör bifogas stämningsansökan:

En fullmakt eller en bestyrkt kopia av denna (om ansökan inges av ett juridiskt ombud).

Kopior av stämningsansökan och dess bilagor, vilka ska delas ut till parterna i målet, och om originalbilagorna inte har ingetts till domstolen, en kopia av var och en av dessa för domstolens ärendeakter (i ett elektroniskt förfarande för betalningsföreläggande ska elektroniska kopior av bilagor bifogas den stämningsansökan som inges via ett dataöverföringssystem).

En stämningsansökan kan dessutom innehålla framställningar om säkerhetsåtgärder, om att förklara en dom omedelbart verkställbar och om att pröva målet i kårandens utvaro, framställningar som rör förberedelserna inför förhandlingen (och särskilt framställningar om att de vittnen och sakkunniga som domstolen har utsett, och som kåranden har angett, ska kallas att inställa sig till förhandlingen, om att genomföra en okulärbesiktning, om att instruera svaranden att för förhandlingen tillhandahålla en handling som är i svarandens ägo och som är nödvändig för bevisupptagningen, eller föremålet för okulärbesiktningen, samt att för förhandlingen begära in bevisning som finns hos andra domstolar, kontor eller tredje parter.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

I princip är genomförandet av en rättsprocess förenat med kostnader. Domstolskostnaderna består av avgifter och ersättning av utgifter.

Skyldigheten att betala domstolsavgiften tillkommer den part som inges en stämningsansökan (inklusive ett käromål) till domstolen som är föremål för avgifter eller ger upphov till utgifter. Om en avgift inte betalas beordrar domstolen parten att betala avgiften inom en vecka, annars skickas stämningsansökan tillbaka (om ansökan har ingetts av en part som har hemvist eller sitt säte utomlands och saknar en företrädare i Polen är tidsfristen för att betala avgiften minst en månad). Om tidsfristen löper ut utan att avgiften har betalats skickar domstolen tillbaka stämningsansökan till parten. En stämningsansökan som har skickats tillbaka saknar den rättsverkan som en stämningsansökan som inges till en domstol har.

Om det i ett särskilt förfarande föreskrivs att en stämningsansökan endast får inges via ett dataöverföringssystem (EPU-förfarandet), inges stämningsansökan samtidigt som avgiften betalas.

Stämningsansökningar som inges av en advokat, ett juridiskt biträde eller ett patentombud (om dessa ansökningar är föremål för en avgift i form av ett fast eller proportionellt belopp som beräknas grundat på det värde på föremålet för tvisten som parten angett) och för vilka erforderliga avgifter inte har betalats

skickas tillbaka av domstolen utan att parten anmodas att betala avgiften (artikel 1302 i civilprocesslagen). Parten kan betala avgiften inom en vecka. Om hela avgiften betalas har stämningens ansökan rättsverkan från den dag den ursprungligen gavs in. Stämningens ansökan har dock inte denna rättsverkan om den på nytt skickas tillbaka av samma skäl som ovan.

Frågor i samband med arvoden som ska betalas till advokater eller juridiska biträden (som t.ex. vilka betalningsfrister som gäller) bör regleras i ett avtal mellan klienten och det juridiska ombudet.

11 Kan jag få rättshjälp?

Både fysiska och juridiska personer kan ansöka om rättshjälp – målet handläggs av ett juridiskt ombud som domstolen anvisar (*pełnomocnik z urzędu*).

Fysiska personer får begära ett möte med en advokat eller ett juridiskt biträde om de inger en förklaring om att de inte kommer att ha råd att betala en advokats eller ett juridiskt biträdes arvode utan att detta skulle ge upphov till ekonomiska problem för dem eller deras familjer.

Juridiska personer (eller andra organisatoriska enheter som enligt lag är berättigade att vara part i ett domstolsförfarande) får begära ett möte med en advokat eller ett juridiskt biträde om de visar att de saknar tillräckliga medel för att betala en advokats eller ett juridiskt biträdes arvode.

Domstolen beviljar begäran om den anser att det är nödvändighet att en advokat eller ett juridiskt biträde deltar i målet.

Frågan om undantag från skyldigheten att betala avgifter och anvisandet av ett juridiskt ombud som domstolen har utsett i gränsöverskridande tvister regleras av lagen av den 17 december 2004 om rätten till rättshjälp i civilrättsliga förfaranden i Europeiska unionens medlemsstater och rätten till rättshjälp för att lösa en tvist i godo innan ett domstolsförfarande inleds.

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

En talan anses ha väckts när stämningens ansökan har inkommit till domstolen. I civilprocesslagen föreskrivs inte att domstolen ska ge någon sorts bekräftelse på att talan har väckts vid domstolen på ett riktigt sätt.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Information om de åtgärder som planeras eller har vidtagits i målet kan erhållas från relevant domstols kundtjänst (*Biuro Obsługi Interesanta, BOI*). Du kan få information om vilka dagar kommande förhandlingar ska hållas genom att ringa det kundtjänstnummer som anges på domstolens webbplats och uppge målnumret.

Senaste uppdatering: 27/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Hur man går till väga? - Portugal

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Det är olika från fall till fall.

Eftersom det inte är möjligt att förutsäga alla problem som kan uppstå är det en god idé att vända sig till en jurist för rådgivning.

Om du inte har ekonomiska resurser för att göra det kan du ansöka om rättshjälp (se faktabladet om rättshjälp).

Alternativ tvistlösning kan vara lämpligt beroende på vad ärendet gäller (se faktabladet om alternativa system för tvistlösning).

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Tidsfristerna för att väcka talan i tvistemål varierar beroende på situationen i fråga.

Du kan vända dig till en jurist för rådgivning även i detta fall.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Utän att det påverkar bestämmelserna i EU-lagstiftningen och i andra internationella instrument har portugisiska domstolar internationell behörighet i följande fall:

- När talan kan väckas i en portugisisk domstol enligt den portugisiska lagstiftningens regler för territoriell behörighet.
- När föremålet för talan, eller andra relaterade fakta, har inträffat på portugisiskt territorium.
- När den rättighet som åberopas i talan endast kan upprätthållas på portugisiskt territorium eller om käranden har väsentliga svårigheter att väcka talan utomlands på grund av att det finns en viktig personlig eller materiell koppling mellan föremålet för talan och det portugisiska rättssystemet.

De portugisiska domstolarna har exklusiv behörighet i följande fall:

- Rättigheter till fast egendom och uthyrning av egendom på portugisiskt territorium. När det gäller uthyrning av egendom för kortvarigt privat bruk under högst sex på varandra följande månader är även domstolarna i den medlemsstat där den svarande är bosatt behöriga, förutsatt att hyresgästen är en fysisk person och hyresvärden och hyresgästen är bosatta i samma medlemsstat.
- När det gäller giltighet av bildande eller upplösning av företag eller andra juridiska personer som har sitt säte i Portugal och beslut som fattas av företagets organ. Portugisiska domstolar tillämpar bestämmelserna i internationell privaträtt för att fastställa var ett företag har sitt säte.
- Giltighet av uppgifter som förs in i offentliga register i Portugal.
- Tvångsförsäljning av fastigheter på portugisiskt territorium.
- Insolvens eller omorganisering för personer som är bosatta i Portugal eller juridiska personer eller företag som har sitt säte på portugisiskt territorium.

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Plats för egendom

Talan om sakrätt eller personlig rätt att utnyttja egendom, delning av gemensamt ägd egendom, avhysning, företrädesrätt och tvångsförsäljning samt ökning, utbyte, minskning eller dödning av inteckningar ska väckas i domstolen i den domkrets där den berörda egendomen är belägen.

Tvister om ökning, utbyte, minskning eller dödning av inteckningar i fartyg och luftfartyg handläggs dock av domstolen på den ort där de är registrerade. Om inteckningen omfattar lös egendom registrerad i skilda domkretsar, får käranden välja en av dessa.

Tvister som rör en samling lös egendom tillhörande en och samma person och avsedd för ett och samma ändamål, eller lös och fast egendom, eller fast egendom belägen i olika domsagor, ska handläggas av domstolen på den ort där fast egendom till högst värde enligt fastighetsregistret befinner sig. Om talan rör byggnader belägna i fler än en domkrets kan talan väckas i vilken som helst av dessa domkretsar.

Behörighet för uppfyllande av en skyldighet

Om talan rör uppfyllande av en skyldighet, ersättning för underlåtenhet att uppfylla en skyldighet, bristande uppfyllande eller hävning av ett avtal på grund av att skyldigheter inte har uppfyllts ska den väckas vid domstolen på den ort där den svarande har sin hemvist. Käranden kan välja domstolen i den domkrets

där skyldigheten skulle uppfyllas om svaranden är en juridisk person eller om kâranden har sin hemvist i Lissabons eller Portos storstadsområden och svaranden är bosatt inom samma storstadsområde.

Om talan gâller skadestândsansvar som baseras pà en skadestândsgrundande händelse eller risk är domstolen pà den plats dâr händelsen inträffade behörig.

Äktenskapsskillnad och hemskillnad

I mål rörande äktenskapsskillnad, hemskillnad och bodelning är domstolen pà den ort dâr kâranden har sin hemvist eller uppehåller sig behörig.

Talan rörande betalning av avgifter

Om talan rör betalning av domstolsavgifter eller arvoden till juridiska eller tekniska företrädare och återvinning av belopp som betalats i förskott till klienten, är det domstolen pà den plats tjänsten tillhandahölls som är behörig och målen måste slås ihop.

Om talan har väckts vid appellationsdomstolen eller högsta domstolen ska talan om avgifter dock väckas vid distriktsdomstolen pà den ort dâr gâldenären är bosatt.

Reglering och fördelning av allmän skada

Domstolen i den domkrets dâr den hamn dit lasten levererades eller skulle levereras från ett fartyg som har lidit allvarlig skada är behörig att reglera och fördela kostnaderna för dessa förluster.

Förluster och skador till följd av kollisioner mellan fartyg

Mål om skadestånd till följd av sammanstötning mellan två fartyg handläggs av domstolen pà olycksplatsen, pà den ort dâr ägaren till det skepp som seglade pà det andra skeppet har sin hemvist, pà den ort dâr detta skepp är registrerat eller påträffades eller pà orten för den första hamn som det påseglade skeppet anlöpte.

Kostnader för undsättning eller assistans till fartyg

Talan rörande kostnader för undsättning eller räddningsaktioner av fartyg kan väckas vid domstolen pà den ort dâr händelsen inträffade, dâr ägaren till de föremål som räddats är bosatt och dâr det bärgade skeppet är registrerat eller befinner sig

Talan rörande fartyg som förvärvats utan kostnad eller rörande fartyg som ska förklarats fria från prioriterade fordringar måste väckas i domstolen pà den ort dâr fartyget låg ankrat vid tidpunkten för förvärvet.

Förebyggande förfaranden och säkerhetsåtgärder

Nâr det gâller förebyggande förfaranden och säkerhetsåtgärder innan talan väcks är det viktigt att tänka pà följande:

- Ansökan om kvarstad och beslag ska antingen inges till den domstol dâr talan ska väckas eller till domstolen i den domkrets dâr tillgångarna är belägna. Om tillgångarna är belägna i flera domkretsar får talan väckas i vilken som helst av dessa.
- Beträffande förbud mot nybyggnation är domstolen pà den ort dâr byggnadsarbetet äger rum behörig.
- Nâr det gâller övriga säkerhetsåtgärder är den domstol dâr talan ska väckas behörig.
- De åtgärder som vidtas innan talan väcks i bevisupptagningssyfte handläggs av domstolen pà den ort dâr de ska vidtas.

Akten för ovannämnda åtgärderna bifogas ärendeakten för huvudtalan, så att den vid behov kan översändas till den domstol dâr talan väcks.

Ansökan om delgivning ska inges till domstolen pà den ort dâr den person som ska delges är bosatt.

Allmänna regler

Den allmänna regeln för territoriell behörighet i den portugisiska civilprocessrätten är att alla mål ska behandlas av domstolen pà den ort dâr svaranden har sin hemvist om inget annat uttryckligen anges i lagen.

Om svaranden inte har någon fast hemvist eller är frånvarande väcks talan dock vid domstolen pà den ort dâr kâranden har sin hemvist. Ansökningar om förmyndarskap, vare sig tillfällig eller permanent, för en frånvarande svarandes tillgångar måste dock lämnas in till domstolen pà den ort dâr svaranden sist hade sin hemvist i Portugal.

Om svaranden har sin hemvist eller är bosatt i ett annat land behandlas målet i domstolen pà den orten. Om detta inte är i Portugal behandlas målet av domstolen pà den ort dâr kâranden har sin hemvist och om det inte är i Portugal är det den behöriga domstolen i Lissabon som tar upp målet.

Allmänna regler för juridiska personer och företag

Om det är staten som är svarande ersätts domstolen vid svarandens hemvist av domstolen vid kârandens hemvist.

Om den svarande är en annan juridisk person eller ett annat företag behandlas målet av domstolen pà den ort dâr den juridiska personen eller företaget har sitt säte eller huvudkontor för den berörda filialen, agenturen, det berörda dotterbolaget eller delegationen beroende pà om talan väcks mot moderbolaget eller något av dessa kontor. Talan mot utländska juridiska personer och företag som har en filial, en agentur, ett dotterbolag eller en delegation i Portugal kan dock väckas vid den domstol dâr det berörda kontoret är beläget, även om talan riktas mot företagets moderbolag.

Flera svarande och överlappande ansökningar

Om det finns fler än en svarande i ett mål måste samtliga svarande höras i domstolen pà den ort dâr de flesta av de svarande har sin hemvist. Om samma antal svarande har sin hemvist pà olika platser får kâranden välja en av de berörda domstolarna.

Om kâranden inger flera stämningar som ska prövas av domstolar med olika territoriell behörighet får kâranden välja vid vilken domstol talan ska prövas, förutom om behörigheten att pröva talan har någon koppling som gör att domstolen pà eget initiativ avgör att den inte är behörig. I sådana fall måste talan tas upp i en annan domstol.

Om kâranden inger flera stämningar som är ömsesidigt beroende av eller underordnade varandra måste talan dock väckas vid den domstol som är behörig för huvudansökan.

Allmänna behörighetsregler för verkställighet

Förutom i specialfall som omfattas av andra bestämmelser är domstolen pà den ort dâr gâldenären är bosatt behörig. Om gâldenären är en juridisk person eller om borgenären har sin hemvist inom Lissabons eller Portos storstadsområden och gâldenären har sin hemvist inom samma storstadsområde kan borgenären dock välja domstolen pà den ort dâr skyldigheten ska uppfyllas.

Om verkställigheten rör tillhandahållande av ett föremål eller individer av en skuld med en faktisk säkerhet är det respektive domstolar i de domkretsar dâr föremålet eller säkerheterna finns som är behöriga.

Om talan om verkställighet ska väckas pà den ort dâr gâldenären har sin hemvist och gâldenären inte har någon hemvist i Portugal men har tillgångar dâr, är domstolen pà den ort dâr tillgångarna är belägna behörig.

I fall med överlappande verkställighet som ska prövas av domstolar med olika territoriell behörighet är domstolen pà den ort dâr gâldenären är bosatt behörig.

Verkställighet pà grundval av dom

Nâr det gâller verkställighet genom en dom från portugisiska domstolar inges ansökan om verkställighet under förhandlingarna i målet. Verkställigheten antecknas i domstolens register och behandlas separat om målet inte har överklagats, dâr det hänskjuts.

Om en särskild avdelning för verkställighet är behörig enligt lagen om organisationen av rättssystemet måste en kopia av domen, ansökan om verkställighet och styrkande handlingar utan dröjsmål översändas till den avdelningen.

Om beslutet har avgetts av en skiljenämnd i ett skiljedomsförfarande som har genomförts i Portugal är det distriktsdomstolen på den ort där skiljedomsförfarandet hölls som är behörig för verkställigheten.

Verkställighet av högre domstolars domar

Om talan har väckts vid appellationsdomstolen eller högsta domstolen är domstolen på den ort där gäldenären har sin hemvist behörig.

Verkställighet på grundval av en utländsk dom

När det gäller verkställighet av utländska domar är domstolen på den ort där gäldenären har sin hemvist behörig.

Domstolars behörighet i underordnade frågor

Den domstol som är behörig för talan är också behörig för händelser som inträffar och frågor som svaranden tar upp i sitt försvar under förfarandets gång.

Behörighet för genkärsmål

Den domstol där käranden väcker talan har också behörighet för genkärsmål, under förutsättning att den har territoriell, materiell och hierarkisk behörighet. Om annat fall avslås genkärsmålet i den instansen.

Privata överenskommelser om behörighet

Parterna får enas om vilken domstol som ska vara behörig att avgöra en given tvist, eller tvister som eventuellt kan uppkomma till följd av en rättslig förbindelse, under förutsättning att förbindelsen har anknytning till mer än en rättsordning. Överenskommelsen kan innefatta tilldelande av exklusiv behörighet till portugisiska domstolar eller alternativ behörighet. Vid oklarheter förutsätts behörigheten vara exklusiv.

Valet av behörig domstol är endast giltigt om följande villkor är uppfyllda:

- a) Tvisten rör rättigheter som parterna fritt får disponera över.
- b) Avtalet är godkänt enligt den utsedda domstolens bestämmelser.
- c) Valet motiveras av ett seriöst intresse hos båda parterna eller en av parterna, om det inte medför allvariga olägenheter för den andra parten.
- d) Ärendet rör inte frågor som omfattas av de portugisiska domstolarnas exklusiva behörighet.
- e) Valet är resultatet av ett skriftligt avtal, med ett uttryckligt omnämnande av behörig domstol.

Som skriftligt avtal betraktas alla handlingar som har undertecknats av parterna eller resulterar från en korrespondens, telex, telegram eller andra former av kommunikation som det finns skriftligt bevis på, oavsett om detta dokument innehåller själva avtalet eller endast en hänvisning till ett dokument innehållande avtalet.

Skydd av barn och ungdomar som löper risk

När det gäller behörighet för ärenden som rör minderåriga är det skyddskommisionen eller domstolen på den ort där den minderåriga har sin hemvist vid den tidpunkt då meddelandet om den aktuella situationen mottas eller talan väcks som är behörig att vidta åtgärder för att skydda barnet och dess rättigheter. Om den minderårigas bosättningsort inte är känd eller inte går att fastställa är det skyddskommisionen eller domstolen på den ort där den minderåriga befinner sig som är behörig.

Utan hinder av det ovanstående kommer skyddskommisionen eller domstolen på den ort där den minderåriga befinner sig att vidta de åtgärder som anses vara nödvändiga för att omedelbart skydda personen i fråga.

Om den minderåriga efter det att åtgärderna vidtagits flyttar till en ny ort och stannar kvar där i mer än tre månader hänskjuts ärendet till skyddskommisionen eller domstolen på den ort där den minderåriga har sin nya hemvist.

Förutom det som sägs ovan är ändringar i sakförhållandena efter det att förfarandet inletts ovidkommande.

Utan hinder av reglerna för territoriell behörighet är det möjligt att väcka en enda talan trots att flera minderåriga omfattas av risken i fråga. Om separata förhandlingar har inletts kan de kopplas till den ursprungliga talan om familjeförhållandena eller den specifika risken så kräver.

Om successiva skyddsåtgärder, förmyndarskap eller civilrättsliga förebyggande åtgärder för att skydda ungdomar har inletts angående samma minderåriga måste uppgifterna om dessa bifogas ärendeakten så att den domare som prövar den ursprungliga talan kan bedöma dessa uppgifter.

Åtgärder rörande förmyndarskap

Det är domstolen på den ort där den minderåriga hade sin hemvist vid den tidpunkt då förhandlingarna inleddes som är behörig att pröva sakfrågan och besluta om åtgärder rörande förmyndarskap. Om den minderårigas vistelseort är okänd är domstolen på den ort där vårdnadshavaren har sin hemvist behörig. Om vårdnadshavarna är bosatta på olika platser är domstolen på den ort där den förälder som har beviljats vårdnaden har sin hemvist behörig. Om föräldrarna har gemensam vårdnad är domstolen på den ort där den minderåriga är bosatt behörig. I andra fall är domstolen på den ort där vårdnaden tillerkänts behörig. Om detta inte är fastställt är domstolen på den ort där barnet befinner sig behörig.

Förändringar som inträffar efter det att förhandlingarna har inletts är ovidkommande.

Domstolen på den ort där vårdnaden tillerkänts och på den ort där den minderåriga befinner sig är ansvariga för att vidta brådskande åtgärder.

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se faktabladet om rättssystem och behörighet.

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

I mål där det inte är obligatoriskt med juridiskt ombud kan parterna företräda sig själva eller låta sig företrädas av jurister eller advokater (*solicitadores*).

Juridiskt ombud är obligatoriskt i följande fall:

- a) I ärenden där domstolens behörighet grundas på vissa villkor och där ordinarie överklagande är tillåtet.
- b) I ärenden där det alltid är möjligt att överklaga, oavsett belopp.
- c) Vid överklaganden och mål som hänskjuts till högre instans.

Även när det är obligatoriskt att låta sig företrädas av ett juridiskt ombud, en jurist eller advokat kan parterna själva göra framställningar i frågor som inte är juridiska.

I mål där det inte är obligatoriskt att utse en advokat och parterna inte har utsett ett juridiskt ombud är det domaren som förhör vittnena. Målet anpassas till de rådande omständigheterna.

Parterna är skyldiga att låta sig företrädas av en advokat eller jurist i verkställighetsförfaranden som rör värden som är högre än gränsen för domstolar i första instans. I ärenden som rör värden som är högre än gränsen för appellationsdomstolen eller i ärenden som motsvarar eller är lägre än appellationsdomstolens gräns men högre än gränsen för domstolar i första instans måste parterna låta sig företrädas av advokat när det rör fastställelseförklaringar.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

I mål där det inte krävs juridiskt ombud och parten inte har någon företrädare kan de handlingar som nämns ovan lämnas in till domstolen på något av följande sätt:

- a) Till domstolens kansli. Handlingen diarieförs den dag den inlämnas.
- b) Per rekommenderat brev. Handlingen diarieförs enligt poststämpelns datum.
- c) Per fax eller e-post. Handlingen diarieförs den dag den skickades.

Se även faktabladet om automatiserad behandling.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Portugisiska används i alla domstolshandlingar.

Om en utländsk medborgare som inte talar portugisiska vittnar i portugisiska domstolar utses vid behov en edsvuren tolk för att underlätta kommunikationen. När det gäller handlingar som är skrivna på andra språk än portugisiska beordrar domstolen på eget initiativ eller på begäran av någon av parterna att en översättning ska bifogas handlingen.

Förfaranden inför fredsdomaren kan vara muntliga. I så fall nedtecknas förfarandet av tjänstemannen.

Skriftliga handlingar från parterna lämnas in till domstolen i elektroniskt format genom datorsystemet *Citius* via e-postadressen <http://citius.tribunaisnet.mj.pt/> enligt de förfaranden och instruktioner som anges där, och diarieförs från och den dag de skickades.

Parter som lämnar in handlingar på detta sätt måste enligt processrätten lämna sitt yrkande och eventuella styrkande handlingar i elektroniskt format.

Originalhandlingarna måste inte lämnas in om domstolen inte beslutar annat.

När det gäller mål där parten inte måste ha ett juridiskt ombud och inte har någon företrädare, se svaret på föregående fråga.

När det gäller förfaranden för betalningsföreläggande, se relevant faktablad.

Se även faktabladet om automatiserad behandling.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

Särskilda blanketter finns för stämningsansökan, verkställighetsförklaringar och väckande av talan hos fredsdomaren när käranden i det sistnämnda fallet inte vill presentera saken muntligt.

Se faktabladerna om betalningsförelägganden, verkställighet av dom och alternativa system för tvistlösning.

Talan väcks vid domstolen via en inledande ansökan. Käranden måste göra följande:

Ange den domstol och avdelning där talan väcks, parternas namn, adress eller säte och om möjligt person- och skatteregistreringsnummer, yrke och arbetsplats.

Ange det juridiska ombudets tjänsteadress.

Ange typ av talan.

Ange den sakfråga som ligger till grund för talan och rättslig grund för talan.

Formulera stämningsansökan.

Ange kravbelopp.

Utse det exekutionsbiträde som ska ansvara för delgivning eller det juridiska ombud som kommer att ombesörja den saken.

I slutet av stämningsansökan måste käranden lämna en förteckning över eventuella vittnen och annan bevisning.

Bevis för att domstolsavgiften har betalats eller för att rätt till rättshjälp föreligger måste bifogas stämningsansökan.

Domstolskansliet kommer att avvisa stämningsansökan med skriftligt angivande av skälen om någon av följande omständigheter föreligger:

Om adress saknas eller om ansökan riktas till en annan domstol eller en annan avdelning inom samma domstol eller myndighet.

Om ansökan saknar uppgifter om parterna (namn, adress eller säte och om möjligt person- och skatteregistreringsnummer, arbetsplats och yrke).

Om ansökan saknar tjänsteadress för det juridiska ombudet.

Om ansökan saknar uppgifter om typ av talan.

Om ansökan saknar uppgifter om kravbeloppet.

Om ansökan saknar bevis för att domstolsavgiften har betalats eller att rätt till rättshjälp föreligger, förutom vid brådskande delgivning enligt lag.

Om ansökan inte är undertecknad.

Om ansökan inte är avfattad på portugisiska.

Om fel blankett använts.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

Tvistekostnader omfattar domstolsavgifter och parternas utgifter.

Domstolsavgifter

Domstolsavgifter utgörs av de belopp som varje part ska betala i målet. De beräknas efter värde och komplexitet enligt [förordningen om tvistekostnader](#).

Domstolsavgifter betalas bara av den part som väcker talan, antingen i egenskap av kärende eller svarande, gäldenär eller borgenär, rättssökande eller dennes motpart eller klagande och dennes motpart enligt förordningen om tvistekostnader.

Domstolsavgifterna måste betalas innan handlingarna lämnas in (ursprunglig framställan eller stämningsansökan, genkäromål osv.) om inte parten eller typen av talan är undantagen avgifter eller parten har beviljats undantag från förskottsbetalning.

När det gäller genkäromål och huvudförhandling måste extra domstolsavgifter endast betalas om genkäromålet måste prövas separat från kärandens ursprungliga talan.

Ett genkäromål anses separat när motparten till egen fördel försöker uppnå samma rättsliga effekt som käranden eller endast vill få ersättning.

Om flera parter lämnar in ett gemensamt käromål måste den part som anges som första part i den ursprungliga framställan, genkäromålet eller stämningsansökan betala hela domstolsavgiften, utan att det påverkar rätten till prövning mot de gemensamma parterna.

Om flera parter lämnar in fler än ett gemensamt käromål är varje part ansvarig för sina respektive domstolsavgifter. Beloppen anges i förordningen om tvistekostnader.

När det gäller talan som väcks av kommersiella bolag som under föregående år har väckt talan eller inlett förfaranden eller verkställighet i domstol fler än 200 gånger fastställs domstolsavgiften enligt förordningen om tvistekostnader.

När det gäller betalning av domstolsavgifter anses följande åtgärder och säkerhetsåtgärder vara särskilt komplexa:

a) Omständliga yrkanden eller krav.

b) Ytterst specialiserade rättsliga eller tekniska frågor eller frågor som kräver en kombinerad analys av rättsliga frågor från mycket olika perspektiv.

c) Ett stort antal vittnen, analys av komplex bevisning eller flera långvariga steg i förfarandet.

Generellt sett ska betalningen av den första eller enda domstolsavgiften göras innan handlingarna lämnas in.

a) Om betalningen görs elektroniskt måste den styrkas på det sätt som föreskrivs i lag.

b) Om betalningen görs i pappersform måste sökanden bifoga bevis för betalningen.

Den andra delbetalningen av domstolsavgiften måste göras inom tio dagar från meddelandet om den slutliga förhandlingen och sökanden måste bifoga bevis för betalningen inom samma period.

Processkostnader

Alla kostnader som uppkommer på grund förhandlingarna utgör processkostnader, vare sig de begärs av parterna eller beslutas av den domare som har ansvar för rättegången.

Med undantag för bestämmelserna i förordningarna om tillgång till rättvisa betalar varje part de kostnader som de orsakat och som uppkommer under förhandlingarna.

Kostnaderna betalas av den part som har väckt talan, eller om åtgärderna har inletts på eget initiativ, den part som har dragit fördel av detta.

Partskostnader

Kostnaderna utgörs av det belopp som varje part har lagt på målet och som de har rätt till ersättning för på de grunder som domstolen har funnit mot den andra parten. Kostnaderna fastställs i domstolens dom.

Betalningen av de kostnader som har fastställts av domstolen omfattar de domstolsavgifter som den vinnande parten har betalat, på en rörlig skala, de utgifter som parten faktiskt har haft, ersättning som betalats till exekutionsbiträdet och de utgifter som denne har haft, ersättning till det juridiska biträdet och utgifter som uppstått enligt en detaljerad motivering enligt förordningen.

Om käranden har möjlighet att utnyttja alternativ tvistlösning men väljer rättsliga förfaranden måste han eller hon bära sina egna kostnader oavsett resultatet av förhandlingarna, om inte den andra parten har gjort det omöjligt att utnyttja alternativ tvistlösning.

Enligt lagen behöver kostnader inte betalas i vissa mål, och inte heller för vissa parter.

Domstolsavgifterna motsvarar det belopp som uppstår till följd av att parterna har valt att gå till domstol, och därför kan alla personer som anses omfattas av tvisten (kärande, svarande, gäldenärer, borgenärer, rättsökande och deras motparter eller klagande och deras motparter) i allmänhet vara skyldiga att betala domstolsavgifter, eftersom avgifterna utgör betalning för tillhandahållande av en tjänst, vare sig målet vanns eller inte. De vinnande parterna har rätt att få ersättning för de domstolsavgifter som de har betalat inom ramen för partskostnaderna.

Arvoden

Arvoden till yrkesmän fastställs av domstolen, som i detta sammanhang måste ta hänsyn till vikten av de tillhandahållna tjänsterna, sakfrågans svårigheter och om ärendet är brådskande, hur komplicerat ärendet är, uppnådda resultat, tidsåtgång, yrkesmannens ansvar och andra skyldigheter.

11 Kan jag få rättshjälp?

Ja, om du uppfyller kraven för att beviljas rättshjälp (se faktabladet om rättshjälp).

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Se svaren på frågorna 7 och 8.

När käromålet har mottagits kontrolleras de formella kraven av en domstolskanslist, som sedan godkänner den om kraven är uppfyllda. I senare skeden av förfarandet gör domaren en mer detaljerad och grundlig kontroll.

Parterna meddelas alltid sådana beslut.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Domstolarna är inte skyldiga enligt lag att lämna sådan information. Genom Citius, justitieministeriets initiativ för digitalisering av domstolsförfaranden, har juridiska ombud nu möjlighet att konsultera mål från sina kontor.

Nu när handlingar lämnas in elektroniskt och förs in direkt i domstolarnas it-system och domarna använder samma it-system i sitt arbete kan advokater, domare och domstolskanslier använda dessa system och Citius-portalen för att konsultera ärendeakter och handlingar.

Länkar

[Apoio Judiciário – Protecção Jurídica](#)

[Bases Jurídico-Documentais](#)

[Câmara dos Solicitadores](#)

[Diário da República \(den officiella tidningen\)](#)

[Direcção-Geral da Administração da Justiça](#)

[Direcção-Geral da Política de Justiça](#)

[Ministério da Justiça \(Justitieministeriet\)](#)

[Ordem dos Advogados](#)

[Portal Citius](#)

Senaste uppdatering: 31/03/2017

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Hur man går till väga? - Rumänien

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Varje person som har ett anspråk gentemot en annan person måste inge en stämningsansökan till den domstol som är behörig i det aktuella ärendet.

Ärendet får endast hänskjutas till domstolen efter att ett förhandsförfarande har slutförts, om detta uttryckligen föreskrivs i lag. Bevis på att förhandsförfarandet har slutförts ska bifogas ansökan.

En part i en tvist kan även använda sig av alternativa tvistlösningsmetoder.

Det frivilligt att använda sig av medling innan man vänder sig till domstol. Under ett rättsligt förfarande är de rättsliga myndigheterna skyldiga att underrätta parterna om att medling är ett alternativ och om fördelarna med medling.

Medling får användas i tvister som rör försäkringar, konsumentskydd, familjerätt, mål som rör yrkesansvar, arbetsrättsliga tvister och civilrättsliga tvister där värdet understiger 50 000 rumänska leu, med undantag av tvister i vilka det har meddelats ett verkställbart domstolsavgörande i syfte att inleda ett insolvensförfarande.

Parterna i en tvist kan även använda sig av ett skiljeförfarande, som är en privat alternativ tvistlösningsmetod. Personer med full rättshandlingsförmåga kan komma överens om att lösa tvister med hjälp av ett skiljeförfarande, med undantag av tvister som rör civilstånd, personers rättskapacitet, arvsförfaranden, familjerelationer och rättigheter som inte kan avgöras av parterna.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Rätten att väcka talan i en ekonomisk tvist omfattas av en preskriptionstid, om inte annat föreskrivs i lag. Vissa andra mål som anges i lag omfattas också av extinkтив preskription, oavsett saken i målet (artikel 2501 i civillagen).

Den allmänna preskriptionstiden är tre år, i enlighet med bestämmelserna i artikel 2517 i civillagen.

I civillagen föreskrivs särskilda preskriptionstider som innebär att vissa ärenden preskriberas, t.ex.

en preskriptionstid på tio år för sakrätter som i lag inte har förklarats oåterkalleliga eller som inte omfattas av någon annan preskriptionstid, kompensation för de immateriella/materiella skador som en person lidit till följd av tortyr eller barbariska handlingar eller, i förekommande fall, genom våld eller sexuella övergrepp mot minderåriga eller personer som inte kan försvara sig själva eller uttrycka sin vilja, kompensation för skador på miljön, en preskriptionstid på två år för rätten att väcka talan grundat på ett (åter)försäkringsförhållande, rätten att väcka talan beträffande betalning av avgifter till förmedlare för tjänster som tillhandahållits enligt ett förmedlingsavtal,

en preskriptionstid på ett år för rätten att väcka en talan beträffande återbetalning av pengar som betalats för biljetter till ett uppträdande som aldrig ägde rum, personer som bedriver catering- eller hotellverksamhet för de tjänster dessa tillhandahåller, professorer, lärare, dirigenter och artister för dagliga eller månatliga lektioner, doktore, barnmorskor, sjuksköterskor och farmaceuter för besök, behandlingar eller mediciner, detaljhandlare för betalning av varor eller tjänster, hantverkare för betalning av deras tjänster, advokater, mot klienter, för betalning av arvoden och utgifter, notarius publicus och exekutionstjänstemän för betalning av de belopp de har rätt till för sin verksamhet, ingenjörer, arkitekter, lantmätare, revisorer och andra egenföretagare för betalning av de belopp som de är berättigade till samt rätten att väcka talan mot en transportör grundat på ett avtal om godstransport på land, i luften eller till sjöss.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Bestämmelserna om internationell behörighet i tvister med gränsöverskridande konsekvenser anges i bok VII, *International Civil Proceedings*, i civilprocesslagen. Dessa bestämmelser gäller emellertid förfaranden med gränsöverskridande konsekvenser enligt privaträtten, om inte annat föreskrivs i de internationella konventioner Rumänien är part i, EU-rätten eller särskild lagstiftning.

När det gäller internationell behörighet innehåller civilprocesslagen bland annat bestämmelser om behörighet grundat på svarandens hemvist eller säte, frivilliga avtal om domstols behörighet till förmån för rumänska domstolar, avtal om val av domstol, undantag från skiljeförfarande, reservforum (s.k. *forum necessitatis*), intern behörighet, litispensens och en anknytande talan på internationell nivå, exklusiv personlig behörighet, exklusiv behörighet i ekonomiska tvister eller rumänska domstolars rätt att med förtur utöva sin behörighet (artikel 1065 och följande artiklar i civilprocesslagen).

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Territoriell behörighet fastställs i enlighet med allmänna kriterier (svarandens hemvist/säte), alternativa kriterier (föräldraskap, underhåll, transportavtal, försäkringsavtal, växel/check/skuldebrev/värdepapper, konsumenter, civilrättsligt ansvar enligt skadeståndslagstiftningen) eller exklusiva kriterier (egendomar, arv, företag, talan mot konsumenter) i artikel 107 och följande artiklar i den nya civilprocesslagen.

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

En domstols behörighet grundat på saken i målet fastställs i artikel 94 och följande artiklar i den nya civilprocesslagen och beror på ärendets natur eller vilket belopp det rör sig om.

Som domstol i första instans prövar distriktsdomstolarna framställningar som enligt *civillagstiftningen faller inom vårdnads- och familjedomstolens behörighet*, framställningar som rör registrering i folkbokföringsregistret, framställningar som rör förvaltning av byggnader med flera våningar, lägenheter eller utrymmen som är olika personers exklusiva egendom, samt framställningar som rör de rättsliga förhållandena mellan fastighetsägarföreningar och andra fysiska eller juridiska personer, framställningar om vräkning, framställningar som rör gemensamma vallar och diken, avståndet mellan byggnader och odlingar, rätten till fri passage, samt eventuella servitut eller andra lagstadgade begränsningar av äganderätten, framställningar som rör ändringar av gränser eller markering av gränser, framställningar om skydd av tillgångar, framställningar som rör positiva eller negativa skyldigheter som inte kan mätas i pengar, framställningar om ägodelning, oavsett värde, andra framställningar som kan uttryckas i penningbelopp, upp till och med 200 000 rumänska leu, oavsett parternas kapacitet. Som domstol i första instans prövar tribunalerna framställningar som inte enligt lag faller inom andra instansers behörighet eller andra framställningar som enligt lag faller inom deras behörighet.

Som domstol i första instans prövar appellationsdomstolarna framställningar i förvaltnings och skattemål eller andra framställningar som enligt lag faller inom deras behörighet.

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Parter får väcka talan personligen eller via ett ombud, och en sådan representation kan omfattas av regler som fastställts i lag, i ett avtal eller av domstolarna. Fysiska personer som inte har rättshandlingsförmåga företräds av ett juridiskt ombud. Parterna kan enligt lag låta sig företrädas av ett ombud som de själva väljer om de inte enligt lag personligen måste närvara i domstolen.

I mål i första instans och mål som rör ett överklagande kan fysiska personer företrädas av en advokat eller något annat ombud. Om en annan person än en advokat företräder parten kan ombudet endast göra framställningar om processuella undantag och saken i målet via en advokat, både i utredningsfasen och under sakframställningen. Vid utarbetandet av sin stämningsansökan och vid angivandet av vilka grunder de anför till stöd för ett överklagande, samt vid ingivandet och argumenteringen till stöd för överklagandet, får fysiska personer endast bistås och företrädas av en advokat. I annat fall riskerar ansökan eller överklagandet att ogiltigförklaras.

Juridiska personer får enligt avtal endast företrädas i domstol av en juridisk rådgivare eller advokat. Vid utarbetandet av sin stämningsansökan och vid angivandet av vilka grunder de anför till stöd för ett överklagande, samt vid ingivandet och argumenteringen till stöd för överklagandet, får juridiska personer endast bistås, och i förekommande fall företrädas, av en advokat eller juridisk rådgivare. I annat fall riskerar ansökan eller överklagandet att ogiltigförklaras. Ovannämnda bestämmelser ska på samma sätt gälla för föreningar, företag eller andra enheter som inte är juridiska personer.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Stämningsansökan registreras och tilldelas ett särskilt inkommandedatum genom att stämplas med en inkommandestämpel. Efter registreringen överlämnas ansökan och åtföljande handlingar, i förekommande fall tillsammans med bevis på hur de har överlämnats till domstolen, till domstolens ordförande, eller den person som denne har utsett, som i enlighet med lagstiftningen omgående vidtar åtgärder för att sammankalla en slumpmässigt utvald domarpanel (artikel 199 i civilprocesslagen).

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

I enlighet med artikel 12.5 i lag nr 304/2004 om domstolars organisation får stämningsansökningar och inlagor endast avfattas på rumänska. Endast skriftliga ansökningar tillåts. I artikel 194 i den nya civilprocesslagen föreskrivs att ansökan – som ska lämnas personligen eller via ett ombud, mottas via post, kurir, fax eller skannas och skickas som epost eller som en elektronisk handling – ska registreras och tilldelas ett särskilt inkommandedatum genom att stämplas med en inkommandestämpel.

I enlighet med artikel 225 i den nya civilprocesslagen ska domstolen, om ingen av parterna talar rumänska, förordna om en juridisk översättare. Om parterna går med på det kan domaren eller domstolstjänstemannen agera översättare. Om en juridisk översättares närvaro inte kan garanteras kan man använda översättningar som gjorts av pålitliga personer som talar rumänska. Om en person är stum, döv eller dövstum, eller av något annat skäl inte kan uttrycka sig, kan kommunikationen ske i skriftlig form. Om personen i fråga inte kan läsa eller skriva ska en tolk användas. Bestämmelserna om sakkunniga ska på samma sätt gälla för översättare och tolkar.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

I civilprocesslagen föreskrivs inte användning av några standardblanketter för att väcka talan vid domstol. Vad som ska ingå i vissa civilrättsliga framställningar (t.ex. stämningsansökan, svaromål, genkärsmål) fastställs i de allmänna civilprocessrättsliga bestämmelserna.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

Domstolsavgifterna består av rättsliga stämpelavgifter, advokaters, sakkunnigas och specialisters arvoden, reseersättning till vittnen och förlorad arbetsförtjänst på grund av behovet att uppträda inför domstolen, kostnader för resor och logi samt andra kostnader som krävs för att genomföra förfarandet på ett riktigt sätt. Den part som yrkar ersättning för rättegångskostnader måste styrka kostnaderna och de aktuella beloppen senast vid slutförhandlingen. Den förlorande parten är tvungen att ersätta den vinnande partens rättegångskostnader om denne begär detta. Om talan har bifallits i vissa delar ska domarna fastställa hur stor del av rättegångskostnaderna som respektive part ska förpliktas att betala. Vid behov kan domarna besluta att rättegångskostnaderna ska kvittas mot varandra. En svarande som har erkänt de anspråk som käranden gjorde vid den första förhandling som parterna kallats till kan inte förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, förutom om käranden, innan förfarandet inleddes, skickade ett formellt meddelande till svaranden eller svaranden har åsidosatt sina lagstadgade skyldigheter. I mål med flera kärande eller svarande kan dessa förpliktas att betala en lika stor del av rättegångskostnaderna, förpliktas att betala en proportionell del av rättegångskostnaderna eller förpliktas att gemensamt betala rättegångskostnaderna, beroende på hur deras ställning i förfarandet eller det rättsliga förhållandet mellan dem ser ut.

11 Kan jag få rättshjälp?

Rättshjälp kan erhållas med stöd av bestämmelserna i brådskande förordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd med ytterligare ändringar genom lag nr 193/2008, med ytterligare ändringar. Den nya civilprocesslagen innehåller allmänna bestämmelser om rättshjälp (artiklarna 90 och 91).

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Stämningsansökan registreras och tilldelas ett särskilt inkommanddatum genom att stämplas med en inkommandestämpel. Efter registreringen överlämnas ansökan och åtföljande handlingar till domstolens ordförande, eller den person som denne har utsett, som i enlighet med lagstiftningen omgående vidtar åtgärder för att sammankalla en slumpmässigt utvald domarpanel.

Den domarpanel till vilken målet slumpmässigt tilldelats kontrollerar om stämningsansökan uppfyller de erforderliga kraven. Om ansökan inte uppfyller kraven underrättas käranden skriftligen vilka brister ansökan har. Käranden måste inkomma med kompletterande information eller göra de ändringar som krävs senast tio dagar efter mottagandet av underrättelsen. I annat fall ogiltigförklaras ansökan. Om käranden inte fullgör sin skyldighet att inkomma med kompletterande information eller ändra ansökan inom den föreskrivna fristen ogiltigförklarar domstolen ansökan i en förhandlingsrapport (i parternas utbyte). Så snart domaren har funnit att ansökan uppfyller alla rättsliga villkor fattar han eller hon beslut om att ansökan ska delges svaranden.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Närmare information om målet kan erhållas från domstolarnas arkivavdelning eller i förekommande fall från deras webbplatser, se <http://portal.just.ro/>.

Domstolen kan endast fatta beslut om en ansökan om parterna har kallats att inställa sig eller personligen eller via ett ombud har uppträtt inför domstolen. Domstolen ska skjuta upp handläggningen av målet och besluta att en part ska kallas att inställa sig så snart den konstaterar att den part som inte funnit sig inte har kallats i enlighet med de lagstadgade kraven. I annat fall riskerar ansökan eller överklagandet att ogiltigförklaras. Delgivningen av kallelser och andra inlagor ska ske på eget initiativ (*ex officio*).

Så snart domaren har funnit att ansökan uppfyller alla rättsliga villkor fattar han eller hon beslut om att ansökan ska delges svaranden. Svaranden informeras om sin skyldighet att, vid äventyr av påföljd, inkomma med svaromål inom tjugofem dagar från delgivningen av ansökan. Svaromålet delges käranden som måste svara på svaromålet inom tio dagar från delgivningen, och svaranden tar del av svaret på svaromålet genom att beviljas åtkomst till ärendeakten.

Inom tre dagar från delgivningen av svaret på svaromålet fastställer domaren, i ett särskilt beslut, när den första förhandlingen ska hållas. Förhandlingen ska hållas senast sextio dagar efter den dag domstolen meddelade sitt beslut. Domaren beslutar dessutom att parterna ska kallas att inställa sig vid förhandlingen. Om svaranden inte har inkommit med svaromål inom den föreskrivna fristen eller käranden inte har svarat på svaromålet inom den föreskrivna fristen fastställer domaren efter att den föreskrivna fristen har löpt ut, i ett särskilt beslut, när den första förhandlingen ska hållas. Förhandlingen ska hållas senast sextio dagar efter den dag domstolen meddelade sitt beslut. Domaren beslutar dessutom att parterna ska kallas att inställa sig vid förhandlingen. I brådskande förfaranden kan domaren, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, korta ned dessa frister. Om svaranden bor utomlands kan domaren, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, besluta att en längre frist ska tillämpas.

Den part som har lämnat in stämningsansökan och godkänt förhandlingsdatumet och den part som har uppträtt i en förhandling kommer inte senare under förfarandet att kallas att inställa sig vid den domstolen, eftersom den parten anses känna till kommande förhandlingsdatum. Dessa bestämmelser gäller även för den part som har delgetts en kallelse att inställa sig vid en förhandling, eftersom den parten i så fall också anses känna till datumen för de förhandlingar som följer på den förhandling som han eller hon kallades att inställa sig vid. I kallelsen anges även att efter delgivningen av kallelsen, vars mottagande bekräftas med en namnunderskrift, anses den kallade parten också känna till datumen för de förhandlingar som följer på den förhandling som han eller hon kallades att inställa sig vid.

Vid den första förhandling som parterna har kallats att inställa sig vid ska domaren, efter att ha hört parterna, göra en bedömning av hur lång tid som ska avsättas för behandlingen av målet. Vid bedömningen ska hänsyn tas till omständigheterna i det enskilda fallet, så att en dom kan meddelas inom en så kort och förutsägbar period som möjligt.

Senaste uppdatering: 30/04/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [sl](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Hur man går till väga? - Slovenien

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Kanske är det bättre att lösa tvisten genom alternativa system för tvistlösning. Genom alternativa metoder för tvistlösning kan tvister lösas utan att domstolen ingriper eller åtminstone utan att den avgör sakfrågan. Till de viktigaste alternativa tvistlösningsmetoderna i Slovenien räknas skiljeförfarande och medling samt, i vidare bemärkelse, domstolarnas medverkan till att uppnå förlikning i domstol. Enligt lagen om alternativ tvistlösning (*Zakon o alternativnem*

reševanju sodnih sporov) är domstolar i första och andra instans skyldiga att ge parter i handels-, arbets- och familjerättsliga tvister och tvister om andra rättsliga förhållanden möjlighet att använda metoder för alternativ tvistlösning och att införa och genomföra ett program för detta. Inom dessa program är domstolarna skyldiga att låta parterna använda medling och eventuellt även andra former av alternativ tvistlösning.

Medling används för att lösa tvister med hjälp av en neutral tredje part, som inte kan meddela bindande beslut. Parterna kan enas om att ingå ett tvistlösningsavtal i form av en direkt verkställbar notariehandling, förlikning eller ett medlingsbeslut som grundas på förlikning.

I ett tvistemål kan parterna när som helst komma överens om förlikning i tvistens sakfråga (domstolsförlikning). En förlikningsöverenskommelse i domstol utgör en exekutionstitel.

Mer information finns i faktabladet om alternativ tvistlösning.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Tidsfristen för att väcka talan vid domstol varierar beroende på vilken typ av ärende det är fråga om. Frågor om tidsfrister och preskriptionstider kan besvaras av juridiska rådgivare eller organ för kostnadsfri rättshjälp. Mer information finns i faktabladet om tidsfrister.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Mer information finns i faktabladet [om domstolars behörighet](#).

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Mer information finns i faktabladet [om domstolars behörighet](#).

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Mer information finns i faktabladet [om domstolars behörighet](#).

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

I Slovenien kan parterna själva föra sin talan i domstol, utom i förfaranden med extraordinära rättsmedel där parterna endast kan vidta rättsliga åtgärder via en advokat eller om parten eller partens juridiska ombud har godkänts i det statliga provet för advokater. Om en part vill företrädas av ett rättegångsbiträde får alla personer med fullständig rättshandlingsförmåga agera som sådant vid förfaranden i lokala domstolar. Vid distriktsdomstolar, högre domstolar eller högsta domstolen får emellertid endast advokater eller andra personer som har godkänts i det statliga provet för advokater agera som rättegångsbiträde.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

En stämningsansökan kan skickas per post till den behöriga domstolen eller lämnas direkt till domstolens reception. Se även svar 8.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

I Slovenien är domstolsspråket slovenska. I områden där ungerska och italienska minoriteter är bosatta är förutom slovenska även ungerska eller italienska officiellt domstolsspråk. Stämningsansökan måste vara avfattad på slovenska. Käranden måste själv underteckna den, och underskriften kan antingen vara handskriven eller en säker elektronisk underskrift som kontrollerats genom ett kvalificerat certifikat.

Stämningsansökningar måste därför lämnas in i skriftlig form. Med skriftlig ansökan avses en handskriven eller tryckt ansökan som undertecknats för hand (fysisk ansökan). Skriftliga ansökningar ska skickas direkt per post till domstolen eller lämnas in direkt till organet i fråga av sökanden eller av ett auktoriserat ombud (*poslovni ponudnik*). De kan också skickas per fax.

Lagen tillåter även elektroniska ansökningar, det vill säga ansökningar i elektronisk form som undertecknats med en säker elektronisk underskrift som kontrolleras genom ett kvalificerat certifikat. Elektroniska ansökningar registreras i informationssystemet med elektroniska medel. Informationssystemet skickar en automatisk mottagningsbekräftelse till sökanden. Enligt lagen får även skriftliga ansökningar lämnas in elektroniskt eller med användning av kommunikationsteknik.

Trots de gällande lagbestämmelserna (lagar och genomförandeförordningar) för alla civil- och handelsrättsliga förfaranden är det för närvarande endast möjligt att inleda de förfaranden som finns på e-juridikportalen (*eSodstvo*) via internet eller på elektronisk väg. Det rör sig om vissa verkställighetsförfaranden samt ansökningar och beslut i insolvensförfaranden och fastighetsregistreringar.

E-juridikportalen har tagits fram just för detta syfte, och det är även möjligt att lämna in skriftliga handlingar i elektronisk form: <https://evlozisce.sodisce.si/esorstvo/index.html>

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

I Slovenien behöver stämningsansökan inte vara sammanställd enligt någon särskild blankett, men den måste enligt lag innehålla följande uppgifter: domstolens namn, parternas namn och stadigvarande eller tillfälliga bosättningsort, de juridiska företrädarnas eller ombudens namn, ett bestämt yrkande i fråga om huvudsaken och parternas fordringar, de omständigheter som käranden grundar sitt yrkande på, bevisning som styrker dessa omständigheter, belopp som tvisten gäller samt kärandens underskrift. Ansökningar som måste delges motparten ska lämnas in till domstolen i så många kopior som domstolen och motparten behöver och ska lämnas in i en form som möjliggör delgivning av domstolen. Detta gäller även bilagor.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

Domstolsavgifter ska betalas vid väckande av talan och ansökan om motåtgärder, förslag om annullering i godo, talan som rör betalningsförelägganden, ansökan om förnyad prövning, yrkande om att säkra bevis före rättegång, förlikningsförslag, ansökan om överklagande, överklaganden, resningsansökan samt resning. Avgiften ska betalas inom den tidsfrist som fastställs av domstolen. Domstolen får uppmärksamma parten på följderna av att inte betala domstolsavgifterna. Avgifter måste också betalas för alla domar som utfärdas av domstolarna i samtliga instanser.

Ansökan anses ha dragits tillbaka om inte domstolsavgiften för ansökan betalas inom den fastställda tidsfristen och inga omständigheter föreligger som möjliggör undantag från betalning, uppskjutande av betalning eller delbetalning. Rättegångskostnaderna ska betalas av den part som förlorar målet. Nödvändiga omkostnader och arvoden för advokater fastställs i lagen om advokatarvoden (*Zakon o odvetniški tarifi*). Kostnaderna för advokaters tjänster är summan av den ersättning de har rätt till för sina tjänster samt omkostnader. Advokatarvodet ska betalas när advokaten har fullgjort alla skyldigheter enligt det avtal som advokaten har ingått med sin klient. Om advokaten medverkar i rättegången ska kostnaderna betalas när beslutet om förfarandekostnaderna har utfärdats. Advokaterna får begära att klienten betalar ett lämpligt förskottsarvode innan förfarandet har avslutats, som får omfatta det arvode som redan tjänats in plus omkostnader som advokaten har haft eller kommer att få. Advokaten måste ge parten ett kvitto på det mottagna förskottet. Advokater får endast begära betalning av arvode och omkostnader i form av en specificerad faktura.

11 Kan jag få rättshjälp?

Parterna får begära rättshjälp, som godkänns om de uppfyller villkoren i lagen om kostnadsfri rättshjälp (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*, ZBPP). Mer information finns i faktabladet om rättshjälp.

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Talan anses ha väckts när stämningsansökan inkommer till den behöriga domstolen. Om stämningsansökan skickas med rekommenderat brev eller som telegram räknas den dag då den lämnades till posten som dag för inlämning till den domstol som är adressat. Den som lämnar in en stämningsansökan får ingen automatisk bekräftelse på att målet har anhängiggjorts. Om ansökan lämnas in domstolens postlåda räknas den tidpunkt då den lämnades i postlådan som dag för inlämning till den domstol som är adressat.

Enlig lagen om elektronisk ansökan (*Zakon za vloge v elektronski obliki*) ska elektroniska ansökningar registreras i informationssystemet genom elektroniska medel. I detta fall räknas den tidpunkt då ansökan mottas av informationssystemet som dag för inlämning till den domstol som är adressat.

Informationssystemet skickar en automatisk mottagningsbekräftelse till sökanden.

Trots att det finns lagbestämmelser ska det dock påpekas att det för närvarande inte är möjligt att väcka talan på elektronisk väg i civil- och handelsrättsliga ärenden, med undantag för fastighetsregistrerings-, insolvens- och verkställighetsförfaranden.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

I fråga om händelser som rör preklusionsfrister meddelar domstolen parterna skriftligen vilka de juridiska följderna blir om någon part inte rättar sig efter domstolens anvisningar.

Länkar

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Senaste uppdatering: 16/11/2015

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Hur man går till väga? - Slovakien

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

För svaret på denna fråga, se även följande avsnitt: "Alternativa system för tvistlösning – Slovakien".

Inte alla tvister behöver nödvändigtvis avgöras i domstol. Parterna bör först försöka göra upp i godo och hitta en kompromiss som båda parter kan godta. Ett annat alternativ är att lösa en tvist genom medling. Medling är ett utomrättsligt förfarande där parterna löser den tvist som uppstått på grund av ett avtalsförhållande eller ett utomobligatoriskt förhållande med hjälp av en medlare. Parterna bör endast vända sig till en domstol när de har uttömt alla alternativa tvistlösningsmetoder, eller i ärenden där syftet är att exakt fastställa parternas ställning, deras rättigheter och ömsesidiga skyldigheter.

Enligt lagen om skiljeförfarande (*zákon o rozhodcovskom konaní*), i dess ändrade lydelse, kan en skiljedomstol fatta beslut i ärenden som rör

a) lösningen av en egendomstvist som uppstått till följd av nationella eller internationella förhållanden på privaträttens område, om den egendom som är föremål för tvisten är belägen i Slovakien,

b) erkännande och verkställighet av nationella och internationella skiljedomar i Slovakien.

Om en tvist vid domstol är en sådan typ av tvist som inte är undantagen från tillämpningsområdet för lagen om skiljeförfarande kan parterna i förfarandet, antingen i eller utanför domstolen, komma överens om att använda sig av skiljeförfarandet. Överenskommelsen måste innehålla ett avtal om skiljeförfarande. Om ett sådant avtal delges domstolen innebär detta att talan dras tillbaka och att svaranden ger sitt samtycke till att talan dras tillbaka, i enlighet med lagen om kontradiktoriskt förfarande i tvistemål (*Civilný sporový poriadok, CCAP*).

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Enligt lagen om kontradiktoriskt förfarande i tvistemål preskriberas en rätt om den inte utövats inom den föreskrivna tidsgränsen. Tidsgränserna för att väcka en talan skiljer sig åt beroende på målet.

Lagstadgade preskriptionstider fastställs i lag. Den allmänna preskriptionstiden är tre år. Fristen börjar löpa från den tidpunkt då rätten först kunde utövas.

Domstolen tar endast hänsyn till att en rätt har preskriberats om gäldenären har yrkat på detta. Om gäldenären motsätter sig att rätten preskriberas kan den preskriberade rätten inte beviljas borgenären.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Se följande avsnitt: "Vid vilken domstol kan jag väcka talan? – Slovakien".

Domstolarnas behörighet att pröva vissa mål anges i EU-lagstiftningen – förordningar, internationella multilaterala eller bilaterala konventioner, och om sådana saknas, nationell lagstiftning om lagvalsregler.

De bestämmelser som styr de slovakiska domstolarnas behörighet anges, på nationell nivå, i lag nr 97/1963 om internationell privat- och processrätt (*Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom*). Huvudprincipen är att slovakiska domstolar har behörighet om den person mot vilken en talan har väckts har hemvist eller sitt säte i Slovakien, eller vid en talan som rör äganderätt, om denne äger egendom i landet. I ytterligare bestämmelser specificeras på vilka villkor de slovakiska domstolarna har behörighet. I avtalsförhållanden kan parter avtala om vilken domstol som ska ha behörighet. I vissa fall har de slovakiska domstolarna exklusiv behörighet, t.ex. i förfaranden som rör sakrätter i fast egendom, hyra av fast egendom som är belägen i Slovakien, eller i förfaranden som rör registreringen eller giltigheten av patent, varumärken, mönster och andra rättigheter.

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Se följande avsnitt: "Vid vilken domstol kan jag väcka talan? – Slovakien"

Enligt lagen om kontradiktoriskt förfarande i tvistemål har den allmänna domstolen för den part mot vilken talan väckts (svaranden) behörighet att pröva målet, om inte annat föreskrivs. Den allmänna domstolen för en fysisk person (medborgare) är den domstol i vars domkrets den personen har hemvist, och om han eller hon saknar hemvist den domstol i vars domkrets han eller hon bor. Allmän domstol för en juridisk person är den domstol i vars domkrets den juridiska personen har sitt säte, och för en utländsk juridisk person den domstol i vars domkrets den juridiska personens organisatoriska enhet är belägen. Allmän domstol för staten är den domstol i vars domkrets de händelser som gav upphov till rättighetsanspråket ägde rum. Allmän domstol i handelsrättsliga ärenden är den domstol i vars domkrets svaranden har sitt säte, och om svaranden saknar säte den domstol i vars domkrets svaranden bedriver affärsverksamhet. Om svaranden inte har någon särskild verksamhetsort är svarandens allmänna domstol den domstol i vars domkrets svaranden har hemvist.

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se följande avsnitt: "Vid vilken domstol kan jag väcka talan? – Slovakien"

Huvudregeln för att fastställa materiell behörighet fastställs i avsnitt 12 i lagen om kontradiktoriskt förfarande i tvistemål. I första instans har i regel en distriktsdomstol (*okresný súd*) behörighet. En länsdomstol (*krajský súd*) prövar endast i undantagsfall mål i första instans, t.ex. vid tvister som rör ett tredjeländ eller personer som åtnjuter diplomatisk immunitet och privilegier, om tvisterna faller inom de slovakiska domstolarnas behörighet. I lag nr 371/2004 om domstolarnas säten och domkretsar i Republiken Slovakien (*Zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky*) regleras behörigheten för registreringsdomstolar, konkursdomstolar och sammansatta domstolar, växel- och checkdomstolar, domstolar som prövar mål om skydd av

skyddsvärda industriobjekt och skydd mot illojal konkurrens, den domstol som prövar mål om aktiebörstransaktioner, den domstol som ansvarar för vård av minderåriga och den domstol som ansvarar för rättshjälp i mål där det finns ett ekonomiskt behov.

Det penningbelopp som tvisten rör har ingen betydelse för vilken domstol i Slovakien som är behörig att pröva ett ärende.

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

I Slovakien är det inte obligatoriskt att låta sig företrädas av en advokat.

I lagstiftningen föreskrivs att en part ska företrädas av en advokat i vissa typer av förfaranden, t.ex. i konkursärenden, samt vid konkurrensskydd, illojal konkurrens, immateriella rättigheter och extraordinära rättsmedel (§ 420 i lagen om kontradiktoriskt förfarande i tvistemål).

7 Var ska stämningensansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

I enlighet med bestämmelserna i § 125 i lagen om kontradiktoriskt förfarande i tvistemål får en stämningensansökan endast inges skriftligen, antingen i pappersform eller på elektronisk väg. En ansökan som ingetts på elektronisk väg måste senast tio dagar senare ges in i pappersform. I annat fall avvisas den. En ansökan som inges i pappersform måste överlämnas i det antal exemplar som krävs.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningensansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Med tanke på att parterna är likställda i det civilrättsliga förfarandet behöver stämningensansökan inte vara avfattad på slovakiska. Parter har rätt att använda sitt modersmål eller ett språk som de förstår när de uppträder inför en domstol. Domstolen är skyldig att tillförsäkra dem lika möjligheter att utöva sina rättigheter, dvs. även tillhandahålla översättning och tolkning. En ansökan får inges skriftligen, antingen i pappersform eller på elektronisk väg.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningensansökan ska innehålla?

Det finns inga särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol (ansökan om att inleda ett förfarande).

De allmänna kraven anges i § 127 i lagen om kontradiktoriskt förfarande i tvistemål. En stämningensansökan måste vara undertecknad och tydligt ange till vilken domstol den riktar sig, vem som har ingett den, föremålet för ansökan och ett bestämt yrkande. En stämningensansökan måste inges i erforderligt antal exemplar och bilagor, så att domstolen kan behålla ett exemplar och varje part motta ett exemplar och bilagor, i enlighet med de lagstadgade kraven. Om en part underlåter att överlämna erforderligt antal exemplar och bilagor kommer domstolen att framställa kopior och låta parten stå för kostnaden för dessa. Om ansökan rör ett pågående mål ska uppgifterna inbegripa målnumret.

Utöver de allmänna kraven bör en stämningensansökan innehålla parterna eller deras ombuds för- och efternamn, och om möjligt även födelsedatum, telefonnummer och adress, information om vilket land de är medborgare i, en äkta bild av avgörande fakta och uppgifter om vilken bevisning som anförs till stöd för kändens anspråk, och tydligt ange vad kändens yrkar. Om en part är en juridisk person måste stämningensansökan innehålla den juridiska personens namn eller företagsnamnet, företagets säte och registreringsnummer, om ett sådant har tilldelats. Om en part är en utländsk enhet måste ett utdrag ur ett register i vilket den utländska enheten är registrerad bifogas stämningensansökan. Om en näringsidkare är part i målet måste stämningensansökan innehålla företagsnamnet, företagets säte och registreringsnummer, om ett sådant har tilldelats. Om staten är part i målet måste stämningensansökan innehålla en uppgift om vilken relevant statlig myndighet som anvisats att företräda staten.

För att göra domstolsförfarandena mer flexibla och för att bistå parterna i förfarandena innehåller det slovakiska justitieministeriets webbplats *Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) exempel på ansökningsformulär som kan användas för att väcka talan. Man kan ladda ned ett exempelformulär och fylla i det. I formuläret anges exakt vilka poster som kändens ska fylla i. Ett ifyllt formulär får skickas utan att ha undertecknats eller efter att ha undertecknats med en certifierad elektronisk signatur. Om kändens skickar iväg stämningensansökan utan en certifierad elektronisk signatur måste kändens komplettera ansökan genom att även inge den i pappersform.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningensansökan?

En domstolsavgift måste betalas för ingivandet av en stämningensansökan. Domstolsavgiften ska betalas av den part som inger ansökan (sökanden/kändens) om denne inte på egen begäran har befriats från skyldigheten att betala domstolsavgifter eller enligt lag är undantagen från skyldigheten att betala domstolsavgifter. Storleken på avgiften fastställs i enlighet med domstolens avgiftstabell, som fogats som bilaga till lag nr 71/1992 om domstolsavgifter och avgift för utdrag ur belastningsregistret (*Zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov*). Storleken på avgiften anges i avgiftstabellen som en procentandel av en grundavgift, eller som ett fast belopp. Domstolsavgiften ska betalas samtidigt som talan väcks. Om avgiften inte betalades när den skulle, dvs. när talan väcktes, anmodar domstolen den betalningsskyldige att betala avgiften inom en frist som domstolen fastställer. Denna frist är vanligtvis tio dagar från delgivningen av betalningsanmodan. Om avgiften trots betalningsanmodan inte betalas inom den föreskrivna fristen avbryter domstolen förfarandet. Den betalningsskyldige måste i betalningsanmodan underrättas om konsekvenserna av utebliven betalning.

I Slovakien är det inte obligatoriskt att låta sig företrädas av en advokat.

11 Kan jag få rättshjälp?

Se följande avsnitt: "Rättshjälp – Slovakien".

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

En talan anses ha väckts samma dag som stämningensansökan ingavs till domstolen. Domstolen bekräftar att talan har väckts och registrerats i domstolens register genom att skicka ett mottagningsbevis till kändens.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

En domstol kan be en part att komplettera eller rätta en felaktig, ofullständig eller obegriplig inlägga inom den frist som domstolen fastställer. Fristen får dock inte vara kortare än tio dagar. Andra inlagor som inte innehåller de uppgifter som krävs för att väcka en talan, om de inte rättas eller kompletteras, lämnas utan åtgärd av domstolen.

Parterna och deras ombud har rätt att konsultera ärendeakten hos domstolen och göra utdrag, kopior och fotokopior av innehållet. De kan även be domstolen att mot ersättning göra fotokopior till dem.

Inför en förhandling delger domstolen svaranden stämningensansökan (talan), tillsammans med ett exemplar av stämningen och dess bilagor. Stämningen delges genom personlig delgivning, och parterna måste underrättas i vederbörlig ordning. Domstolen ska utan dröjsmål översända svarandens svaromål till kändens. Om ärendets natur eller omständigheterna i det enskilda fallet gör det nödvändigt kan en domstol i ett särskilt beslut ålägga svaranden att inkomma med en skriftlig utsaga i ärendet. Om svaranden motsätter sig delar av stämningen ska svaranden åläggas att i sin redogörelse för de faktiska omständigheterna ange vilka omständigheter som är avgörande för hans eller hennes försvar, bifoga de handlingar som åberopas samt åberopa bevisning som styrker hans eller hennes anspråk. Domstolen fastställer en tidsfrist för att inkomma med utsagan.

Om inte annat föreskrivs i lagen om kontradiktoriskt förfarande i tvistemål eller i någon annan särskild bestämmelse beslutar domstolen att en förhandling ska hållas för att diskutera ärendet. Domstolen kallar parterna och andra deltagare vars närvaro är obligatorisk att inställa sig vid förhandlingen.

Senaste uppdatering: 10/02/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Hur man går till väga? - Finland

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

Ibland kan det vara lämpligare att använda sig av alternativa system för tvistlösning. Se faktabladet om alternativ tvistlösning.

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Preskriptionstiden för att väcka talan vid domstol varierar beroende på vilken typ av ärende det är frågan om. Frågor om preskriptionstiden kan besvaras av en advokat eller en rättshjälpsbyrå.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Se [faktabladet om domstolars behörighet](#).

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Se [faktabladet om domstolars behörighet](#) – Finland.

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se [faktabladet om domstolars behörighet](#) – Finland.

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Privatpersoner kan väcka talan själv utan juridiskt biträde i vilken tvist som helst vid domstol. I komplicerade fall kan det vara en fördel att ta hjälp av till exempel en advokat.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Domstolarnas kanslier är den första kontaktpunkten.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Domstolsspråken i Finland är finska och svenska, men på Åland måste dock svenska användas. Talan (stämningsansökan) ska inges skriftligen.

Medborgare i Island, Norge, Sverige och Danmark får vid behov använda sitt eget språk. Talan kan inges via fax eller e-post. Vissa förfaranden kan också ske med automatiserad behandling. Se [faktabladet om automatiserad behandling](#) – Finland.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

Det finns inga färdiga blanketter. I stämningsansökan anges tydligt yrkandena och grunderna för dessa. Som regel ska avtal, åtaganden eller andra skriftliga handlingar bifogas om de åberopas.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

När ärendet är slutbehandlat tar domstolen ut en rättegångsavgift vars storlek beror på behovet av handläggning. Ärendet kan ibland avgöras på grundval av skriftlig bevisning, men de flesta mål avgörs först efter huvudförhandlingen. Mer information: <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajoikeudet/sv/index.html>.

Advokatarvodets storlek och hur och när det ska betalas finns det inga särskilda bestämmelser om, utan det avtalar man själv med advokaten.

11 Kan jag få rättshjälp?

Tillgång till rättshjälp avgörs av inkomsten. Rättshjälp beviljas inte för småmål. Mer information: <https://oikeus.fi/oikeusapu/sv/index.html> <https://oikeus.fi/oikeusapu/sv/index.html>.

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Talan anses ha väckts när stämningsansökan har kommit in till domstolen. På begäran bekräftar domstolen att stämningsansökan inkommit. Domstolen lämnar inte bekräftelse på att talan har väckts på ett riktigt sätt.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Domstolen informerar parterna och andra berörda om hur ärendets handläggning framskrider och ger en uppskattning av hur lång tid handläggningen kommer att ta. Vid behov kan domstolen tillfrågas om hur långt ärendet har framskridit.

Senaste uppdatering: 08/02/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Hur man går till väga? - Sverige

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

I själva verket kan det ibland vara lämpligare att använda sig av alternativa system för tvistlösning, t.ex. [medling](#).

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

I vissa fall finns bestämmelser om att talan måste väckas inom en viss tid. Annars kan det t.ex. vara för sent att kräva betalning för en fordran. Tiden för att väcka talan vid domstol varierar beroende på vilken typ av ärende det är frågan om. Frågor om tiden för att väcka talan kan besvaras av t.ex. en juridisk rådgivare eller en konsumentrådgivare.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Information om domstolarnas behörighet finns [här](#).

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Var du bor, var motparten bor och andra omständigheter kan ha betydelse för var talan ska väckas. Mer information finns [här](#).

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Ärendets karaktär, tvistebeloppet och andra omständigheter kan ha betydelse för vid vilken typ av domstol talan ska väckas. Mer information finns [här](#).

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

Enskilda personer tillåts föra sin talan själv inför domstol. Det råder alltså varken något ombudstvång eller något advokattvång i Sverige. Det finns inte heller något advokatmonopol i den bemärkelsen att ett rättegångsombud eller rättegångsbiträde måste vara advokat.

Sammanfattningsvis är det möjligt att själv väcka talan utan anlåtande av advokat.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

En ansökan om stämning ska ges in till domstolen. Den kan lämnas in på domstolens kansli, den kan läggas ner i domstolens brevinkast eller brevlåda, den kan överlämnas till en tjänsteman på domstolen eller den kan sändas per post till domstolen.

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

I Sverige är domstolsspråket svenska. En stämningensansökan ska därför vara avfattad på svenska. Om en handling har getts in på ett annat språk kan dock domstolen i vissa fall förelägga en part att låta översätta den. I undantagsfall kan domstolen själv översätta handlingen.

En ansökan om stämning skal vara skriftlig och egenhändigt undertecknad. Om ansökan inte är egenhändigt undertecknad utan ingiven genom t.ex. telefax eller e-post ska domstolen begära att ansökan bekräftas genom en i original undertecknad handling. Om det inte kommer någon bekräftelse kommer ansökan att avvisas.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningensansökan ska innehålla?

Det uppställs inga krav på att särskilda blanketter måste användas för att väcka talan. Det finns ett formulär för ansökan om stämning i tvistemål som kan användas oavsett tvisteföremålets värde. Formuläret finns tillgängligt på Domstolsverkets hemsida på [svenska](#) och [engelska](#).

En stämningensansökan ska innehålla uppgifter om parterna, ett bestämt yrkande, bakgrunden till yrkandet, uppgift om de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis samt uppgift om sådana omständigheter som gör domstolen behörig.

Skriftliga bevis som åberopas bör ges in tillsammans med ansökningen.

Om en ansökan är ofullständig ska domstolen begära komplettering. Om det inte kommer någon komplettering kommer ansökan att avvisas.

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningensansökan?

För ansökan i tvistemål ska sökanden betala en ansökningsavgift. Avgiften betalas till tingsrätten när ansökan ges in. Ansökningsavgiften uppgår för närvarande till SEK 450 (ungefär 50 EURO). Om en ansökningsavgift inte betalas in skickar domstolen ett kompletteringsföreläggande till sökanden. Om betalning trots detta inte sker ska ansökan avvisas.

Frågan om betalning av advokatkostnader är en sak mellan klient och advokat. Det är vanligt både med krav på förskottsbetalning och fakturering i efterhand för nedlagt arbete. För det fall rättshjälp har beviljats gäller särskilda regler.

11 Kan jag få rättshjälp?

Information finns [här](#).

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

I Sverige anses talan ha väckts den dag då stämningensansökan har kommit in till domstolen. En stämningensansökan anses ha kommit in till domstolen den dag då handlingen eller en avi om betald postförsändelse som innehåller handlingen anlänt till domstolen eller kommit en behörig tjänsteman tillhanda.

Kan det antas att handlingen eller en avi om denna en viss dag har lämnats i domstolens kansli eller avskiljts för domstolen på postkontor, anses den ha kommit in den dagen, om den kommit en behörig tjänsteman till handa närmast följande arbetsdag.

Det skickas inte automatiskt ut någon bekräftelse att talan anses ha väckts på ett riktigt sätt. Uppgift om detta kan dock fås genom kontakt med domstolen, t. ex. per telefon.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Enligt bestämmelser i rättegångsbalken bör domstolen så snart det lämpligen kan ske upprätta en tidsplan angående målets handläggning. Det kan dock finnas vissa mål där upprättande av en tidsplan skulle sakna mening. Innan det har kommit in något svaromål är underlaget för att upprätta en tidsplan i de flesta fall magert.

Det är alltid möjligt att genom kontakt med domstolen, t.ex. per telefon, få information om målets fortsatta handläggning.

Länkar

[Justitiedepartementet](#)

[Domstolsverket](#)

[Riksskatteverket](#)

Senaste uppdatering: 24/04/2014

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.